

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

พระเอื้อพันธุ์ ธมฺมวโร (ยมรัตน์)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พฤษภาคม 2561
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

พระเอื้อพันธุ์ ธมฺมวโร (ยมรัตน์)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พฤษภาคม 2561
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	:	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ชื่อนักศึกษา	:	พระเอื้อพันธุ์ ธมฺมวโร (ยมรัตน์)
ชื่อปริญญา	:	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	:	รัฐศาสตร์การปกครอง
ปีพุทธศักราช	:	2561
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	ดร.ไพรัช พื้นชมภู

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

รักษาการในตำแหน่ง
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย .....
(พระศรีวินยาภรณ์, ดร.)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :
ประธานกรรมการ .....
(รองศาสตราจารย์อุดม พิริยสิงห์)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา) .....
(ดร.ไพรัช พื้นชมภู)

กรรมการ .....
(พระครูกิตติวราทร, ดร.)

กรรมการ .....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา คล้ายเดช)

กรรมการ .....
(ดร.ศิลป์ ชื่นนิรันดร์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thesis Topic	:	Residents' Participation in Drawing up Development plans of Tambon Hin Kong Municipality in Suwannaphum District, Roi Et Province
Student's Name	:	Phra Aueaphan Tammawaro (Yommarat)
Degree Sough	:	Master of Political Science
Program	:	Government
Anno Domini	:	2018
Advisor	:	Dr. Phairat Phuenchomphoo

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Political Science (Government)

Acting Dean of Graduate School ..... P. Sriinyaphon .....

(Phrasrivinayaphon, Dr.)

Thesis Committee :

Chairman ..... Udom Piriyasing .....

(Assoc.Prof.Udom Piriyasing)

Member (Advisor) ..... P. Phuenchomphoo .....

(Dr.Phairat Phuenchomphoo)

Member ....

(Phrakrukittiwarathorn, Dr.)

Member ..... P. Klaydesh .....

(Asst.Prof.Dr.Panya Klaydesh)

Member ..... Silpa Chuennirun .....

(Dr.Silpa Chuennirun)

Copyright of the Graduate School, Mahamakut Buddhist University

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และคณาจารย์ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขออนุโมทนา ขอบคุณ ดร.ไพรัช พื้นชมภู อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไขอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขออนุโมทนา ขอบคุณ ประธานกรรมการ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความเมตตาในการตรวจสอบข้อบกพร่องจนทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ด้วยดี

ขออนุโมทนา ขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์อุดม พิริยสิงห์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร. ประดิษฐ์ ศิลาบุตร และนายเศรษฐโชค ศรีละพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขออนุโมทนา ขอบคุณ ประชาชนซึ่งได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนประชาคมของหมู่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกเทศบาล กรรมการหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม ผู้แทนกลุ่มเกษตร ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน อสม.อปพร.และประชาชนในหมู่บ้าน ทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในด้านการให้ข้อมูลและการเก็บข้อมูลในการวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์

ขออนุโมทนา ขอบคุณ คณาจารย์ทุกท่านในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งได้กรุณาให้ความรู้ทางวิชาการ ตำรา เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกเป็นอย่างดี ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องที่ไม่ได้กล่าวนามมา ณ โอกาสนี้ ได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ให้กำลังใจและคอยช่วยเหลือสนับสนุน

คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเพื่อบูชาพระคุณแด่บิดา มารดา ครู อุปัชฌาย์ อาจารย์ ที่ให้การอบรมสั่งสอนให้มีสติปัญญา และคุณธรรมเครื่องชี้นำความสำเร็จในชีวิต

พระเอื้อพันธุ์ ธมฺมวโร (ยมรัตน์)

5720750311032: สาขาวิชา: รัฐศาสตร์การปกครอง; ร.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน/การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น/เทศบาลตำบล

พระเอื้อพันธ์ ธมฺมวโร (ยมรัตน์) : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด (RESIDENTS' PARTICIPATION IN DRAWING UP LOCAL DEVELOPMENT PLANS OF TAMBON HINKONG MUNICIPALITY IN SUWANNAPHUM DISTRICT, ROI ET PROVINCE) กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ดร.ไพรัช พื้นชมภู Ph.D., 172 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) ทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ ต่างกัน และ3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนซึ่งได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนประชาคมของหมู่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม ผู้แทนกลุ่มเกษตร ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน อสม. สมาชิก อปพร.และประชาชนในหมู่บ้าน จำนวน 244 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 152 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) เท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือ F – test โดยใช้โปแกรมสำเร็จรูป ส่วนในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) สัมภาษณ์ผู้รู้หรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant interview) เลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 12 คน ได้แก่ กำนันตำบลหินกอง และผู้ใหญ่บ้านในตำบลหินกอง จำนวน สิบเอ็ดคน เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) กล้องถ่ายรูป และเทปบันทึกเสียง

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นราย

ด้าน อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา และด้านการร่วมติดตามประเมินผล ตามลำดับ 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ และ3) ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดลำดับตามความถี่สูงไปหาต่ำ สามอันดับแรก ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามประเมินผล การดำเนินงานในแผน และโครงการต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอ มากยิ่งขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบร่างแผนพัฒนา โดยให้แสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ มากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน มากยิ่งขึ้น

มหามกุฏราชวิทยาลัย

5720750311032: MAJOR: POLITICAL SCIENCE; M.POL.SC. (GOVERNMENT)
KEYWORDS: PARTICIPATION/DRAWING UP DEVELOPMENT PLANS/TAMBON

PHRAAEUPAN DHAMMAVARO (YOMRAT): (RESIDENTS' PARTICIPATIONS IN DRAWING UP LOCAL DEVELOPMENT PLANS OF TAMBON HINKONG MUNICIPALITY IN SUWANNAPHUM DISTRICT, ROI ET PROVINCE) ADVISORY COMMITTEE: PHAIRAT PHUENCHOMPHOO, Ph.D., 172 PP. B.E. 2561/2018

The thesis was derived from mixed methods of both qualitative research and quantitative one with the purposes: 1) to study residents' participations in drawing local development plans of Tambon Hinkong Munici cipality in Roi Et province's Suwannaphum district, 2) to draw comparisons between their participations as such and differences of their genders, ages, educational backgrounds and occupations, 3) to collect suggestions for enhancing their participations in drawing up its local development plans. Populations and samplers used for conducting the qualitative research entailed 224 residents, who were village headmen, members of local administrative organizations, village committees, every group of occupational representatives, farming groups, housewife groups, village volunteers, civil volunteers for disaster mitigation. The sampling groups garnered 152 subjects through Taro Yamane's table. The research instrument was the five-rating scale questionnaire, in which the whole questions possessed the reliability at 0.95 Descriptive statistics utilized for data analyses by making use of the computer software package encompassed: frequencies, percentages, means standard deviations, and inferential statistics was F-tests (One-way ANOVA). As for populations used for the qualitative research, key informants formed the target group with purposive sampling. They comprised one village headman chief and 11 village headmen, who were interviewed in depth. Research devices were the semi-structured interview form, a camera and recorder.

Research findings: 1) Residents' participations in drawing local development plans of Tambon Hinkong Munici cipality in Roi Et province's Suwannaphum district have been rated at the moderate scale in the overall aspect, as has each of four aspects into consideration. All four aspects ranked in the descending order of means

have been joint efforts in: setting problems and requirements, drawing up plans and projects, scrutinizing and developing plans and projects, and following up and assessing them. 2) The hypothesis testing results have found that their participations in drawing up its local developments do not vary in the overall aspect and a single one, regardless of their variables mentioned earlier. Thereby, results have not been in conformity with the established hypotheses. 3) Residents' suggestions for enhancing their participations in drawing its development plans in the descending order of first three frequencies are that municipality authorities have to open up far more opportunities to residents: 1) to assess its operations of various proposed plans and projects, 2) to examine drafts of development plans by letting them voice to drafting panels their opinions on being for or against themes and cores of development plans, 3) to take part in setting policies, models of drawing up plans and formats of projects to meet direct requirements of communities.

.

สารบัญ

หน้า

ประกาศคุณูปการ..... ค
บทคัดย่อภาษาไทย..... ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ฉ
สารบัญ..... ซ
สารบัญตาราง..... ญ
สารบัญภาพ..... ฎ
บทที่
1 บทนำ..... 1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 2
1.3 สมมติฐานของการวิจัย..... 3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย..... 3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 4
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย..... 4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม..... 8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับประชาคม..... 15
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น..... 23
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น..... 28
2.5 สภาพพื้นที่ใช้ในการวิจัย..... 41
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 49
2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย..... 51
3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 53
3.1 งานวิจัยเชิงปริมาน..... 53
3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 54
3.1.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง..... 54
3.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 58
3.1.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ..... 58
3.1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	3.1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	62
	3.1.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	62
3.2	การวิจัยเชิงคุณภาพ	65
	3.2.1 กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)	65
	3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	65
	3.2.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	65
	3.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	66
	3.3.5 การวิเคราะห์มูล	66
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
4.1	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
4.2	ขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
4.3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
5	สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	111
5.1	สรุปผล	112
5.2	อภิปรายผล	114
5.3	ข้อเสนอแนะ	127
บรรณานุกรม		131
ภาคผนวก		135
	ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย	136
	ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องเพื่อการวิจัย	138
	ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	142
	ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	145
	ภาคผนวก จ แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	153
	ภาคผนวก ฉ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	156
	ภาคผนวก ช แบบสัมภาษณ์	159
	ภาคผนวก ซ ภาพประกอบการสัมภาษณ์	163
	ภาคผนวก ฌ รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	170
ประวัติผู้วิจัย		172

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

2.1 แสดงจำนวนประชาคมหมู่บ้าน จำแนกตามหมู่บ้าน เพศ และอายุ 43

3.1 แสดงจำนวนประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ประชาคมแต่ละหมู่บ้าน จำแนกตาม เพศ และอายุ..... 56

4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ 70

4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ..... 70

4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา..... 71

4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการประกอบอาชีพ..... 71

4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน..... 72

4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ โดยรวม และรายข้อ..... 73

4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ โดยรวม และรายข้อ..... 74

4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา โดยรวม และรายข้อ..... 75

4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมติดตามประเมินผล โดยรวม และรายข้อ..... 76

4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามเพศ..... 77

4.11 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ..... 79

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้านจำแนกตามอายุ..... 80

4.13 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้านจำแนกตามอายุ..... 82

4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้านจำแนกตามระดับการศึกษา..... 83

4.15 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านจำแนกตามระดับการศึกษา..... 85

4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้านจำแนกตามประกอบอาชีพ..... 86

4.17 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านจำแนกตามประกอบอาชีพ..... 88

4.18 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด..... 89

สารบัญภาพ

ภาพที่ หน้า

2.1 แสดงโครงสร้างประชาคมหมู่บ้าน..... 21

2.2 โครงสร้างและขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนา..... 46

2.3 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย..... 52

มหามกุฏราชวิทยาลัย

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมีส่วนร่วมถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญ และเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจเพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักการธรรมมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้น และเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาไทย พ.ศ. 2548 ได้บัญญัติไว้ว่ารัฐต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลและจัดบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดบริการสาธารณะการบริหารงานบุคคล การเงินและการคลังโดยเฉพาะเป็นองค์กรที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารและตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548, หน้า 1)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญมุ่งเน้นการพัฒนาท้องถิ่น โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ถือว่ามีความสำคัญและจำเป็นมากที่สุด เพราะเป็นกติกาสูงสุดเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น ที่สะท้อนเจตนารมณ์ ถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อย่างชัดเจน การปฏิรูปการบริหารงานภาครัฐภายใต้แนวคิดการบริหารภาครัฐแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) และแนวคิดธรรมาภิบาล (Good Governance) ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน มีกฎหมายหลายฉบับประกันสิทธิของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมและกำหนดหน้าที่ของภาครัฐในการเปิดให้ประชาชนมามีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหัวใจหรือเป็นองค์ประกอบที่ขาดมิได้การปกครองท้องถิ่น คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนปกครองตนเอง หรือกำหนดวิถีชีวิตและอนาคตของชุมชนโดยคนในชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นความจำเป็น ทั้งทางการเมืองส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะส่วนท้องถิ่นการมีส่วนร่วมต้องกำหนดส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน และตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายให้การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาท อำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวาง โดยมิเพียงจะมีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะพื้นฐานแก่ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังขยายบทบาทหน้าที่ออกไปรวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการ

พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นด้วยและเป็นองค์กรที่เปิดให้ประชาคมท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารและการตรวจสอบการปฏิบัติงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น (**อรทัย ก๊กผล, 2546, หน้า 3**)

เทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นได้ยกฐานะตามประกาศกระทรวงมหาดไทยจากสภาตำบลเป็นเทศบาลตำบล เมื่อ พ.ศ.2540 ปัจจุบันในการพัฒนาท้องถิ่น ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้เทศบาลตำบล ต้องจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขึ้นเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประชาคมมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และจากการประชาคมเทศบาลตำบลหินกอง ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิด นำเสนอปัญหาความต้องการ ความเดือดร้อนภายในหมู่บ้านของตนเอง ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผนดำเนินโครงการร่วมติดตามตรวจสอบในแผน และร่วมติดตามประเมินผล ในการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่ผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชนเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่ค่อยให้ความสนใจ ต่อการพัฒนาท้องถิ่น มากนัก ซึ่งอาจทำให้การพัฒนาท้องถิ่นไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ที่สำคัญประชาชนไม่ค่อยเสนอปัญหาความต้องการ ไม่กล้าตัดสินใจ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน และไม่กล้าตรวจสอบประเมินผล ซึ่งอาจทำให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง ไม่มีประสิทธิภาพ (**เทศบาลตำบลหินกอง, 2558, หน้า 1-2**)

จากสภาพดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อนำผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ และเป็นแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพต่างกัน

1.2.3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.3.2 ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.3.4 ประชาชนที่ประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยกำหนดรูปแบบเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงประมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) และใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตการวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้ ใช้วิธีวิจัยเชิงประมาณ กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1) ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ประชาชนซึ่งได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนประชาคมของหมู่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกเทศบาล กรรมการหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม ผู้แทนกลุ่มเกษตร ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และประชาชนในหมู่บ้าน จำนวน 244 คน (เทศบาลตำบลหินกอง, 2558, อัดสำเนา)

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในสี่ด้าน

(1) ด้านการร่วมคิด ค้นหาปัญหา และความต้องการ

(2) ด้านการร่วมในการตัดสินใจ

(3) ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน

(4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล

3) ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ เทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

4) ขอบเขตระยะเวลา ได้แก่ วันที่ 1 เดือนกรกฎาคม 2559 – 31 กันยายน 2559 เป็นช่วงเวลาเก็บรวบรวมข้อมูล

1.4.2 ขอบเขตการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผู้วิจัยได้ ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หรือผู้รู้ (Key Informants) ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณทุกคน และผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 12 คน คือ กำนัน และผู้ใหญ่บ้านในตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) เครื่องบันทึกเสียง (Tape Record) และกล้องบันทึกภาพ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ได้ทราบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

1.5.2 ได้ทราบผลการเปรียบเทียบการส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพต่างกัน

1.5.3 ได้ทราบข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

1.5.4 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ และเป็นแนวทางแก้ไข ปรับปรุงพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนต่อไป

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วม หมายถึง การกระจายโอกาส เพื่อเปิดโอกาส ให้มีการร่วมคิด ริเริ่มค้นหาปัญหา ความต้องการ ความเดือดร้อน ร่วมพิจารณาตัดสินใจ เพื่อแก้ปัญหา ร่วมวางแผนดำเนินงานและร่วมติดตามประเมินผลงานในเรื่องต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหา ให้ได้รับประโยชน์ บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

ประชาชน หมายถึง ประชาชนซึ่งได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนประชาคมของหมู่บ้าน ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกเทศบาล กรรมการหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม ผู้แทนกลุ่มเกษตร ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และประชาชนในหมู่บ้าน จำนวน 244 คน

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้รับคัดเลือกแต่งตั้งให้เป็นประชาคมของหมู่บ้าน แล้วเข้าไปมีส่วนร่วมในการคิด ค้นหาปัญหา ความต้องการ พิจารณาร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผนดำเนินงาน และร่วมรับผิดชอบตรวจสอบประเมินผลงาน เพื่อแก้ไขปัญหา ให้ได้รับประโยชน์บรรลุตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

แผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การจัดทำตามรูปแบบแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างมีขั้นตอน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในรูปแบบทางยุทธศาสตร์ระยะสั้น และระยะยาว และรูปแบบพัฒนาทางยุทธศาสตร์แบบการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นสามปี ระหว่าง พ.ศ. 2556 – 2558

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบล หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในสี่ด้าน

1) ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ หมายถึง เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน ร่วมเสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนา ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน ร่วมอภิปรายปัญหาและความต้องการของหมู่บ้านที่จะต้องได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน ร่วมกำหนดปัญหา และความต้องการโดยพิจารณาถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของหมู่บ้าน ร่วมกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้ตรงกับความต้องการร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา ร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการในการพัฒนาของหมู่บ้าน

2) ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ หมายถึง วิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา นำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำเป็นแผนพัฒนานำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำโครงการ นำปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของหมู่บ้าน ที่ได้รับการร้องเรียนนำเสนอขอจัดทำแผน นำปัญหาความเดือนร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน จัดทำแผน และโครงการของบประมาณ ร่วมกำหนดแหล่งทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ของหมู่บ้านเพื่อนำไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน ร่วมกำหนดนโยบายรูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน

3) ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา หมายถึง ติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่าง

แผนพัฒนาก่อนการขอประชามติ ติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ เข้ารับฟังการประชุม เพื่อติดตามตรวจสอบพิจารณาร่างแผนพัฒนา แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ที่ผ่านความเห็นชอบจาก สภาเทศบาลตำบล ตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภาเทศบาลตำบล เห็นชอบ

4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล หมายถึง ติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอให้ตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน ติดตามประเมินผลในการจัดทำแผนพัฒนาและโครงการที่ได้นำเสนอต่อเทศบาลตำบลได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วนติดตามประเมินผลการตัดสินใจเทศบาลตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วนติดตามประเมินผลการบริหารจัดในแผนพัฒนา และโครงการ ที่ได้นำเสนอเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ติดตามประเมินผลการดำเนินการในแผนพัฒนา และโครงการที่ได้นำเสนอเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ติดตามประเมินผลในประสิทธิภาพการดำเนินการจัดทำแผน พัฒนา และโครงการที่เทศบาลตำบลกำลังพัฒนา ติดตามประเมินผลในประสิทธิภาพการบริหารจัดการในแผน พัฒนา และโครงการที่เทศบาลตำบล กำลังพัฒนา

เทศบาลตำบล หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบล อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและเทศบาลตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบล และเทศบาลตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 และมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ในที่นี้หมายถึงเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ

1) เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จำแนกเป็นสองเพศ คือ (1) เพศชาย และ (2) เพศหญิง

2) อายุ หมายถึง ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้จำแนกเป็นสามช่วงอายุ คือ (1) ไม่เกิน 35 ปี (2) 36 -45 ปี และ (3) 46 ปี ขึ้นไป

3) ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จำแนกเป็นสามระดับการศึกษา คือ (1) ประถมศึกษา (2) มัธยมศึกษา/เทียบเท่า และ (3) อนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป

4) ประกอบอาชีพ หมายถึง กลุ่มอาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จำแนกเป็นสี่กลุ่มอาชีพ คือ (1) เกษตรกรรม (2) ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว (3) รับจ้าง/ลูกจ้าง และ (4) รับราชการ/พนักงานของรัฐ

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีเนื้อหารายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับประชาคม

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

2.5 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ความหมายการมีส่วนร่วมลักษณะของการมีส่วนร่วม กระบวนการมีส่วนร่วม ขั้นตอนการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาคม องค์ประกอบของประชาคม การเกิดขึ้นของประชาคมตำบล แนวทางการสนับสนุนให้ประชาคมเข้มแข็ง ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

2.1.1 ความหมายการมีส่วนร่วม

คะนึงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ (2545, หน้า 14) ให้ความหมายการมีส่วนร่วม (Public Participation) หมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้ง การจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2546, หน้า 15) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การที่อำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจควรได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชน เพื่อทุก ๆ คนได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวม

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2548, หน้า 19) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเทศบาลตำบลจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแกนหลักในการพัฒนาแบ่งออกเป็นสี่ด้าน ประกอบด้วย คือ ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา และด้านการร่วมติดตามประเมินผล

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ (2550, หน้า 1) อธิบายว่า การมีส่วนร่วม (Participation) ตามพจนานุกรมอังกฤษฉบับอ๊อกฟอร์ด ได้ให้คำนิยามไว้ว่า “เป็นการมีส่วน (ร่วมกับคนอื่น) ในการกระทำบางอย่างหรือบางเรื่อง” คำว่า การมีส่วนร่วม โดยมากมักจะใช้ในความหมายตรงข้ามกับคำว่า “การเมินเฉย (Apathy)” ฉะนั้น คำว่าการมีส่วนร่วมตามความหมายข้างต้น จึงหมายถึง การที่บุคคลกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าเขาจะได้ปฏิบัติการเพื่อแสดงถึงความสนใจอย่างจริงจังหรือไม่ก็ตาม และไม่จำเป็นที่บุคคลนั้นจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นโดยตรงก็ได้ แต่การมีทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ห่วงใย ก็เพียงพอแล้วที่จะเรียกว่าเป็นการมีส่วนร่วมได้ และยังได้ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” หมายถึง การที่กลุ่มประชาชน หรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน ที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมหรือการเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจ มติชน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม หรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสถานภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน

ถวิลวดี บุรีกุล (2551, หน้า 3) ได้ให้นิยามคำว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” หมายถึง การมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการที่รวบรวมเอาความห่วงกังวล ความต้องการและค่านิยมต่าง ๆ ของสาธารณชนไว้อยู่ในกระบวนการตัดสินใจของรัฐและเอกชน เป็นการสื่อสารสองทางและเป็นการมีปฏิสัมพันธ์ที่มีเป้าหมายเพื่อการตัดสินใจที่ดีกว่าและที่ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2550, หน้า 33) กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้ตระหนักรู้ รับรู้ มีโอกาสเข้ามาแสดงบทบาททัศนคติและความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในการแก้ปัญหาชุมชนของตนเอง เป็นการเน้นการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์และความชำนาญและมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและมีทักษะของประชาชนในการแก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการภูมิปัญญาที่เหมาะสมชัดเจน โปร่งใส ต่อเนื่องและเป็นระบบ

โกวิทย์ พวงงาม (2553, หน้า 8) กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยในหลายรูปแบบ หลายกระบวนการ หลายสถานภาพ ทั้งนี้โอกาสในการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนยังมีองค์ประกอบสำคัญเป็นเรื่องของกฎหมายที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และระดับการมีส่วนร่วมในแต่ละพื้นที่ซึ่งมีความแตกต่างกัน ซึ่งระดับการมีส่วนร่วมที่ดีที่สุดคือระดับการตรวจสอบโดยประชาชน

จินตวีร์ เกษมศุข (2554, หน้า 1) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม (participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลได้มีส่วนช่วยเหลือระหว่างกัน ด้วยจิตใจและอารมณ์ของแต่ละบุคคลในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อส่วนรวม ในการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของสังคม

ณรัชช์อร ศรีทอง (2554, หน้า10) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public participation) หมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ การจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และร่วมตรวจสอบผลงานขององค์การ การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญในการส่งเสริมธรรมาภิบาล การบริหารงาน และการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น จึงพอสรุปว่าได้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน การร่วมคิด ตัดสินใจ วางแผนดำเนินการ ติดตามตรวจสอบรับผิดชอบประเมินผลร่วมด้วยกันไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการดำเนินงาน เกิดการพัฒนา และเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นตามความต้องการ

2.1.2 ลักษณะของการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาเอกสารต่างๆ ลักษณะการมีส่วนร่วมมีนักวิชาการหลายๆท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

ชาติชาย ณ เชียงใหม่ (2545, หน้า 49) ได้กล่าวว่าลักษณะของการมีส่วนร่วม คือ

1) การมีส่วนร่วมเป็นการสร้างสรรค์ความดีงามให้แก่ทุกด้านของชีวิต (Inclusiveness)

2) การมีส่วนร่วมเป็นความเท่าเทียมกัน (Equity) ของปัจเจกชนและกลุ่มคนในการมีส่วนให้ (Give) และมีส่วนได้รับประโยชน์ (Take) จากการกระจายทรัพยากรสาธารณะ

3) การมีส่วนร่วมที่ทำให้เกิดความเป็นธรรม (Justice) แก่ปัจเจกชนและกลุ่มคนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน เป็นการแบ่งปัน เกื้อกูลกัน อุ้มชูกัน และเรียนรู้ร่วมกัน

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546, หน้า 15 - 17) ได้ให้ความหมายของลักษณะการมีส่วนร่วมมีประเด็นสำคัญ 10 ประการ คือ

1) ระยะเวลาและสถานที่ในการมีส่วนร่วมกับโครงการ ควรต้องให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมให้ต่อเนื่องตามวงจรชีวิตโครงการ ตั้งแต่เริ่มต้นจนโครงการยุติ

2) การมีส่วนร่วมนั้น มีมติทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดย (1) ทางด้านปริมาณ ถ้ามีคนมามีส่วนร่วมมาก ก็ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกันดีขึ้นมาก จากนั้นทำให้องค์กรทางสังคมก่อตัวขึ้น

และ(2) ทางด้านคุณภาพ ควรให้มีส่วนร่วม มีมิติที่จะขัดขวางความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างบุคคล หรือ ความเป็นนาย-บ่าวกัน ให้มีส่วนร่วมเสมอภาคกัน จึงจะถือว่ามีคุณภาพดี

3) จะให้การมีส่วนร่วมเป็นเป้าหมายปลายทาง (An end) หรือจะให้เป็นแนวทาง(a mean) คือจะให้เพียงบุคคลต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องก็พอใจคิดว่าบรรลุวัตถุประสงค์บางสิ่งแล้ว หรือจะพิจารณาว่าการมีส่วนร่วมเป็นแนวทางที่ต้องทำให้ดี โดยตอบให้ได้ว่า “หลังจากการมีส่วนร่วมแล้วจะมีอะไรดีขึ้น อะไรควรเกิดขึ้นอีกบ้าง”อันเป็นการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมที่เป็นวิธีการหรือกระบวนการที่ต้องดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ ซึ่งทำให้งานเกิดความสำเร็จดียิ่งขึ้น

4) การมีส่วนร่วมนี้ ตามธรรมชาติอาจเกิดขึ้นไม่สม่ำเสมอหรือตลอดเวลาก็ได้ เช่น เวลาเกิดภัยพิบัติคนก็มาช่วยกัน เมื่อหมดภัยแล้ว ก็แยกกันกลับไปเช่นเดิม แต่ถ้าตั้งองค์กรประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแก้ปัญหาในภัยพิบัติต่างๆ ในพื้นที่กว้างขวางขึ้นอาจต้องการตัวแทนประชาชนมีส่วนร่วมในเวลาที่ยาวนานขึ้น และอาจใช้วิธีการมีจดหมายข่าวแจ้งเรื่องไปยังประชาชนทั่วไปก็ได้

5) การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทางสังคมและทางการศึกษา ซึ่งหากเกิดขึ้นได้คือให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันไปด้วย จะเป็นเสมือนการให้การศึกษาแก่สังคมไปในขณะเดียวกัน แต่หลายโอกาสต้องให้เกิดความพร้อมในแต่ละเรื่องต้องใช้เวลารอคอยบ้างเช่นกัน

6) สถานการณ์การมีส่วนร่วมนั้น ต้องคำนึงว่าการมีส่วนร่วมที่แข็งขัน มิใช่ เกิดขึ้นจากการออกคำสั่ง แต่จะต้องสร้างขึ้นเองจะให้มีผู้สั่งว่ามาร่วมกันให้เต็มที่ แล้วคนก็มาร่วม คงไม่ค่อยเกิดขึ้นได้ การมีส่วนร่วมมักต้องใช้ความพยายามให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เกิดแนวคิดประชาสังคม มีจิตสานึกสาธารณะเคารพความหลากหลายทางความคิด เพราะทำให้มุมมองกว้างขึ้นและเกิดความรอบคอบขึ้นจนเป็นวิถีชีวิตประจำวันของประชาชน

7) มีคณะผู้บริหารการมีส่วนร่วมพิจารณา เพื่อวางแนวดำเนินการให้เหมาะสมว่าจะให้บุคคลใดกลุ่มใดเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อใดและโดยวิธีใด โดยคณะผู้บริหารที่มีส่วนร่วมนี้ควรมีตัวแทนผู้ได้รับผลกระทบในจำนวนมากพอสมควร และให้มีความหลากหลายมากพอ

8) การมีส่วนรับรู้สภาพปัญหาโดยมีส่วนร่วมจะทำให้คนในชุมชนได้รับสภาพที่เป็นจริงมากขึ้นการมีส่วนร่วมเพื่อค้นหาปัญหาทำให้เมื่อเห็นปัญหาแล้วจะทำความมุ่งมั่นที่จะคิดหาทางแก้ไขด้วยกันและร่วมแก้ปัญหานั้น ๆ ได้จะทำให้เป็นบทเรียนที่จะแก้ปัญหากันเองต่อไป

9) คนที่อยู่ร่วมกันในชุมชนส่วนใหญ่มิได้ใช้ชุมชนเป็นเพียงที่รวมคน คล้ายเอาก้อนหินมากองรวมกันเท่านั้น แต่คนในชุมชนหนึ่งๆ มักมีความผูกพันเอื้ออาทรกัน มีค่านิยมร่วมกัน

10) ควรทำให้การมีส่วนร่วมมีลักษณะปนอารมณ์ขันประกอบไปบ้าง เพราะในสังคมไทยการมีอารมณ์ขัน จะช่วยให้บรรยากาศการมีส่วนร่วมเกิดขึ้นได้ดี ดังนั้นในการประชุมถ้าใช้อารมณ์ขัน ดนตรี เกมส์ กีฬา เข้าร่วมด้วยจะสร้างการมีส่วนร่วมให้เพิ่มขึ้นได้

บุญยิ่ง ประทุม (2551, หน้า 22) กล่าวว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมอาจแบ่งออกได้ ดังนี้

1) การสนับสนุนทรัพยากร คือ การสนับสนุนเงิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน หรือการช่วยทำกิจกรรม คือ การเข้าร่วมในการวางแผน การประชุมแสดงความคิดเห็น การดำเนินงาน การติดตามและประเมินผล

2) อำนาจหน้าที่ของผู้เข้าร่วม คือ เป็นกรรมการ เป็นสมาชิกซึ่งลักษณะการมีส่วนร่วมนี้แสดงถึงระดับอำนาจของผู้เข้าร่วม จึงมีการโต้แย้งว่าการมีส่วนร่วมโดยใช้วิธีการพัฒนาความสามารถของประชาชน เป็นเพียงการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเพียงบางส่วน เพราะหลายกรณีประชาชนไม่มีโอกาสเข้าร่วมในการตัดสินใจ ทางออกที่ควรจะเป็นคือการเสริมสร้างพลังอำนาจแก่ประชาชน

จึงพอสรุปได้ว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างสรรค์ความดีงามให้แก่ทุกด้านของชีวิต เพื่อความเท่าเทียมกันของปัจเจกชนและกลุ่มคนในการมีส่วนให้และมีส่วนได้รับประโยชน์จากการกระจายทรัพยากรสาธารณะ

2.1.3 กระบวนการ ขั้นตอนมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนา นับว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น ได้มีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาไว้ดังนี้

อคิน รพีพัฒน์ (2547, หน้า 43) ได้เสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนพัฒนา

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานกิจกรรมพัฒนา

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2549, หน้า 6) ได้กล่าวถึง กระบวนการมีส่วนร่วมการพัฒนาประกอบด้วย 4 ประการ คือ

1) การค้นหาปัญหาและความต้องการของชุมชน และเรียนรู้สภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ทรัพยากร สิ่งแวดล้อมต่างๆ ในชุมชนร่วมกับประชาชนโดยวิธีการสังเกตและสัมภาษณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ข้อมูลบางส่วนอาจหาได้จากเอกสารและงานวิจัย

2) การวางแผนเพื่อแก้ปัญหา โดยมีการร่วมกลุ่มอภิปราย ถกเถียง แสดงความคิดเห็น ชาวบ้านควรได้มีโอกาสเข้ามาร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่

3) การลงมือปฏิบัติตามแผน หรือวิธีการที่ได้ร่วมกันติดสินใจแล้วจากขั้นตอนที่ 2 โดยประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้จะต้องได้ร่วมด้วยความศรัทธาและเชื่อมั่นในตนเองที่จะพัฒนาชุมชน

4) การประเมินผลงาน โดยชาวบ้านและนักพัฒนาจะร่วมกันกำหนดขั้นตอนต่างๆ ในการทำงานประเมินผล ตลอดจนดูแลปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างประเมินผลเพื่อที่จะแก้ไขได้ทันที

กาญจนา แก้วเทพ (2549, หน้า 33) กล่าวว่า ปัจจัยสร้างสรรค์ที่ขาดไม่ได้ สำหรับระบบพึ่งตนเอง ดังนี้

1) จิตสำนึกและความตื่นตัว ให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองในหลักการที่ว่าคนจนสามารถช่วยเหลือตนเองพร้อม ๆ กับช่วยเหลือผู้อื่นได้

2) การตั้งองค์กร การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ใช่เรื่องปัจเจกบุคคล แต่ต้องเป็นการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน รับผิดชอบร่วมกัน

3) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มทุกคน สมาชิกจะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรม

4) การสำแดงศักยภาพ ศักยภาพของกลุ่ม สามารถแสดงออกได้สองทาง คือ (1) การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการแสดงพลังความสามัคคีในกลุ่ม เพื่อลดการพึ่งพาหรือถูกเอารัดเอาเปรียบจากบุคคลภายนอก และ(2) การต่อรองกับภายนอก เป็นการแสดงพลังที่มีอยู่ด้วยการต่อรองกับกลุ่มภายนอก ทั้งทางด้านราคา หรือบริการ หรือเพื่อรักษาความเป็นอิสระของกลุ่ม ซึ่งการแสดงพลังของกลุ่ม จะต้องมีความสัมพันธ์กัน

นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2550, หน้า 6) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ประการ ดังนี้

1) ด้านการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นการริเริ่มตัดสินใจดำเนินการ และปฏิบัติการ

2) ด้านการปฏิบัติการ (Implementation) การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานขอความช่วยเหลือ

3) ด้านการรับผลประโยชน์ (Benefits) ผลประโยชน์ทางวัตถุ ด้านสังคม และส่วนบุคคล

4) ด้านการประเมินผล (Evaluation) เป็นการควบคุม ตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วม

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2550, หน้า 26) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนมีส่วนร่วมไว้ 6 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการร่วมคิด และค้นหาปัญหา คือ ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมตลอดถึงความต้องการของชุมชน

2) ด้านการร่วมในการตัดสินใจ คือ ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์

3) ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน คือ ร่วมในรูปแบบ วิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน รวมตลอดถึงความต้องการของชุมชน

4) ด้านการร่วมตรวจสอบแผน คือ ร่วมติดตามตรวจสอบแผนโครงการ ตรวจสอบการบริหารงาน ตรวจสอบระบบขั้นตอนการทำงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

5) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล คือ ร่วมควบคุมติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

6) ด้านการร่วมพัฒนา คือ ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์ (2543, หน้า 149) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็นหกขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมคิด ค้นหาปัญหา และความต้องการ ขั้นตอนนี้เป็นส่วนแรกที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าชาวบ้านยังไม่สามารถเข้าใจปัญหาและค้นหาสาเหตุของปัญหาด้วยตนเองได้ กิจกรรมต่างๆ ที่ตามมาก็ไร้ประโยชน์ เพราะจะขาดความเข้าใจและมองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมนั้น แต่อาจมองปัญหาไม่ได้เด่นชัด เจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนาจึงเสมือนกระจกเงาผู้คอยสะท้อนภาพให้ชุมชนมองเห็นและวิเคราะห์ปัญหาได้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกสุดที่จะต้องกระทำคือ การกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อยๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผนและการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในในการวางแผนดำเนินงาน คือ การวางแผนการดำเนินกิจกรรมเป็นขั้นตอนต่อไปที่ขาดไม่ได้ หากเจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนาต้องการแต่ผลงานการพัฒนาให้เสร็จสิ้นโดยฉับไว ก็จะดำเนินการวางแผนงานด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนจะช่วยให้ชุมชนเข้าใจปัญหาพัฒนาประสบการณ์ของตนเอง และสามารถวางแผนได้ด้วยตนเองในที่สุด

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลงาน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งอีกเหมือนกัน เพราะถ้าหากการติดตามและการประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนแต่เป็นการดำเนินการโดยบุคคลภายนอก ชุมชนก็ไม่สามารถทราบว่างานที่ทำไปนั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์อย่างไร ถึงแม้อาจจะมีผู้โต้แย้งว่าการประเมินที่เที่ยงธรรมที่สุดน่าจะมาจากบุคคลภายนอกที่ไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมนั้นๆ แต่ถ้าคิดถึงจุดมุ่งหมายของการพัฒนาที่มุ่งจะพัฒนาคน การคำนึงถึงแต่ความเที่ยงธรรมอาจจะไร้ประโยชน์ การผสมผสานระหว่างคนภายนอกกับชุมชนน่าจะเกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์มากกว่า เพราะนอกจากจะเป็นการประเมินแล้ว ยังแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจในกระบวนการประเมิน และเป็นการเผยแพร่กิจกรรมออกไปสู่ชุมชนอื่นๆ

ขั้นที่ 5 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้น จากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคม

ขั้นที่ 6 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน ชุมชนมีทรัพยากรที่สามารถลงทุนและปฏิบัติงานได้ เพราะจากประสบการณ์การทำงานในชนบท อย่างน้อยก็มีแรงงานของตนเองเป็นขั้นต่ำสุดที่จะเข้าร่วมได้ และในหลายๆ แห่งก็สามารถที่จะร่วมลงทุนในกิจกรรมหลายๆ ประเภทได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงานจะทำให้ชุมชนรู้จักคิดต้นทุนให้กับตนเองในการดำเนินงานและจะระมัดระวังรักษากิจกรรมที่ทำขึ้นเพราะจะมีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ ซึ่งต่างไปจากสภาพที่การลงทุนและการปฏิบัติงานทั้งหมดมาจากปัจจัยภายนอกจะมีอะไรเสียหายก็ไม่เดือดร้อนมากนัก และการบำรุงรักษาก็จะไม่เกิดขึ้นเพราะรู้สึกว่าไม่ใช่ชุมชน นอกจากนั้นการร่วมปฏิบัติงานด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด และเมื่อเห็นประโยชน์ก็สามารถจะดำเนินกิจกรรมชนิดนั้นด้วยตนเองต่อไปได้

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า ขั้นตอนการมีส่วนร่วมมีส่วนประกอบสำคัญหกด้าน 1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ค้นหาปัญหา และความต้องการ 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) 5) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) และ6) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับประชาคม

แนวคิดเกี่ยวกับประชาคม ประกอบด้วย ความหมายของประชาคม การก่อตัวของแนวคิดประชาคม ลักษณะของประชาคม องค์ประกอบของประชาคม บทบาทหน้าที่และความสำคัญของประชาคม ลักษณะที่แสดงถึงความเข้มแข็งของประชาคม และแนวทางการสนับสนุนให้ประชาคมเข้มแข็ง มีประเด็นน่าสนใจที่จะศึกษา ดังนี้

1) ความหมายของประชาคม

นักวิชาการได้ให้ความหมายของประชาคมตำบล ไว้ดังนี้

กรมการปกครอง (2549, หน้า 47) ได้กล่าวไว้ว่า ประชาคมเป็นการรวมตัวของสมาชิกในชุมชน เพื่อร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนด้วยตนเอง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีวัตถุประสงค์หรือสนใจในเรื่องเดียวกัน เป็นการรวมตัวตามสถานการณ์หรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่มีใครสั่งสมาชิกที่มารวมกันมีส่วนร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมดำเนินการและร่วมรับผิดชอบอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย และศีลธรรมอันดีของสังคมทำให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ด้วยกัน มีความรัก มีความเอื้ออาทร ผูกพันต่อกันด้วยความรู้สึกสำนึกในความเป็น

เจ้าของชุมชน คำว่าประชาคมนี้มีท่านผู้รู้หรือนักวิชาการบางท่านอาจเรียกว่า “ประชาสังคม” ซึ่งก็อยู่ในความหมายคล้ายคลึงกัน

ชาติชาย ณ เชียงใหม่ (2545, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของประชาคมไว้ว่า ประชาคมหมายถึงการที่ประชาชนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีอุดมคติร่วมกันหรือมีความเชื่อร่วมกันในบางเรื่อง มีการติดต่อสื่อสารกันหรือมีการรวมกลุ่มกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความรัก มีมิตรภาพมีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติบางสิ่งบางอย่าง และมีระบบการจัดการในระดับกลุ่ม

นรินทร์ชัย พัฒนาพงศา (2546, หน้า 20) ได้อธิบายถึงประชาคมในลักษณะของสังคมเข้มแข็งว่า เป็นพลังทางสังคมที่มาจากทุกส่วน ทุกวิชาชีพ ทุกระดับรายได้ ทุกภูมิภาคของประเทศ ซึ่งหากแม้ว่าสังคมโดยรวมมีความเข้มแข็ง นักธุรกิจ นักวิชาชีพ นักศึกษา ปัญญาชน ชาวบ้าน ร่วมกันผลักดันสังคม ปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานก็จะเปลี่ยนแปลงได้

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2548, หน้า 18) ได้ขยายความว่า การที่ผู้คนในสังคมเห็นวิกฤตการณ์หรือสภาพปัญหาในสังคมที่สลับซับซ้อนที่ยากแก่การแก้ไข มีวัตถุประสงค์ร่วมกันซึ่งนำไปสู่การก่อจิตสำนึกร่วมกัน มารวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือองค์กร ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจ หรือภาคสังคมในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนกัน เพื่อร่วมกันแก้ปัญหา หรือกระทำการบางอย่างให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ด้วยความรัก ความสมานฉันท์ ความเอื้ออาทรต่อกันภายใต้ระบบการจัดการ ที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่าย

สรุปได้ว่า ประชาคมเป็นการรวมกลุ่มขององค์กรที่มีลักษณะเป็นภาคีของทุกภาคส่วนทั้งภาคราชการ เอกชน และประชาชน ที่มีความรู้สึกร่วมกันที่ต้องการจะเข้าไปแก้ไขปัญหาของตำบลร่วมกันตลอดจนมีความต้องการที่จะร่วมกำหนดอนาคตและวางแนวทางการพัฒนาตำบลเพื่อประโยชน์ร่วมกันในฐานะหน้าที่พลเมือง

2) การก่อตัวของแนวคิดประชาคม

สมพันธ์ เตชะอธิก (2544, หน้า 30) กล่าวว่า การบริหารงานในเทศบาลตำบลจะมุ่งเน้นการทำโครงการสร้างถนนและแหล่งน้ำ อันส่งผลให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการคอร์รัปชั่นได้อย่างชาญฉลาด การอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ของข้าราชการ นายทุน และนักการเมือง ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ทำให้ผู้นำเทศบาลตำบลเรียนรู้วิธีการหาเสียงโดยซื้อเสียง ภาคภูมิใจกับเครื่องแบบสีกากี มีแนวคิดการพัฒนาเพียงแค่การสร้างสาธารณูปโภค ทำให้ขาดการสร้างรากฐานความแข็งแรงให้กับชุมชน เมื่อเทศบาลตำบลส่วนใหญ่ไม่ได้คิดถึงเรื่องการฝึกฝนอาชีพให้กับคนในตำบล การสร้างป่าชุมชน การช่วยเหลือเด็ก คนชรา คนพิการ การแก้ไขปัญหาความยากจนฯ แม้จะมีงบประมาณกำลังคน แต่ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาสำคัญ ๆ ในตำบลได้จึงกลายเป็นปัญหาซ้ำซากไปในท้ายที่สุด ดังนี้จึงต้องมีกลุ่ม / องค์กรของชาวบ้านอื่น ๆ เข้าไปร่วมมือโดยเทศบาลตำบลต้องเปิดใจกว้าง ยอมรับองค์กรอื่น ๆ โดยมีตัวเทศบาลตำบลเองเป็นศูนย์กลางที่มีความสำคัญและแนวคิดประชาคมตำบล อันหมายถึง การรวมพลังใจ พลังความคิด พลังกาย ของกำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กร /

กลุ่มต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้น ผู้อาวุโส พระสงฆ์ ข้าราชการ พ่อค้าแม่ค้า นายทุนเงินกู้ ผู้นำเยาวชน คนจน ฯลฯ ในอันที่จะร่วมกันสร้างสรรค์ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนระดับตำบล โดยการสร้างสำนึกในการทำงานเพื่อชุมชนร่วมกัน

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2550, หน้า 12) ได้อธิบายว่า การก่อตัวของแนวคิดประชาคมทั้งระดับโลกและในประเทศไทย อาจกล่าวได้ว่ากระแสประชาคมก่อตัวมาจากหลายเหตุปัจจัย ดังนี้ (1) วิกฤตในสังคมที่รัฐและเอกชนไม่สามารถแก้ไขได้โดยลำพัง หรือเป็นวิกฤตระดับโลก (Global Crisis) เช่น วิกฤตสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน โรคเอดส์ (2) การก่อกำเนิดของชนชั้นกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ่อค้า นักธุรกิจ นักวิชาการ ที่มีการศึกษาและมีฐานะทางเศรษฐกิจ (3) พัฒนาการของกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแสดงออกในทางความคิดเห็นได้โดยอิสระ (4) ระบบการติดต่อสื่อสาร ซึ่งช่วยให้การรวมตัวเป็นไปได้สะดวกขึ้น โดยที่บางครั้งไม่จำเป็นต้องพบกัน และ(5) ปัญหาเรื่องประสิทธิภาพและความโปร่งใสทางภาครัฐ ทำให้รัฐไม่สามารถเป็นผู้แก้ไขปัญหาในสังคมได้แต่เพียงอย่างเดียว จึงต้องการหาทางเลือกอย่างอื่น การที่ปัญหาเกิดขึ้นในสังคมซึ่งประชาชนผู้แบกรับปัญหาไม่สามารถพึ่งพารัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว ไม่ว่าด้วยเหตุความสลับซับซ้อนของปัญหา หรือเพราะความจำกัดของประสิทธิภาพในภาครัฐ ประชาชนก็จะหาทางแก้ไขปัญหานั้นตั้งแต่แก้ไขด้วยตนเองเป็นกลุ่มเล็ก ๆ จนเมื่อมีโอกาสในการสนทนา แลกเปลี่ยนความเห็นในวงกว้าง จึงเกิดการรวมตัวกัน ที่จะกระทำบางอย่างเพื่อแก้ไขปัญหานั้นให้ลุล่วงไป ทั้งนี้ อาจดำเนินการโดยประชาคมเอง หรือร่วมกับภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนก็ได้

จึงพอสรุปได้ว่า การก่อตัวของประชาคมเพื่อแก้วิกฤตทางสังคม วิกฤตสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน การก่อกำเนิดของชนชั้นกลาง พ่อค้า นักธุรกิจ นักวิชาการ ที่มีการศึกษาและมีฐานะทางเศรษฐกิจ กระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแสดงออกในทางความคิดเห็นได้โดยอิสระ

3) ลักษณะของประชาคม

ถวิลวดี บุรีกุล (2551, หน้า 18) ได้สรุป ลักษณะของประชาคม ความเป็นประชาคม อาจพิจารณาได้จากองค์ประกอบหลัก ดังนี้

(1) มีความหลากหลาย เป็นคุณลักษณะสำคัญในเชิงองค์ประกอบของสังคม ซึ่งอาจจำแนกออกเป็นความหลากหลายด้านต่าง ๆ ดังนี้ (ก) ความหลากหลายของการรวมตัว ระดับของการรวมตัวของคนในสังคมนั้นอาจมีแตกต่างหลากหลายกันไป ตามระดับความพร้อมหรือลักษณะของกิจกรรมที่สนใจร่วมกันตั้งแต่การเป็นกลุ่ม ชมรม องค์กร สมาคม สถาบัน มูลนิธิ สภา สมาพันธ์ สหกรณ์ คณะกรรมการ เป็นต้น (ข) ความหลากหลายเชิงพื้นที่ ลักษณะการรวมตัวอาจยึดอาศัยพื้นที่หรืออาณาบริเวณเป็นขอบเขตของการรวมตัวกัน เช่น กลุ่มจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน เขตย่าน ละแวกบ้าน หรืออาจเป็นขอบเขตเชิงลุ่มน้ำ สายน้ำ คลอง เป็นต้น (ค) ความหลากหลายใน

รูปแบบกิจกรรม กิจกรรมที่ทำก็อาจแยกแยะออกมากมาย ตามลักษณะของรูปแบบและความถนัดของกลุ่มองค์กรนั้น ๆ อาทิ กลุ่มที่ให้ความสนใจในเชิงการรณรงค์เผยแพร่ กิจกรรมเฉพาะด้านการแสดงกิจกรรมเฉพาะด้านการพัฒนาชุมชน เป็นต้น (ง) ความหลากหลายในเชิงประเด็นความสนใจ/ปัญหา ความสนใจย่อมก่อให้เกิดความหลากหลายของการรวมตัว อาทิ กลุ่มที่ให้ความสนใจด้านสังคมสงเคราะห์ การออมทรัพย์ และ(จ) ความหลากหลายของกลุ่มคนที่มารวมตัวกัน เช่น วัย อายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ การศึกษา เป็นต้น

(2) มีความเป็นชุมชน ขนาดใหญ่ หรือพิจารณาถึงความเป็นชุมชนในกลุ่มองค์กรเล็ก ๆ ที่รวมตัวกันด้วยความรัก ความผูกพัน เอื้ออาทร ความสนใจ และหรือผลประโยชน์ร่วมกัน ความเป็นชุมชนจะต้องคำนึงให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของแต่ละสังคม

(3) รวมตัวกันบนจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม บนจิตสำนึกสาธารณะ ด้วยจิตสำนึกของความเป็นพลเมือง (Public Consciousness) ของสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society)

(4) มีกิจกรรมและความต่อเนื่อง ด้วยพื้นฐานแห่งการเรียนรู้ร่วมกันจากการปฏิบัติ (Interactive learning through action) ที่มีความต่อเนื่องและยั่งยืน

(5) มีเครือข่ายและการติดต่อสื่อสาร มีระบบการจัดการที่ดี มีระบบการสื่อสารแลกเปลี่ยนตลอดจนสร้างเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน (Communication and Network)

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2548, หน้า 19) อธิบายลักษณะต่าง ๆ ของประชาคม ดังนี้

(1) เป็นระบบสังคมของตำบลที่มีอาณาเขตชัดแจ้ง อันจะเป็นระบบที่มีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรต่าง ๆ ในตำบล รวมทั้งระดับเหนือตำบลและหมู่บ้าน

(2) เป็นระบบภาวะผู้นำของชุมชนที่ประกอบด้วยผู้นำของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ที่จัดตั้งโดยภาครัฐ หรือองค์กรเอกชน ผู้นำต้องไม่ติดยึดความเป็นผู้นำ

(3) สมาชิกหรือองค์กรมีความสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับว่าเป็นผู้นำสมาชิกในตำบลและหมู่บ้าน

(4) มีความภักดีต่อตำบล หมู่บ้าน ในฐานะเป็นสมาชิกที่กระฉับกระเฉงที่จะถือว่าตำบลหมู่บ้านคือถิ่นฐานที่ตนมีส่วนได้เสียต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของตำบลและมีความพร้อมที่จะอาสาเพื่อแสดงความคิดเห็นและเจตนา

(5) ระบบผู้นำในระบบตำบลนี้ จะต้องมีความต่อเนื่องแต่ไม่ใช่องค์กรเพราะจะไม่มีสายการบังคับบัญชา แต่จะเป็นระบบที่ต่างมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นและตัดสินใจ โดยมีตำบลเป็นพื้นที่เป้าหมายหลัก รวมทั้งสามารถกำหนดผลประโยชน์สาธารณะของตำบลได้

จึงพอสรุปได้ว่า ลักษณะของประชาคม จึงมีความหลากหลายไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ระบบสังคมภาวะผู้นำบนจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมต่อความคิดเห็นและการตัดสินใจ

4) องค์ประกอบของประชาคม

สมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ (2540, หน้า 30) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของประชาคมไว้ว่าประกอบด้วยปัจจัยสำคัญดังต่อไปนี้

(1) วิสัยทัศน์ร่วมกัน คนในกลุ่มประชาคมต้องมองเห็นอนาคตข้างหน้าร่วมกัน รู้และเข้าใจร่วมกันถึงทิศทางข้างที่จะไปด้วยกันหรือทำกิจกรรมร่วมกัน การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันจึงมีความจำเป็น

(2) มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง ด้วยองค์ประกอบของประชาคมที่มีความหลากหลายซับซ้อนและร่วมสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องนั้น การมีส่วนร่วมของทุกคนทุกฝ่ายย่อมเป็นเงื่อนไขให้เกิดการรับรู้ ตัดสินใจ และร่วมลงมือปฏิบัติเพื่อผลักดันการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นร่วมกัน

(3) มีความเป็นธรรมชาติที่มิใช่แต่งตั้ง ด้วยความเป็นองค์กรของสังคมที่อยู่นอกเหนือจากการควบคุมของอำนาจรัฐ ประชาคมจึงต้องเกิดขึ้นบนเงื่อนไขของความสำนึกที่จะดำเนินกิจกรรมร่วมกัน

(4) มีความรัก ความเอื้ออาทร สมานฉันท์ การรวมกลุ่มของประชาคมบนพื้นฐานที่หลากหลายนั้นจำเป็นต้องสร้างขึ้นมาบนพื้นฐานแห่งความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทรและสามัคคี ความรักสมานฉันท์จะเป็นตัวเชื่อมโยงให้เกิดการร่วมมืออย่างมีพลัง

(5) มีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ จินตนาการเป็นพลังของมนุษย์ที่จะดำรงอยู่ในสังคมอย่างสร้างสรรค์มีศักดิ์ศรี แต่จินตนาการอย่างเดียวไม่พอ ต้องอาศัยสติปัญญาความรู้ในการแก้ปัญหา สามารถปรับใช้และเรียนรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลา

(6) มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติหรือทำกิจกรรมร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันของคนในสังคมจะช่วยให้เกิดพลัง “เกิดปัญญาหมู่” การก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน จำเป็นต้องอาศัยเทคนิควิธีการมากมายหลากหลายสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่แต่ละกลุ่ม ซึ่งจะต้องมีการคิดร่วมกัน

(7) มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างต่อเนื่อง/มีเครือข่ายความร่วมมือ การสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้สังคมเติบโตขยายตัวอย่างมั่นคง การสื่อสารจะไม่เป็นการสั่งการในแนวดิ่ง แต่จะเป็นการสื่อสารในแนวราบ

(8) มีระบบการจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ จุดอ่อนของภาคสังคมคือความสามารถในการจัดการ การเติบโตของภาคธุรกิจที่มีความเข้มแข็ง มีพลังก็เพราะมีระบบการจัดการที่ดี ต้องวางอยู่บนพื้นฐานของการจัดการที่ดี การจัดการที่ดีต้องดีทั้งองค์กร ระบบและประสิทธิภาพทั้งคนและทั้งองค์กร

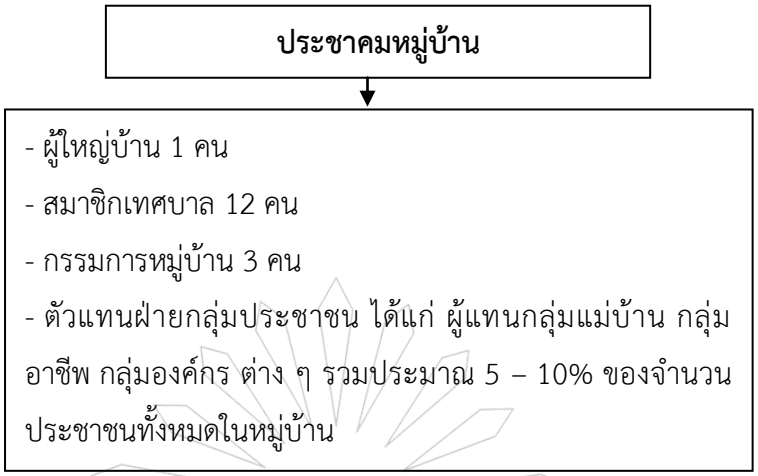
จึงพอสรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญขององค์ประกอบของประชาคมจะต้องมองเห็นอนาคตข้างหน้าร่วมกัน มีความเอื้ออาทร มีสมานฉันท์ ประชาคมต้องสร้างองค์ความรู้ที่สามารถปรับใช้ได้ตลอดเวลา

5) บทบาทหน้าที่และความสำคัญของประชาคม

กรมกรมการปกครองท้องถิ่น (2548 ,หน้า 18) ได้กำหนดองค์ประกอบและบทบาทของประชาคมไว้ ดังนี้

(1) การรวมกลุ่มกันในระดับประชาคมหมู่บ้าน ประกอบด้วยตัวแทนฝ่ายบริหาร ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาลตำบลในหมู่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน 3 คน และตัวแทนฝ่ายกลุ่มประชาชน ได้แก่ ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร เกษตรกรก้าวหน้า ปราชญ์หมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน พระที่ชาวบ้านศรัทธา ครูโรงเรียนในหมู่บ้าน 1 คน อาสาสมัครประชาสงเคราะห์ อาสาพัฒนาชุมชน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ที่มีที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน) ผู้แทนธุรกิจเอกชนที่อยู่ในหมู่บ้าน องค์กรพัฒนาเอกชน ฯลฯ รวมแล้วให้ได้จำนวนสมาชิกประชาคมหมู่บ้านจำนวน 5 – 10 % ของจำนวนประชากร โดยมีการเลือกประธาน และเลขานุการประชาคมหมู่บ้านละ 1 ตำแหน่ง จากผู้แทนฝ่ายกลุ่มประชาชน และได้กำหนดบทบาทประชาคมหมู่บ้านไว้ดังนี้ (ก) กำหนดปัญหาแนวทางแก้ไขและความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านเพื่อเสนอในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล และแผนพัฒนาอำเภอ (ข) เป็นองค์กรตรวจสอบโครงการ และรายงานเทศบาลตำบลและอำเภอ (ค) ทำหน้าที่คอยตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน และรายงานให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเพื่อแก้ไขได้ทันท่วงที (ง) นำปัญหาในหมู่บ้านไปหารือในที่ประชุมประชาคม (ค) เป็นเวทีให้ความเห็นกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสำคัญ (ฉ) คัดเลือกผู้แทนประชาคมไปร่วมเป็นประชาคมตำบล

(2) การรวมกลุ่มกันในระดับประชาคมตำบลประกอบด้วย นายกเทศบาลตำบล ตัวแทนของประชาคมหมู่บ้าน ๆ ละ 10% แต่ไม่น้อยกว่า 7 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาลตำบล ผู้แทนฝ่ายกลุ่มประชาชนที่ประชาคมหมู่บ้านคัดเลือก โดยให้มีประธานและเลขานุการประชาคมตำบลอย่างละ 1 ตำแหน่ง เลือกจากผู้แทนฝ่ายกลุ่มประชาชน กำหนดบทบาท ดังนี้ (ก) วิเคราะห์ปัญหาในภาพรวมของตำบลและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อเสนอในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล และแผนพัฒนาอำเภอ (ข) เป็นองค์กรตรวจสอบการดำเนินงานตามโครงการและรายงานให้อำเภอทราบ (ค) ทำหน้าที่คอยตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบลและรายงานให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเพื่อแก้ไขได้ทันท่วงที และ(ง) นำปัญหาในหมู่บ้านไปหารือในที่ประชุมประชาคม ส่วนประคมหมู่บ้าน กำหนดให้มีประชาคมตามโครงสร้าง ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แสดงโครงสร้างประชาคมหมู่บ้าน

2.2.1 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมมีคุณประโยชน์หลายประการ อย่างไรก็ตามประโยชน์ที่จะได้จากการมีส่วนร่วมของประชาชนขึ้นอยู่กับความจริงจังในการดำเนินการ

อรทัย ก๊กผล (2546, หน้า 26) ได้กล่าวถึงประโยชน์การมีส่วนร่วมโดยทั่วไป ดังนี้

1) เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็นต่างๆจะช่วยให้ได้ข้อมูลประกอบการตัดสินในที่ครบถ้วนรอบคอบมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังช่วยให้เกิดทางเลือกใหม่ ทำให้การตัดสินใจรอบคอบและได้รับการยอมรับมากขึ้น โดยเฉพาะการตัดสินใจที่กระทบประชาชนโดยตรง

2) ลดค่าใช้จ่ายในการสูญเสียเวลา เมื่อการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น รับทราบข้อมูลคำอธิบายต่างๆ เห็นประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับ จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติ แน่นอนว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าใช้จ่ายและใช้ระยะเวลา แต่เมื่อประชาชนยอมรับ การนำโครงการไปสู่การปฏิบัติจะรวดเร็วขึ้น ซึ่งในประเด็นนี้จะเห็นว่าโครงการของภาครัฐที่เร่งการตัดสินใจหรือปกปิด เมื่อประชาชนทราบภายหลังและต่อต้านบางโครงการนำไปสู่การปฏิบัติไม่ได้ ล่าช้าเป็นปีๆ บางโครงการสามารถก่อสร้างได้เสร็จแต่ประชาชนไม่ยอมให้เข้าไปดำเนินการ กลายเป็นอนุสาวรีย์ร้าง ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดายงบประมาณดังกล่าวสามารถนำไปสร้างคุณประโยชน์ได้มากมาย

3) การสร้างฉันทามติ สำหรับสถานการณ์ปัจจุบันการสร้างฉันทามติอาจเป็นเรื่องยาก สังคมเรากลายร่างเป็นพหุลักษณ์และต้องยอมรับความหลากหลายแตกต่างทางความคิด กลไกที่ช่วยให้ความแตกต่างนั้นได้มีการแลกเปลี่ยน คือกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน ในทางหลักการเราเชื่อว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจช่วยป้องกันความขัดแย้งได้

4) ร่วมมือในการนำไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชนเมื่อประสบผลสำเร็จ จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความกระตือรือร้นในการช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

5) ช่วยให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับประชาชน ช่วยให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเกิดความใกล้ชิด สร้างความสัมพันธ์ที่ดี สร้างความรู้สึกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นของประชาชนไม่ใช่ของนักการเมืองเท่านั้น นอกจากนั้นด้วยความใกล้ชิดผู้บริหารท้องถิ่นจะไวต่อความรู้สึกห่วงกังวลของประชาชน และเกิดความตระหนักในการตอบสนองต่อความกังวลของประชาชน

6) ช่วยพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการให้การศึกษาแก่ประชาชน เพื่อเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจและเป็นเวทีฝึกผู้นำชุมชน

7) ช่วยให้ประชาชนสนใจประเด็นสาธารณะมากขึ้น การมีส่วนร่วมเป็นการเพิ่มทุนทางสังคม และช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นสอดคล้องกับการปกครองตามหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

จิตจำนง กิติกีรติ (2532, หน้า 25) ได้สรุปข้อดีการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1) ทำให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การมีส่วนร่วมกันทำกิจกรรมทำให้แต่ละฝ่ายได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จนไปสู่การยอมรับความแตกต่างในรูปร่าง ความรู้ นิสัย ค่านิยมต่างๆ อันเป็นรากฐานสำคัญของประชาธิปไตย

2) ทำให้งานที่ยากบางอย่างสำเร็จขึ้นมาได้ งานหลายอย่างหากทำเพียงผู้เดียว หรือทำน้อยคนอาจไม่สำเร็จ ต้องให้ผู้มาร่วมงานหลายคนจึงจะสำเร็จ เช่น การสร้างบ้าน สร้างเจดีย์

3) ทำให้บุคคลคิดช่วยตนเอง เพราะถ้ารัฐเป็นฝ่ายทำให้ก็จะรอคอยความช่วยเหลือหากมาร่วมกันพิจารณา อาจทำบางสิ่งได้เองและจะร่วมดูแลรักษาสิ่งนั้นมากขึ้น

4) ทำให้ความช่วยเหลือนั้นตรงกับที่ต้องการ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในขั้นการระบุประเด็นปัญหาและความต้องการ จึงไม่เกิดปัญหาที่สร้างไว้แล้วไม่ใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น ที่อ่านหนังสือในหมู่บ้าน สะพานลอยให้คนข้าม ซึ่งทำแล้วไม่ใช้ก็เสียประโยชน์ไป

5) มักทำให้ประหยัดทรัพยากรลงได้ เพราะการช่วยตรงกับความต้องการที่จะใช้และอาจมีแรงงานจากการมีส่วนร่วมมาช่วยได้ อาจมีบ้างถ้ามีส่วนร่วมจนวุ่นวาย ไม่มีการจัดการที่ดีก็อาจสิ้นเปลืองทรัพยากรมากกว่าที่ควร หรืออาจเกิดความเสียหายก็ได้

6) ทำให้รู้สึกเป็นเจ้าของ การมาร่วมคิดร่วมทำ ทำให้รู้สึกเป็นเจ้าของก็มักจะร่วมกันดูแลรักษา ซ่อมแซม และมีความภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนร่วมกันทำขึ้นมา สิ่งของที่บุคคลได้ทำร่วมกันจึงอยู่คงทน

7) เพิ่มทางเลือกที่ดีเพื่อการตัดสินใจการได้รับรู้ในโครงการอย่างละเอียดทำให้ช่วยกันหาทางเลือก(ทางออก) หลายทางที่สมบูรณ์และเหมาะสมที่สุด ทำให้เกิดผลเสียหายน้อยลงหรือเกิดผลดีมากกว่าการไม่ให้เข้ามามีส่วนร่วม

8) เกิดการสร้างฉันทามติ หรือการเห็นพ้องต้องกันขึ้นมาได้ โดยในประเทศตะวันตกการมีส่วนร่วมของประชาชนมักทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างคู่กรณี เกิดการสร้างข้อตกลงที่มั่นคงและยั่งยืนได้

9) ทำให้ชุมชนหรือสังคมเข้มแข็ง เพราะชุมชนที่เข้มแข็งควรต้องมีส่วนร่วมกันตัดสินใจ ร่วมดูแลปกครองพิทักษ์ผลประโยชน์ของชุมชน หรือสังคมนั้นเอง โดยการมีส่วนร่วมคิดร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมเสมอๆ ทำให้ชุมชนรู้สึกว่าได้ควบคุมโชคชะตาของตนเองแทนที่จะเป็นผู้ชำนาญจากที่อื่นที่เขาไม่รู้จักหรือไม่ไว้ใจมาควบคุม สั่งการ

10) ทำให้การดำเนินงานของชุมชนหรือสังคมนั้นโปร่งใส เพราะทำให้ผู้ที่จะทุจริตคดโกงหวั่นเกรง กระทำการได้ยากขึ้น

จึงพอสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้งานที่ยากบางอย่างสำเร็จขึ้นมาได้ ทำให้บุคคลคิดช่วยตนเอง ช่วยเหลือกันตรงกับที่ต้องการ ประหยัดทรัพยากร ลงเป็นเจ้าของ การมาร่วมคิดร่วมทำ เพิ่มทางเลือกที่ดีเพื่อการตัดสินใจ ชุมชนหรือสังคมเข้มแข็ง และการดำเนินงานของชุมชนหรือสังคมนั้นโปร่งใส

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ความหมายของการปกครองท้องถิ่น ลักษณะของการปกครองท้องถิ่น และประเภทขององค์การปกครองท้องถิ่นเป็นพื้นฐานของ และเทศบาลตำบล ดังนี้

2.3.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง จัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่างโดยดำเนินการกันเอง เพื่อนำมาบำบัดความต้องการของตนการบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การ มีเจ้าหน้าที่ ซึ่งประชาชนเลือกตั้งเข้ามาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริการงาน แต่ต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐหามิได้ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้นและแบ่งองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น แบ่งออกเป็นแปดประการ ดังนี้ 1) มีสถานภาพตามกฎหมาย 2) มีพื้นที่และระดับของตนเอง 3) ได้รับการกระจายอำนาจและหน้าที่จากรัฐบาลกลาง 4) มีฐานะเป็นนิติบุคคล 5) มีการเลือกตั้งสมาชิกหรือคณะผู้บริหาร 6) มีอิสระในการปกครองตนเอง 7) มีงบประมาณเป็นของตนเอง และ 8) มีการควบคุมกำกับดูแลจากรัฐบาลกลาง

สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง (2547, หน้า 39) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่ผู้บริหารของหน่วย การปกครองท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยอิสระ มีอำนาจอิสระ และมีความรับผิดชอบที่สามารถใช้ได้โดยปลอดจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ยังอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ใช่รัฐอิสระ

พอสรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น คือการที่รัฐบาลมอบอำนาจให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นจัดการปกครองและดำเนินการต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ของรัฐและผลประโยชน์ของท้องถิ่น โดยมีการจัดตั้งองค์การขึ้นทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

2.3.2 ลักษณะของการปกครองท้องถิ่น

วัชรา ไชยสาร (2544, หน้า 142-148) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองภายใต้กฎหมาย ดังนั้น ลักษณะของการปกครองท้องถิ่นที่สำคัญมีดังนี้

1) มีสถานะตามกฎหมาย หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีการจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย

2) มีพื้นที่ และระดับพื้นที่การปกครองที่แน่นอนและชัดเจน และควรจะต้องมีการแบ่งระดับการปกครองท้องถิ่นว่ามีกี่ระดับ เช่น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เป็นต้น

3) มีการกระจายอำนาจและหน้าที่การปกครองไปให้ท้องถิ่น โดยการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน ดังนั้น การที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะมีอำนาจและหน้าที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองการปกครองเป็นสำคัญ

4) มีความเป็นนิติบุคคล เพื่อการดำเนินงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน เพราะหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณ ทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง

5) มีการเลือกตั้ง การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ กล่าวคือ จะต้องให้สิทธิแก่ประชาชนในท้องถิ่นในการเลือกตั้งคณะเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการปกครองท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน

6) มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย สามารถกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ เพื่อกำกับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายหรือความต้องการของท้องถิ่น และสามารถใช้ดุลพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง

7) มีงบประมาณของตนเอง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ จัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

8) มีการกำกับดูแลของรัฐ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองระดับรองของรัฐ และอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐ เพื่อประโยชน์ของประชาชนและความมั่นคงแห่งรัฐ

2.3.3 ประเภทขององค์การปกครองท้องถิ่น

เกรียงศักดิ์ แก่นละออ (2547, หน้า 8-11) ได้สรุปว่า องค์การปกครองท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแบบทั่วไป มี 3 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และ2) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแบบพิเศษมี 2 รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ตามบทบัญญัติในหมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 285–288 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่กล่าวถึงที่มาขององค์กรปกครองท้องถิ่นโดยสรุปไว้ดังนี้

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง

2) คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น

3) การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ สมาชิกสภาท้องถิ่น

4) คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี

5) คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น เป็นข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเงินประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น มิได้ มาจากการเลือกตั้ง

6) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกท้องถิ่นคณะผู้บริหารท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

7) ในกรณีที่มีการยุบสภาท้องถิ่น หรือในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและต้องมีการเลือกตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นชั่วคราวมิให้นำบทบัญญัติตามวรรคสอง วรรคสาม และวรรคหก มาบังคับใช้ทั้งนี้ตามกฎหมายกำหนด

2.3.4 เทศบาลตำบล

แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล ผู้วิจัยมุ่งจะกล่าวถึง ความเป็นมาของเทศบาล ประเภทของเทศบาล ภารกิจของเทศบาล และโครงสร้างภายในหน่วยงานเทศบาล

1) ความเป็นมาของเทศบาล

เทศบาลเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล องค์การบริการประกอบด้วย สภาเทศบาล ซึ่งได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน จำนวน 12 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี โดยมีอำนาจควบคุมการบริหารงานของฝ่ายบริหาร และทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารเทศบาลประกอบด้วย นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรง

ของประชาชน รองนายกเทศมนตรี 3 คน มาจากการแต่งตั้งของนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษาเทศมตรี 2 คน มาจากการแต่งตั้งของนายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี 1 คน มาจากการแต่งตั้งของนายกเทศมนตรี นายกเทศมนตรีอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี ส่วนตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรี มิได้กำหนดระยะเวลาอยู่ในตำแหน่งและฝ่ายบริหารมีอำนาจหน้าที่บริหารราชการตามระเบียบ กฎหมาย และภารกิจอำนาจหน้าที่ของเทศบาลและนายกเทศมนตรี เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลประจำและลูกจ้าง โดยมีปลัดเทศบาลเป็นผู้ช่วยบังคับบัญชาตลอดจนลูกจ้างของเทศบาลด้วย

2) ประเภทของเทศบาล

เทศบาลในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 3 ประเภทซึ่งเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นตามจำนวนประชากรและรายได้ของเทศบาลนั้น ๆ ในพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 ได้กำหนดขนาดเทศบาลมีเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนครตาม มาตรา 9,10 และ11 ดังนี้ มาตรา 9 **เทศบาลตำบล** ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีการประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้น ให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วย มาตรา 10 **เทศบาลเมือง** ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดหรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มี ราษฎรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตาม พระราชบัญญัตินี้และซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลเมือง พระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุชื่อ และเขตของเทศบาลไว้ด้วย และมาตรา 11 **เทศบาลนคร** ได้แก่ ท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป ทั้งมีรายได้ พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลนคร พระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุชื่อ และเขตของเทศบาลไว้ด้วย

3) รูปแบบเทศบาล

เทศบาลถือว่าเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดตั้งขึ้นในเขตชุมชนที่มีความเจริญและใช้ในการบริหารเมือง ซึ่งหลายประเทศประสบความสำเร็จในการใช้ “เทศบาล” เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการปกครองประเทศโดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย สำหรับสังคมไทยเทศบาลเป็นรูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ในเขตชุมชนเมืองที่ใช้มาตั้งแต่ พ.ศ.2476 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2542) เกือบ 66 ปีแล้ว โครงสร้างของเทศบาลตำบล มีสองฝ่าย ดังนี้ (1) ฝ่ายนิติบัญญัติ สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน สมาชิกสภาเทศบาลตำบลมีสมาชิก 12 คน ทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร และความเห็นชอบข้อบัญญัติท้องถิ่นต่าง ๆ ที่ตราขึ้นเพื่อใช้ในท้องถิ่นของตน อายุของสภาเทศบาลตำบลมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง และ(2) ฝ่ายบริหารประกอบด้วยนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน และรองนายกเทศมนตรีที่มาจากการแต่งตั้งได้ไม่เกินสองคน กับเลขานุการนายกเทศมนตรีอีกหนึ่งคน และที่ปรึกษานายกเทศมนตรีที่มาจากการแต่งตั้งได้ไม่เกินหนึ่งคนมีหน้าที่

บริหารราชการให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ โดยข้าราชการฝ่ายประจำทำหน้าที่ช่วยเหลือในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ หรือที่กำหนดไว้

4) อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบล มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (1)) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน (2) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ(3) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล(4) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ (5) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง(6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม (7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ (8) บำรุงศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และ(9) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

5) หน้าที่ที่เลือกปฏิบัติในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้ (1) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา (2) ให้มีโรงฆ่าสัตว์ (3) ให้มีตลาด (4) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร (5) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้ (6) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น (7) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ (8) เทศพาณิชย์

6) ภารกิจของเทศบาล เทศบาลได้กำหนดภารกิจของเทศบาล มี 2 ประเภท คือ ภารกิจหลัก และภารกิจรอง ดังนี้

ก. ภารกิจหลัก (1) แก้ไขระบบระบายน้ำให้พอเพียง (2) พัฒนาปรับปรุงถนนและทางเท้า (3) พัฒนาสวนสาธารณะ (4) ให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย (5) พัฒนาบริการด้านขยะมูลฝอย (6) พัฒนาด้านไฟฟ้าแสงสว่างสาธารณะ โทรศัพท์ ประปา (7) พัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติ (8) สร้างอาชีพและลดปัญหาการว่างงาน (9) สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน (10) สร้างสถานประกอบอาชีพและค้าขาย (11) พัฒนาการท่องเที่ยว (12) ป้องกันและรักษาส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน (13) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองและบริหาร (14) รักษาความสงบ ความเป็นระเบียบและความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สิน (15) ฟื้นฟูวัฒนธรรม และส่งเสริมประเพณี

ข. ภารกิจรอง (1) แก้ปัญหาจราจร (2) แก้ปัญหามลพิษ (3) ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ (4) พัฒนาประสิทธิภาพของประชากร (5) พัฒนาป้องกันบรรเทาสาธารณภัย (6) พัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้และสถานที่ (7) ส่งเสริมการบริหารเทศพาณิชย์ (8) พัฒนาระบบการเก็บเอกสารด้านทะเบียนราษฎร และ (9) ส่งเสริมสวัสดิการและนันทนาการ

7) โครงสร้างภายในหน่วยงานเทศบาล

เทศบาล เป็นเทศบาลที่คณะกรรมการพนักงานเทศบาล (ก.ท.เดิม) กำหนดให้เป็นเทศบาล โดยกำหนดโครงสร้างของส่วนราชการออกเป็น 9 ส่วน ได้แก่ (1) สำนักปลัดเทศบาล (2) กองคลัง (3) กองวิชาการและแผนงาน (4) กองสุขาภิบาล (5) กองช่าง (6) กองการศึกษา (7) กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม (8) กองสวัสดิการสังคม และ (9) หน่วยตรวจสอบภายใน

สรุป การปกครองท้องถิ่นเป็นรูปแบบของการกระจายอำนาจจากส่วนกลางส่วนภูมิภาคไปให้กับประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้วางนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่น แก้ไขปัญหาอุปสรรคของตนเอง และสามารถมีรายได้ งบประมาณ และอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้โดยปราศจากควบคุมแทรกแซงจากรัฐบาลกลาง

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึง ความหมายของการพัฒนาท้องถิ่น ประเภทของการพัฒนาท้องถิ่น องค์ประกอบของการพัฒนาท้องถิ่น หลักการพัฒนาท้องถิ่น ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบล ดังนี้

2.4.1 ความหมายของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2543, หน้า 3) ได้กล่าวถึงการพัฒนาเอาไว้ว่า

1) การพัฒนาคือการเปลี่ยนแปลงตามแผนหรือการเปลี่ยนแปลงที่มีกำหนด ทิศทาง (Planned or Directed Change) นั่นคือการพัฒนามิได้เป็นเรื่องตามธรรมชาติ หากเป็นความพยายามของมนุษย์ พยายามที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น โดยกำหนดทิศทางหรือรายละเอียดเอาไว้ล่วงหน้าว่า จะพัฒนาอะไร พัฒนาอย่างไร ช้าหรือเร็วอย่างไร ใครจะเป็นผู้พัฒนา หรือถูกพัฒนาเป็นต้น

2) เป้าหมายสุดยอดของการพัฒนาอยู่ที่คน คนเป็นทั้งผู้ถูกพัฒนา และผู้รับผลของการพัฒนา และมองคนเป็นกลุ่ม หรืออยู่ในกลุ่ม ดังนั้น การพัฒนาคนจึงรวมถึงการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม

3) เป้าหมายของการพัฒนาคน กลุ่มคน หรือสังคม คือความกินดีอยู่ดีด้านต่างๆ หรือสภาพสังคมที่ดี ซึ่งรวมถึงสภาพทางเศรษฐกิจ และการเมือง

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 , หน้า 775) ได้ให้ความหมายของคำว่า “การพัฒนา” ในภาษาไทย มาจากคำว่า “วฑฺฒน” ในบาลี และ “วรฺธน”ในภาษาสันสกฤต แปลว่า ความเจริญ

อุทัย หิรัญโต (2546, หน้า 48) กล่าวถึง คำว่า พัฒนา (Development) และเป็นการพัฒนาตามอุดมคติย่อมหมายถึงการเปลี่ยนแปลงใน 3 ลักษณะด้วยกัน คือ มีความเจริญเติบโต (Growth) มีการเปลี่ยนแปลงระบบ (System change) และมีการวางแผน(Planned change) ตามแนวความคิดนี้การพัฒนาเกิดขึ้นจากกระบวนการของการวางแผนเพื่อให้มีความเจริญเติบโตในทิศทางของการสร้างสภาวะทันสมัย (Modernization) การสร้างชาติ(Nation-Building) และความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม (Socio-Economic Progress) ในขณะเดียวกันจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงระบบไปพร้อมๆ กันกับความเจริญเติบโตด้วย กระบวนการพัฒนานั้นการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาจะ

เกิดขึ้นได้จะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันทำให้เกิดการพัฒนาทั้งนี้และทั้งนั้นคงจะต้องพิจารณาหรือคำนึงหลักการที่สำคัญต่อไปนี้

1) ความต้องการ (Needs) เพื่อที่จะให้เกิดการกระทำ คือ (1) การมีส่วนร่วม (Participation) (2) การแจกจ่าย (Distribution) ผลการกระทำให้เท่าเทียมกัน(3) การร่วมมือร่วมใจ (Integration) มีความสามัคคีช่วยกันทำงาน (4) การการะทำให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ (Penetration) ของเขตการบริหารการ ปกครอง (5) ความถูกต้องตามกฎหมาย (Legitimacy) การทำให้เป็นไปตามกฎหมายหรือการยอมรับว่าถูกต้อง และ(6) เอกลักษณะ (Obstacles) หรือปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการวางแผน และการดำเนินการตามแผนพัฒนาควรจะได้รับการศึกษาวิเคราะห์วิจัย ให้เป็นที่เข้าใจอย่างแน่ชัดถูกต้องและครบถ้วน

2) ทรัพยากร (Resources) หมายถึง สิ่งที่จะต้องใช้ในการทำงานเพื่อการพัฒนาเริ่มตั้งแต่คน คุณภาพของคน ความรู้ ความสามารถ และทักษะของคน รวมทั้งทรัพยากรด้านอื่นๆ เช่น เงินงบประมาณ ทุน วัสดุเครื่องใช้ เครื่องยนต์กลไกต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อนำมาเปลี่ยนแปลงเพื่อประโยชน์ต่อท้องถิ่นด้วย เป็นต้น

3) ศักยภาพ (Potentialities) อันหมายถึง ความสามารถหรือพลังงานขององค์การส่วนท้องถิ่นที่จะกระทำการต่างๆ ให้บรรลุผลในอนาคต องค์การที่จะสามารถทำการวางแผนและดำเนินการตามแผนพัฒนาได้ดีนั้นจะต้องมีปัจจัยเหล่านี้ คือ (1) ความต่อเนื่องและความมั่นคงทางนโยบายของฝ่ายการเมือง (2) ทรัพยากร (3) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ๆ หรือนวัตกรรม (Innovation) และ (4) ทักษะ (Skills)

4) ทุน (Capital)

5) ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิค (Technical Assistance)

การบริหารส่วนท้องถิ่นบนเป้าหมายวิธีการอย่างมีระบบที่แน่นอนในอันที่จะนำไปสู่การพัฒนาชาติบ้านเมืองเป็นส่วนรวม ปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมให้ท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาประเทศอย่างน้อยที่สุดรัฐบาลจำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้

1) การจัดระบบการปกครองและระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินที่แน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องรูปแบบของการบริหารส่วนท้องถิ่น

2) สร้างระบบและระเบียบตลอดจนขั้นตอนของการพัฒนาบทบาทของการบริหารส่วนท้องถิ่นร่วมกัน

3) สร้างสภาวะผู้นำในท้องถิ่น โดยการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรมตลอดจนการให้ความรอบรู้ทางด้านการบริหารการพัฒนา

4) สร้างโครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น อย่างตรงเป้าหมาย ต่อเนื่องและมีระบบ โดยต้องเน้นให้เห็นและเข้าใจถึงบทบาทความสำคัญของตนต่อการพัฒนาท้องถิ่น

5) สร้างโครงร่างระบบภาษีอากร และเงินอุดหนุนจากรัฐบาลอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม เพียงพอที่ท้องถิ่นจะปฏิบัติเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2549, หน้า 30) การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีกว่าเดิมเพื่อให้ประชาชนหรือชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความเจริญก้าวหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงนั้นได้มีการกำหนดไว้ก่อนและครอบคลุมทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ หรืออาจแบ่งเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง นอกจากนี้แล้ว การพัฒนาในแง่ที่เป็นกระบวนการ (process) จะประกอบด้วยหลายขั้นตอน (stages) ที่มีความสัมพันธ์หรือเชื่อมโยง (continuing process) คือ หลังจากดำเนินกิจกรรมพัฒนากิจกรรมหนึ่งผ่านไปแล้ว ก็จะนำไปสู่การเริ่มดำเนินกิจกรรมพัฒนากิจกรรมอื่นต่อ ๆ ไปอีก

สรุปได้ว่า การพัฒนาท้องถิ่นหากผู้นำในท้องถิ่นมีทัศนคติ พฤติกรรมตลอดจนการมีความรอบรู้ด้านการบริหารสอดคล้องกับการพัฒนาของท้องถิ่นมากเท่าใดก็จะทำให้การปกครองท้องถิ่นมีศักยภาพสนับสนุนการพัฒนาของท้องถิ่นมากเท่านั้น

2.4.2 ประเภทของการพัฒนาท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดประเภทของแผนการพัฒนาท้องถิ่นไว้ 3 ประเภท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548, หน้า 46)

1) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายความถึง ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาอำเภอ

2) แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการ อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปีโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปีซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จะมีความเชื่อมโยงกับการจัดทำงบประมาณประจำปีอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการจัดทำงบประมาณในระบบมุ่งเน้นผลงาน

3) แผนปฏิบัติการ ที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2546 นั้น มิใช่การจัดทำแผนพัฒนา แต่เป็นเอกสารที่รวบรวม

แผนงาน โครงการ กิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละปีงบประมาณเพื่อให้ทราบกิจกรรมการพัฒนาในพื้นที่ ที่ดำเนินการ

2.4.3 รูปแบบในการพัฒนา (Development Model Theory)

รูปแบบในการพัฒนาในการเปลี่ยนแปลงมีขั้นตอน เป็นขั้นสร้างแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมที่ต้องทำ เกิดการผ่อนคลายสถานการณ์ หรือสร้างสถานการณ์ขึ้นมา เพื่อให้เกิดการขัดแย้งกับความเชื่อ สร้างความรู้สึกสำนึกคิด ซึ่งเป็นกระบวนการปฏิบัติตอบสถานการณ์ในการผ่อนคลายสถานการณ์ สร้างความปลอดภัยทางจิตวิทยาด้วยการจำกัดเครื่องกีดขวางการเปลี่ยนแปลง เป็นการเสนอความรู้ ความคิดแนวทางซึ่งเป็นสิ่งที่นักพัฒนา ต้องการให้คนที่ตนจะพัฒนาเข้ามาในชุมชนให้มากให้เขาได้เรียนรู้ทำความเข้าใจคัดเลือกและรับเอาไว้เป็นของเขา สร้างความมั่นคง และผสมผสานสิ่งที่เปลี่ยนแปลงแล้วเข้าด้วยกัน กิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติได้แก่การผสมผสานของใหม่ต่าง ๆ เช่น ความคิด ค่านิยม ทัศนคติ เข้ามาเป็นบุคลิกภาพของบุคคลที่เราจะพัฒนาและการผสมผสานสิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่ ๆ

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2543, หน้า 45) กล่าวว่า การพัฒนา คือ การทำให้หน่วยของสังคมหรือตัวสังคมเองทั้งสังคม กลายเป็นหน่วยสมบูรณ์ในตัวเอง คือ เมื่อแต่ละหน่วยสังคมได้รับการพัฒนามาจนถึงระดับหนึ่งความสามารถนั้น อยู่ตัวไม่สูญหายไปได้และยังมีพื้นฐานเพียงพอ สำหรับการที่จะพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าต่อไป เรียกความเจริญเติบโตชนิดที่ตนเองสามารถรักษาไว้ได้ เช่น ด้านเศรษฐกิจสามารถผลิตเครื่องอุปโภค บริโภค ให้พอกับความต้องการ และความสามารถนั้นยังคงอยู่ไม่สูญหายไปได้ และมีพื้นฐานเพียงพอที่จะพัฒนาตัวเองให้ก้าวหน้าไป จนทำให้สมาชิกมีมาตรฐานที่ดีขึ้น หรือเพิ่มโอกาสชีวิตให้ดีขึ้น เป็นลักษณะการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวตั้ง และต้องกระจายความอยู่ดีกินดีให้ทั่วสังคม เป็นลักษณะการพัฒนาตามแนวนอน ในขณะที่บุคคลนั้นได้รับการศึกษาอบรมด้านต่าง ๆ ระดับหนึ่ง จนมีความสามารถหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้และอยู่ในฐานะพร้อมที่จะยกฐานะให้สูงขึ้นเรื่อย ๆ ถือว่าเป็นการพัฒนาสมบูรณ์แล้ว และสังคมที่สมาชิกอยู่ในภาวะเช่นนี้ เรียกว่า หน่วยที่สามารถจะพัฒนาตนเองได้ เช่นด้านเศรษฐกิจ ต้องพัฒนา 5 องค์ประกอบ (1) ตำแหน่งทางสังคม ยกระดับสถานภาพของผู้ผลิตผู้บริโภค (2) หน้าที่พัฒนาให้ผู้เกี่ยวข้องมีประสิทธิภาพในการผลิต ให้พออยู่พอกินชีวิตดีขึ้น (3) แบบพฤติกรรม สร้างแบบพฤติกรรมให้สอดคล้องกับหน้าที่ และสถานภาพของผู้ผลิต ผู้บริโภค (4) แบบแผนเกี่ยวกับความเชื่อ อุดมคติ ค่านิยม สัญลักษณ์ คุณธรรมบรรทัดฐาน วิถีประชา จารีตประเพณี กฎหมาย และ(5) องค์ประกอบทางวัตถุ สร้างวัตถุให้เอื้ออำนวยต่อการสร้างสถานภาพ หน้าที่และแบบแผนพฤติกรรม โดยแต่ละด้านสัมพันธ์กันเองภายในองค์ประกอบ และสัมพันธ์กันระหว่างด้านต่าง ๆ การพัฒนาจึงครบสมบูรณ์ มิฉะนั้นแล้ว แต่ละด้านหรือแต่ละองค์ประกอบของด้านที่ไม่ได้รับการพัฒนาจักเป็นอุปสรรค หรือเป็นแรงสนับสนุนการพัฒนา

การพัฒนาจะเกิดขึ้นได้หากคนได้รับการศึกษา และรู้จักใช้ ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ภายในองค์การหรือสังคมใดที่มีผู้นำที่มีคุณภาพ มีการติดต่อสื่อสารที่ดี มีผู้นำที่

เฉลียวฉลาด มีวิสัยทัศน์กว้างไกล หรือการที่คนในสังคมได้รับการฝึกอบรม ทำให้เกิดความรู้ ความชำนาญในด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น จะช่วยทำให้สังคมเกิดการพัฒนาที่สูงขึ้นและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่สำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือประชาคม คือ องค์ประกอบด้านพื้นที่ ซึ่งลักษณะของพื้นที่แต่ละแห่งที่แตกต่างกัน จะก่อให้เกิดการบริหารงานจัดการ และการพัฒนาชุมชนที่แตกต่างกัน องค์ประกอบด้านพื้นที่ที่สำคัญมี 4 ด้าน ดังนี้ (1) ทรัพยากรบุคคลในท้องถิ่นที่เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถมีองค์การบริหารส่วนตำบลที่เข้มแข็ง (2) ประชาคมเป็นองค์กรทางสังคมที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ (3) การติดต่อประสานงานกับหน่วยราชการในพื้นที่ตลอดเวลา และ (4) การฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ จะนำไปสู่การพัฒนา

สรุปได้ว่า การพัฒนา เป็นแนวคิด ที่เกิดจากการทำให้หน่วยของสังคมหรือตัวสังคมเองทั้งสังคมกลายเป็นหน่วยสมบูรณ์ในตัวเอง เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นตามความต้องการของคนส่วนใหญ่ในสังคม ทั้งที่เป็นระบบ หรือกลไกสำคัญต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น ตามแนวทางของทฤษฎีตัวแบบในการพัฒนา และตามแนวทางของทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจาย ซึ่งล้วนแล้วแต่ต้องการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่บุคลากรก่อนส่วนอื่น ๆ เสมอ เช่น ระบบโครงสร้าง หรือทรัพยากร

2.4.4 องค์ประกอบของการพัฒนาท้องถิ่น

ปาริชาติ วลัยเสถียร (2542, หน้า 68) กล่าวถึงองค์ประกอบของการพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้

1) การพัฒนาท้องถิ่น คือ ความพยายามที่จะยกมาตรฐานการครองชีพของประชาชนภายในท้องถิ่นให้ดีขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาท้องถิ่นมีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้ประชาชน ภายในท้องถิ่น มีความเจริญขึ้นทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

2) การพัฒนาท้องถิ่นมีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม หรือลักษณะทางกายภาพตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชน การประพฤติปฏิบัติแบบเก่าๆของประชาชนในท้องถิ่นอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่าง ด้วยวิธีการให้การศึกษาแก่ประชาชนโดยเน้นที่การเปลี่ยนแปลงทัศนะและแนวคิดให้ถูกทิศทาง

3) การดำเนินงานจะต้องตอบสนองความต้องการของประชาชน หมายถึง กิจกรรมใดๆ ที่จะนำไปส่งเสริมให้ประชาชนรับไปปฏิบัติ จะต้องเป็นความต้องการของประชาชนอยู่แล้ว หรือเป็นกิจกรรมที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีพของประชาชน และสามารถทำให้ประชาชนรู้สึกต้องการได้

4) การพัฒนาท้องถิ่นจะต้องใช้หลักการยั่วยุ เร่งเร้า ส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตลอดจนดำเนินการไปตามโครงการพัฒนานั้น ๆ

5) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้กระตุ้นเตือน ยั่วยุ และส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความคิดริเริ่มขึ้น

6) รัฐบาลหรือแหล่งความช่วยเหลือจากภายนอก จะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือสิ่งที่เกินความสามารถที่ประชาชนในท้องถิ่นจะจัดหามาเองได้ เช่น ความรู้ทางวิชาการ วัสดุ และเงินเท่าที่จำเป็น

7) จะต้องมีการรวบรวมผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ เข้าด้วยกัน มิใช่ดำเนินการเพียงหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง เพราะปัญหาของชุมชนอยู่นอกเหนือความสามารถของหน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใดโดยเฉพาะ และการที่จะพัฒนาชุมชนให้ได้ผลจะต้องเป็นการพัฒนาโดยทั่วไปและมุ่งประชาชนเป็นหลัก ดังนั้นจึงใช้หลักการที่เรียกว่า Holistic Approach คือ มุ่งที่จะพัฒนาทุกๆ ด้าน ไม่ใช่ด้านใดด้านหนึ่ง

8) กระบวนการพัฒนาท้องถิ่นจะต้องพิจารณาถึงสังคม ประเพณีวัฒนธรรม ท้องถิ่นเป็นหลัก

9) วิธีการในการพัฒนาท้องถิ่นให้อาศัยหลักการ และแนวทางระบอบประชาธิปไตยเป็นพื้นฐานในการดำเนินการ

สรุปว่า การพัฒนาท้องถิ่น เป็นกระบวนการเสริมสร้างความเจริญของท้องถิ่นอย่างมี ระบบทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมือง โดยมีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น และหลักการในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นเป็นการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นเป็นการทำงานที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ดังนั้น บทบาทของเทศบาลตำบลในฐานะที่เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นทั้ง ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จะต้องเป็นไปในลักษณะการกระตุ้นและชี้นำประชาชนในท้องถิ่นให้เกิดความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหาหรือสนองความต้องการของตน ซึ่งจะทำให้การพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.5 หลักการพัฒนาท้องถิ่น

ปาริชาติ วลัยเสถียร (2542, หน้า 70) กล่าวถึงหลักการพัฒนาท้องถิ่นไว้ดังนี้

1) หลักการมีส่วนร่วม โดยการเสริมสร้าง และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ในทุกขั้นตอนการทำงาน

2) หลักความสมดุลของการพัฒนา โดยควรคำนึงถึงความสมดุลของการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ในลักษณะของ Holistic Approach เพราะเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าการพัฒนาทั้งสามประการมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด การจะเน้นด้านใดด้านหนึ่งมากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมจะได้รับการกำหนดโดยลักษณะ และความเข้มข้นของปัญหาที่แต่ละท้องถิ่นเผชิญอยู่เป็นสำคัญ ทั้งนี้ต้องให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้เสียเปรียบ และกลุ่มคนยากจนในท้องถิ่นที่จะพัฒนาให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเท่าเทียมกับสมาชิกอื่นๆ ในท้องถิ่น

3) หลักการพึ่งตนเอง โดยประชาชนจะต้องมีอิสระในการคิด ตัดสินใจ และลง มือปฏิบัติ โดยใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาภายในท้องถิ่นให้มากที่สุดเป็นเบื้องแรก ซึ่งหากมีโอกาส ได้เรียนรู้และปฏิบัติมากขึ้นก็จะเพิ่มความเชื่อมั่นและความรู้สึกที่จะพึ่งตนเองให้สูงขึ้น

4) หลักความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งนี้ แต่ละท้องถิ่นย่อมจะมีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นของตนเอง การดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นควรจะได้ มีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมที่ดีงามต่อชีวิตท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การพัฒนาท้องถิ่นช่วยทำให้ท้องถิ่นหรือชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ สภาพที่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ทั้งนี้ การพัฒนาดังกล่าวต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ความสมดุลในการพัฒนา การส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีการพึ่งตนเอง และจะต้องสอดคล้องกับขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นด้วย

2.4.6 ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น

ประชาคมเป็นกระบวนการที่มีบทบาทสำคัญในการเสนอปัญหาความต้องการและเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ประกอบด้วย

1) ประชาคมหมู่บ้าน ประกอบด้วยตัวแทน 2 ฝ่ายคือ (1) ตัวแทนฝ่ายบริหารได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาลตำบลในหมู่บ้านและกรรมการหมู่บ้าน 3 คน และ(2) ตัวแทนกลุ่มประชาชน ได้แก่ ผู้แทนกลุ่มอาชีพต่างๆ ผู้แทนกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม / เกษตรก้าวหน้า ปราชญ์หมู่บ้าน พระที่ชาวบ้านศรัทธา ครูโรงเรียนในหมู่บ้าน 1 คน อสม. อาสาพัฒนาชุมชน อาสาสมัครประชาสงเคราะห์ สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ที่มีที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน) ผู้แทนธุรกิจเอกชนที่อยู่ในหมู่บ้าน ผู้แทนเครือข่ายการเงินของชุมชน (ถ้ามี) ทั้งนี้ องค์ประกอบของประชาคมหมู่บ้านมีน้อยให้เลือกตัวแทนจากกลุ่มบ้านในหมู่บ้าน เช่น คัดเลือกตัวแทนคุ้มในหมู่บ้าน และจำนวนสมาชิกประชาคมหมู่บ้านมีจำนวน 5-10 % ของจำนวนประชากรในหมู่บ้าน ประธานและเลขานุการ เลือกจากสมาชิกประชาคมหมู่บ้าน

2) ประชาคมตำบล ประกอบด้วย (1) นายกเทศบาลตำบล (2) ตัวแทนของประชาคมหมู่บ้าน ๆ ละ 10 % แต่ไม่น้อยกว่า 7 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน (จำนวน 1 คน) สมาชิกสภาเทศบาลตำบล (ประชาคมหมู่บ้านละ 2 คน) ผู้แทนกลุ่มประชาชนที่ประชาคมหมู่บ้านคัดเลือก (อย่างน้อยประชาคมหมู่บ้านละ 4 คน) ผู้แทนกองทุนหมู่บ้านในตำบล ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชน ผู้นำอาชีพก้าวหน้า ผู้นำการจัดทำแผนพัฒนา ผู้แทนเครือข่ายการเงินของชุมชน (ถ้ามี) โดยประธานและเลขานุการ เลือกจากสมาชิกประชาคมตำบล

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลไว้ 2 ประเภท (1) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นแผนพัฒนาระยะยาว และ (2) แผนพัฒนาสามปี เป็นแผนพัฒนาระยะสั้น เป็น

แผนพัฒนาแบบหมุนเวียนที่ต้องมีการทบทวนและจัดทำทุกปี ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบล เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคตโดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่น

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบล จึงเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคต โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุและแนวทางในการบรรลุบนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้ จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น และปัญหา/ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา มีความสำคัญต่อเทศบาลตำบล เป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นแผนพัฒนาที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนา ให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ดีจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรวบรวม และการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการคำนึงถึงสถานการณ์ที่ต้องการจะบรรลุ และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งมิติด้านการพัฒนา ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการและการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนมิติในเชิงพื้นที่ ทั้งพื้นที่ใกล้เคียงขยายไปสู่พื้นที่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับประเทศ ระดับทวีป จนกระทั่งในระดับโลกด้วย

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลจะต้องดำเนินอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วยแปดขั้นตอน ดังนี้

1) การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ

2) การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบันและกำหนดประเด็นในการพัฒนา

3) การกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจหลักการพัฒนาท้องถิ่น

4) การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

5) การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาท้องถิ่น

6) การกำหนดยุทธศาสตร์และบูรณาการแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น

7) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น

8) การอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548, หน้า 18 – 24)

2.4.7 ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 กำหนดให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นไว้ แต่ไม่ได้กำหนดห้วงระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาว่าเป็นแผนระยะกี่ปี ดังนั้น เทศบาลตำบล จึงสามารถที่จะพิจารณาว่าจะทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของตนสำหรับห้วงระยะเวลาเท่าใด ขึ้นอยู่กับแนวคิดของเทศบาลตำบล ประกอบกับข้อมูล ปัญหาที่ต้องการการแก้ไข ทั้งนี้ อาจจะกำหนดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งมีระยะเวลาครอบคลุมช่วงละ 5 ปี เพื่อใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นกรอบนโยบายก็ได้

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ

1) การเก็บรวบรวมข้อมูล จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลข่าวสารให้ครบถ้วนทันสมัยได้แก่ ข้อมูลเบื้องต้นในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ โดยข้อมูลควรแสดงแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไป แสดงค่าเฉลี่ย ร้อยละ และการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการให้ความเห็น ข้อมูลจัดทำได้แก่ข้อมูลประชากร อาชีพและรายได้ สุขภาพอนามัย การศึกษา ทรัพยากร การคมนาคมขนส่ง การพาณิชย์ การลงทุน อุตสาหกรรม และข้อมูลงบประมาณ เป็นต้น

2) การรวบรวมปัญหาสำคัญของเทศบาลตำบล ข้อมูลปัญหาสำคัญของเทศบาลตำบล จะช่วยในการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อแก้ไขปัญหา ดังนั้นเทศบาลตำบล จึงจำเป็นต้องรวบรวมปัญหาที่สำคัญไว้ นำแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา วิเคราะห์ปัญหาและเลือกปัญหาที่เหมาะสมเพื่อนำมากำหนดยุทธศาสตร์ในการตอบสนองปัญหา ความต้องการของสาธารณชนรวมทั้ง จะต้องจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยใช้เกณฑ์สำหรับลำดับความสำคัญรวมห้าเกณฑ์ประกอบด้วย (1) ขนาดของกลุ่มคนที่ได้รับประโยชน์ (2) ความร้ายแรงและเร่งด่วนของปัญหา (3) ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (4) การยอมรับร่วมกันของชุมชน และ(5) ความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา/การดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาของเทศบาลตำบลในปัจจุบัน เป็นการประเมินโดยวิเคราะห์ถึงโอกาส และภาวะคุกคามหรือข้อจำกัด อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนาของท้องถิ่น ร่วมทั้งการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของท้องถิ่น อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายในท้องถิ่น ซึ่งทั้งหมดเป็นการประเมินสถานภาพของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดย

เป็นการตอบคำถามว่า “ปัจจุบันท้องถิ่นมีสถานภาพการพัฒนาอยู่จุดไหน” สำหรับใช้เป็นประโยชน์ในการกำหนดการดำเนินงานในอนาคตต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจหลักการพัฒนาเทศบาลตำบล

1) การกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาเทศบาลตำบล วิสัยทัศน์ (Vision) หมายถึงเป็นถ้อยแถลงที่ระบุถึงสถานภาพการณ์ในอุดมคติ ซึ่งเป็น “จุดหมาย” ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า วิสัยทัศน์เป็นผลรวมของการสรุปบทเรียนจากอดีตพิจารณาปัจจุบันและมุ่งหวังถึงอนาคตข้างหน้า

2) การกำหนดภารกิจหลัก หรือพันธกิจ (Mission) ในการพัฒนาเทศบาลตำบล เป็นการกำหนดสิ่งที่ท้องถิ่นจะต้องทำ โดยจะเกิดขึ้นหลังจากที่ทราบว่าท้องถิ่นต้องการอะไร เป็นอะไรในอนาคต และจะเป็นไปได้เมื่อผลการวิเคราะห์ศักยภาพและการประเมินสถานภาพการพัฒนาเทศบาลตำบลในปัจจุบันปรากฏ ผนวกกับประวัติศาสตร์ของเทศบาลตำบลและความต้องการ/ความคาดหวังของทุกฝ่ายในเทศบาลตำบล

ภารกิจหลัก เป็นข้อความหรือถ้อยแถลงที่แสดงถึงลักษณะหรือขอบข่ายในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับลักษณะการบริหารและการจัดบริการสาธารณะรวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรที่ต้องการนำเสนอ และปณิธานในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลเป็นขอบเขตของบทบาทหน้าที่หลักที่มุ่งเน้นเป็นพิเศษที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดได้ การกำหนดภารกิจหลักมีแนวทางการดำเนินการแยกเป็นสองระดับ คือ (1) พันธกิจในลักษณะที่เป็นอาณัติ (Mandate) ที่ได้รับมอบหมายจากสังคมหรือรัฐ ซึ่งได้แก่ กฎ ระเบียบข้อบังคับที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบล และ(2) ภารกิจหลักที่เทศบาลตำบลมุ่งมั่นที่จะดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ และแสดงถึงความเข้าใจในเรื่องงานที่เทศบาลตำบลต้องดำเนินการซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จุดมุ่งหมายเพื่อการวางแผนพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง ขอบเขตหรือประเภทของกิจกรรมที่ควรค่าแก่การดำเนินงานทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และของเทศบาลตำบลที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และภารกิจหลักเทศบาลตำบล จุดมุ่งหมายเพื่อการวางแผนพัฒนาที่ยั่งยืนที่ดีมีลักษณะดังนี้ (1) ต้องระบุถึงขอบเขตหรือประเภทของกิจกรรมที่สนับสนุนและนำไปสู่ภารกิจหลักและบรรลุวิสัยทัศน์ได้อย่างครอบคลุมรอบด้าน และ (2) มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาท้องถิ่น เป็นการกำหนดผลสำเร็จที่ต้องการ การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์หรือทิศทางโดยรวมของเทศบาลตำบลเพื่อนำเทศบาลตำบลไปให้บรรลุความต้องการที่จะเป็นในอนาคต ซึ่งอาจแบ่งขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์ออกได้สามขั้นตอนย่อย คือ

1) การวิเคราะห์ความต้องการ/ปัญหา/ข้อจำกัด/ศักยภาพ คือ (1) การวิเคราะห์ความต้องการ จะทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและกลุ่มผู้เกี่ยวข้องมากขึ้น (2) การวิเคราะห์ปัญหา จะทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ มุ่งที่จะจัดการกับสภาพที่บั่นทอนจุดมุ่งหมายหรือประเด็นการพัฒนาที่กำหนดไว้ (3) การวิเคราะห์ข้อจำกัดจะทำให้ประเมินได้ว่าขอบเขตของวัตถุประสงค์ควรมากน้อยเพียงใด (4) การวิเคราะห์ศักยภาพ เพื่อให้ทราบว่ามีทรัพยากรเป็นประโยชน์ต่อการจัดการประเด็นใด

2) การนำเอาปัญหาวิเคราะห์ จากขั้นตอนแรก คือ เมื่อเราสำรวจและค้นหาปัญหาต่าง ๆ มาได้จำนวนหนึ่งแล้ว เราจะนำเอาปัญหาเหล่านั้นมาวิเคราะห์เพื่อค้นหาสาเหตุและความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายหรือประเด็นการพัฒนา นอกจากนี้การเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัญหายังช่วยให้เราสามารถคาดเดาถึงผลกระทบที่ปัญหาหนึ่งอาจจะมีต่ออีกปัญหาหนึ่งด้วย

3) ทบทวนนโยบายที่มีอยู่ตลอดจนกำหนดวัตถุประสงค์ คือ ในขั้นตอนนี้ จะทบทวนนโยบายที่มีอยู่ที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายการพัฒนา เนื่องจากนโยบายถูกกำหนดโดยผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นแนวทางหรือทิศทางการดำเนินงาน การทบทวนนโยบายจะทำให้วัตถุประสงค์สอดคล้องกับแนวคิดของผู้บริหารท้องถิ่นมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 7 การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนา เมื่อได้ดำเนินการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจหลัก วัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยอาศัยพื้นฐานการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนโอกาสและอุปสรรค กำหนดแนวทางการพัฒนา ยุทธศาสตร์ กำหนดวิธีการหรือขั้นตอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งวัตถุประสงค์รวมและวัตถุประสงค์เฉพาะส่วน และเมื่อได้บรรลุวัตถุประสงค์รวมแล้ว หมายความว่าย่อมบรรลุถึงภารกิจหลักที่ต้องการด้วย

ขั้นตอนที่ 8 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา กำหนดปริมาณหรือจำนวนสิ่งที่ต้องการให้บรรลุในแต่ละแนวทางการพัฒนาภายในเวลาที่กำหนด เจาะจงในผลที่คาดว่าจะได้รับในเชิงปริมาณตามช่วงเวลาต่างๆ ของกระบวนการดำเนินงาน ในขั้นตอนการกำหนดเป้าหมายนี้ ชี้วัด ผลสำเร็จในเชิงกลยุทธศาสตร์ไว้ด้วย เพื่อใช้ในกระบวนการติดตามและประเมินผลความสำเร็จของแผนพัฒนา

ขั้นตอนที่ 9 การอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจะนำผลที่ได้มาจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเค้าโครงที่กำหนด จากนั้นจะนำร่างแผนฯ เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาและปรับปรุงก่อนนำเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอคณะอนุกรรมการพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ

คณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ จะทำหน้าที่ ตรวจสอบวิเคราะห์และประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอ ทั้งนี้ เพื่อให้มีการประสานและบูรณาการกันในมิติของพื้นที่และมิติทางด้านอำนาจหน้าที่โดยจะพิจารณาระหว่างองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นด้วยกัน และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานอื่นในพื้นที่ด้วย คณะอนุกรรมการจะพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้วส่งคืนให้ผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อนำเสนอต่อสภาท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติ แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงประกาศใช้

สรุปได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล เป็นการจัดทำแผนพัฒนาให้เป็นไปตามขั้นตอนการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนามีการเตรียมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เก็บรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ แล้วทำการวิเคราะห์ประเมินศักยภาพ เพื่อนำกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจ จุดมุ่งหมายวัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนา เป้าหมาย เพื่อนำไปใช้เป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ

2.4.8 รูปแบบการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล

เทศบาลตำบล ต้องใช้แผนงานพัฒนาเป็นแนวทางในการบริหารกิจการของ เทศบาลตำบล เพื่อสนองตอบปัญหาความต้องการของประชาชนและเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง พ.ร.บ. สภาตำบลและเทศบาลตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 59 หลักการมีส่วนร่วมโดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา โดยแนวทางการมีส่วนร่วม จะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล ดังต่อไปนี้

1) ร่วมคิด ค้นหาปัญหา และความต้องการ เทศบาลตำบลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชน ทุกกลุ่ม เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาหรือเป้าหมายการพัฒนาของเทศบาลตำบล กล่าวคือ เป็นการหล่อหลอมความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย กำหนดเป็นภาพแห่งความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้และสามารถแก้ไขปัญหาได้

2) ร่วมจัดทำแผนพัฒนา หลังจากที่เทศบาลตำบล และประชาคมได้ร่วมกันคิดกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ ซึ่งเปรียบเสมือนได้กำหนดจุดหมายที่จะเดินให้ถึงและกำหนดเส้นทางการเดินทางต่อไปก็จะต้องกำหนดวิธีการเดินไปสู่จุดหมายก็คือการกำหนดแผนงานโครงการต่างๆ ซึ่งสามารถให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมได้ใน 2 ลักษณะคือ (1) เทศบาลตำบล ควรแต่งตั้งผู้แทนชุมชน กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มอื่นๆ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา และ (2) เทศบาลตำบล ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนระดับหมู่บ้านหรือกลุ่มต่างๆ ในส่วนท้องถิ่นได้เสนอแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของกลุ่มหรือชุมชนนั้น

3) ร่วมติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อ แผนงานโครงการพัฒนาของเทศบาลตำบล ทั้งระยะสั้นและระยะปานกลาง โดยการจัดให้มีการรับฟัง ความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนา ก่อนจะเสนอให้สภาเทศบาลตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ

4) ร่วมติดตามและประเมินผล การนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะกิจกรรม/โครงสร้างที่ต้องใช้งบประมาณจะต้องผ่านกระบวนการจัดทำข้อบังคับงบประมาณ และได้รับความ

เห็นชอบจากสภาเทศบาลตำบล และ ได้รับการอนุมัติจากนายอำเภอก่อน ได้แก่ (1) การร่วมปฏิบัติให้กลุ่มต่างๆ หรือประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาเข้าร่วมดำเนินการตามโครงการในรูปแบบต่างๆ ได้แก่สนับสนุนกิจการของกลุ่มต่างๆ (2) ให้ประชาชนได้ตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลตำบลให้เป็นไปด้วยความถูกต้องโปร่งใส โดยให้ผู้แทนชุมชนตามข้อเสนอของประชาชนร่วมเป็นกรรมการในกระบวนการจัดซื้อ-จัดจ้าง และ(3) การติดตามประเมินผล การเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมปฏิบัติงาน ทำให้ทราบความก้าวหน้าของโครงการปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงาน นอกจากนั้น หลังสิ้นปีงบประมาณเทศบาลตำบล ควรจะได้จัดประชุมประชาคมเพื่อชี้แจงผลการดำเนินงาน และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจริง (กรมการปกครอง, 2549, หน้า 19)

จะเห็นว่าการพัฒนาเทศบาลตำบลพัฒนาจากล่างขึ้นสู่บน (Development from Bellow) เป็นการพัฒนาที่เน้นที่บทบาทของประชาชน รวมทั้งข้าราชการระดับล่างเป็น ผู้กำหนดตัดสินใจความต้องการของตนเอง ที่จะพัฒนาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ รวมทั้งสภาพแวดล้อมในส่วนท้องถิ่น ลักษณะสำคัญของแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล คือ

1) เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กำหนดแผนพัฒนาเริ่มจากประชาชนที่อยู่ในส่วนท้องถิ่นระดับพื้นฐานเป็นสำคัญ โดยประชาชนคิดริเริ่ม ตัดสินใจกำหนดความต้องการของตนเอง กำหนดเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา

2) ยอมรับแนวคิดที่หลากหลายในการพัฒนาและสภาพแวดล้อมของชุมชน ตระหนักถึงปัญหาและความต้องการในแต่ละส่วนท้องถิ่นที่แตกต่างกัน อาศัยคนที่อยู่ในพื้นที่ เป็นผู้วางแผนในการพัฒนา และสามารถพัฒนาได้ถูกทาง

3) ยอมรับแนวคิดของคนในท้องถิ่นว่า การพัฒนาที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างจำกัด เชื่อว่าประชาชนในส่วนท้องถิ่นมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการพัฒนาตนเองได้ รัฐเป็นเพียงผู้สนับสนุน

โกวิทย์ พวงงาม (2553, หน้า 260 – 261) ได้กล่าวถึงการวางแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลแบบการมีส่วนร่วม ไว้สี่ด้านดังต่อไปนี้

1) ด้านการร่วมคิด ค้นหาปัญหา และความต้องการ คือ การร่วมคิดสร้างวิสัยทัศน์ในตำบลร่วมคิดว่าภาพความสำเร็จของตำบลที่ควรจะเกิดขึ้นในอนาคต ภายใต้ข้อมูลพื้นฐานของตำบล ภายใต้ทิศทางการพัฒนาประเทศของโลก การจัดให้มีกิจกรรมสร้างวิสัยทัศน์จะช่วยให้เกิดการสร้างจิตสำนึกในการร่วมกันปฏิบัติงานพัฒนาตำบล มีการวิเคราะห์ข้อมูลทุกด้านของตำบล ที่ต้องแก้ปัญหา เห็นความจำเป็นที่ต้องรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ปัญหา ร่วมกันเพื่อสร้างพลังความเข้มแข็งของคนในชุมชน จะต้องมียุทธศาสตร์อย่างใดบ้าง การคิดยุทธศาสตร์ว่าทำอย่างไร คนจึงจะเกิดการรวมกลุ่มกันได้อย่างยั่งยืน

2) ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ โดยการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันของคนในองค์กรต่างๆ ที่รวมกลุ่มกันขึ้น การวางแผนจะช่วยให้เกิดระบบการจัดการของประชาคมตำบล เพราะจะทำให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนที่คิดร่วมกัน มีกระบวนการติดตามผล ประเมินผลการทำงานของกลุ่มประชาคมตำบล ซึ่งจะทำให้รู้ว่าปัญหาการทำงานกลุ่มอยู่ที่ใด ควรแก้อย่างไร จะทำให้ประชาคมตำบลมีความเข้มแข็งและปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง จนส่งผลให้เกิดการพัฒนาตำบล

3) ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา คือ การมีส่วนร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา แสดงความคิดเห็นสนับสนุนแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ ร่วมถึงร่วมเข้าฟังการประชุม เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนา แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาต่อที่ประชุมสภา ตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ที่ผ่านความเห็นชอบ และตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้อง

4) ด้านร่วมติดตามผลประเมินผล คือ การติดตามผล ประเมินผลการดำเนินงานที่กลุ่มประชาคมได้คิดและปฏิบัติร่วมกันนั้น จะทำให้ทราบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน ทราบปัญหาอุปสรรค เพื่อมาร่วมกันคิดหาทางแก้ปัญหา จะทำให้ประชาคมตำบลมีความเข้มแข็ง และปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาตำบลที่มีประสิทธิภาพ

จึงพอสรุปได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล แบบมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาคมร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาส่วนท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น โดยต้องมีส่วนร่วมในด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา และด้านร่วมติดตามผลประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

2.5 สภาพพื้นที่ใช้ในการวิจัย

สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยคือเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดผู้วิจัยมุ่งจะกล่าวถึงประวัติความเป็นมา อาณาเขตที่ตั้ง และประชากร ดังนี้

2.5.1 ประวัติความเป็นมา

คำว่าหินกองมีเรื่องเล่าว่า ในสมัยก่อนในยุคขอมเรืองอำนาจได้มีการแข่งขันกันสร้างกู่ระหว่างหญิงกับชายให้เสร็จภายในวันเดียว ถ้าดาวประกายพรึกขึ้นให้หยุดทันที โดยหญิงได้สร้างกู่พระโกนา (ปัจจุบันอยู่ในเขตตำบลสระคู อำเภอสุวรรณภูมิ) และชายสร้างกู่กาสิงห์ (อำเภอเกษตรวิสัย) พอสร้างกันไปถึงเที่ยงคืน ฝ่ายหญิงได้ใช้กลอุบายทำโคมไฟจุดบนต้นไม้ ฝ่ายชายเห็นคิดว่าเป็นดาวจึงหยุดทันที โดยทิ้งหินที่ขนกันมากองไว้ รุ่งเช้าฝ่ายหญิงสร้างเสร็จ ฝ่ายชายสร้างไม่เสร็จ และจุดที่ฝ่ายชายทิ้งหินกองไว้นั้น ปัจจุบันคือ บ้านหินกอง และเป็นชื่อเรียกของตำบลหินกอง **เทศบาลตำบลหินกอง** เดิมเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลหินกอง ตั้งอยู่ที่อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้รับการประกาศจัดตั้ง

จากกระทรวงมหาดไทยให้ยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็น เทศบาลตำบล เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 แบ่งการปกครองเป็น 16 หมู่บ้าน มีพื้นที่รวม 87 ตารางกิโลเมตร ประชากรรวม 9,321 คน จำนวนบ้าน 2,566 หลังคาเรือน (สถิติเดือนกันยายน 2552) พื้นที่ตำบลหินกองมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม มีลำน้ำเสียวตัดผ่าน

2.5.2 ลักษณะที่ตั้ง และอาณาเขต

ที่ตั้ง ตำบลหินกอง มีภูมิประเทศเป็นที่ราบมีลำน้ำเสียวไหลผ่านตลอดปี มีเนื้อที่ทั้งหมด 66,875 ไร่ หรือประมาณ 87 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขต ติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดเขตตำบลนาใหญ่ อำเภอสุวรรณภูมิ

ทิศใต้ ติดเขตตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ

ทิศตะวันออก ติดเขตตำบลดอกไม้ อำเภอสุวรรณภูมิ

ทิศตะวันตก ติดเขตตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย

2.5.3 ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ตำบลหินกองมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม มีพื้นที่ป่าไม้เล็กน้อย ดินมีลักษณะเป็นดินร่วนปนทรายไม่สามารถอุ้มน้ำได้ โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ในการทำการเกษตร ทำนา ทำสวนและปลูกพืชผัก มีหนองน้ำขนาดเล็กอยู่ทั่วไป มีลำห้วยตามธรรมชาติ

2.5.4 หมู่บ้าน ครัวเรือน และประชากร

จำนวนหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวน 16 หมู่บ้าน ดังตารางที่ 2.1

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม หมู่ บ้าน และเพศ

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	ครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
			ชาย	หญิง	รวม
1	บ้านหินกอง	165	273	282	555
2	บ้านเล้าข้าว	227	431	433	864
3	บ้านสองชั้น	242	392	387	779
4	บ้านตังหมอง	193	368	379	747
5	บ้านโพนพอุง	144	272	263	535
6	บ้านคัดเค้า	145	278	241	519
7	บ้านส้มโฮง	104	182	178	360
8	บ้านโพนดวน	191	396	405	801
9	บ้านหนองสระ	1144	269	22	541
10	บ้านหนองอีเข็ม	210	403	378	781
11	บ้านสำโรงเหนือ	56	91	93	184
12	บ้านโพนละมั่ง	49	108	99	207
13	บ้านสองชั้น	177	287	307	594
14	บ้านหินกอง	157	273	298	571
15	บ้านโพนพอุง	171	338	342	680
16	บ้านส้มโฮง	191	300	303	603
	รวม	**2,566**	**4,661**	**4,660**	**9,321**

ที่มา : เทศบาลตำบลหินกอง 2558, อัดสำเนา

2.5.4 เขตปกครอง รวม 16 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 4 บ้านตังหมอง ผู้ปกครอง นายสมชาย กุลวงษ์ กำนัน

หมู่ที่ 1 บ้านหินกอง ผู้ปกครอง นายสมจิต มะลิวัลย์ ผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ที่ 2 บ้านเล้าข้าว ผู้ปกครอง นายบุญถม วงค์อามาตย์ ผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ที่ 3 บ้านสองชั้น ผู้ปกครอง นายทองทิพย์ ศรีนนท์ ผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ที่ 5 บ้านโพนพอุง ผู้ปกครอง นายอภิฉัตร ภูสนาม ผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ที่ 6 บ้านคัดเค้า ผู้ปกครอง นายสง่า สังฆะมณี ผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ที่ 7 บ้านส้มโฮง ผู้ปกครอง นายชาตรี สิงห์พรรณนา ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 8 บ้านโพนดวน ผู้ปกครอง นายประสาร ขาวผ่อง ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 9 บ้านหนองสระ ผู้ปกครอง นายจันทา พันธุ์ทองหล่อ ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่10 บ้านหนองอีเข็ม ผู้ปกครอง นายสำอาง ศักดิ์แสง ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่11 บ้านสำโรงเหนือ ผู้ปกครอง นายสมบูรณ์ สุโพธิ์ ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่12 บ้านโพนละมั่ง ผู้ปกครอง นายยศ ทำจันทา ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่13 บ้านสองชั้น ผู้ปกครอง นายล้วน สิงห์บรรดิษฐ ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 14 บ้านหินกอง ผู้ปกครอง นายสมชาย เศษลือ ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่15 บ้านโพนพอุง ผู้ปกครอง นายเกษม จันทคาม ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่16 บ้านส้มโฮง ผู้ปกครอง นายบุญธรรม เคจร ผู้ใหญ่บ้าน

2.5.5 สภาพทางเศรษฐกิจ

เกษตรกรรม	ร้อยละ 41.45
ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว	ร้อยละ 27.63
รับจ้าง/ลูกจ้าง	ร้อยละ 20.39
รับราชการ/พนักงานของรัฐ	ร้อยละ 10.53

2.5.6 หน่วยธุรกิจของตำบลหินกอง

ลำดับที่	**รายการ**	**จำนวน**
1	ปั้มน้ำมันขนาดกลาง	3 แห่ง
2	ปั้มหลอด	2 แห่ง
3	ปั้นน้ำมันหยอดเหรียญ	1 แห่ง
4	โรงสีข้าว	39 แห่ง
5	ร้านค้า	76 แห่ง
6	สหกรณ์	2 แห่ง
7	หอพัก	2 แห่ง
8	ร้านซ่อมรถ	4 แห่ง
9	ร้านคอมพิวเตอร์	2 แห่ง
10	ร้านขายวัสดุก่อสร้าง	3 แห่ง
11	เสาส่งสัญญาณโทรศัพท์	1 แห่ง
12	เครื่องทอ	1 แห่ง
13	เครื่องแปรรูปไม้	2 แห่ง

มหามกุฏราชวิทยาลัย

2.5.7 สภาพสังคม

ความสัมพันของคนในตำบลหินกอง แต่ละหมู่บ้านจะนับถือแบบเครือญาติ การตั้งบ้านเรือนจะนิยมอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ประชากรส่วนมากประกอบอาชีพทำนา และรับจ้างทั่วไปการนับถือศาสนา ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธขนบธรรมเนียมประเพณีจะมีการทำบุญต่างๆไปตามประเพณีสิบสองเดือน ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยรักษาสภาพสังคม ให้คงอยู่และเป็นเครื่องมือเสริมสร้างความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในหมู่บ้าน ซึ่งหมู่บ้านทั่วไปเรียกกันว่าฮีต 12 หรือจารีตประเพณี 12 ประการ เช่น บุญเดือนอ้ายบุญเข้ากรรมหรือปริวาสกรรมบุญเดือนยี่บุญคุณลาน บุญเดือนสามบุญข้าวกี่ บุญเดือนสี่บุญเผวด บุญเดือนห้าบุญสงกรานต์ บุญเดือนหกบุญบั้งไฟ บุญเดือนเจ็ดบุญซำฮะ บุญเดือนแปดบุญเข้าพรรษา บุญเดือนเก้าบุญข้าวประดับดิน บุญเดือนสิบบุญข้าวกระยาสารท บุญเดือนสิบเอ็ดบุญออกพรรษา บุญเดือนสิบสองบุญกฐิน (เทศบาลตำบลหินกอง, 2558, หน้า 1-22)

2.5.8 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

เทศบาลตำบลหินกอง มีขั้นตอนจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผนหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาเข้าพบผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และดำเนินการเสนอโครงการ เพื่อให้ ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติ รับอนุมัติให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

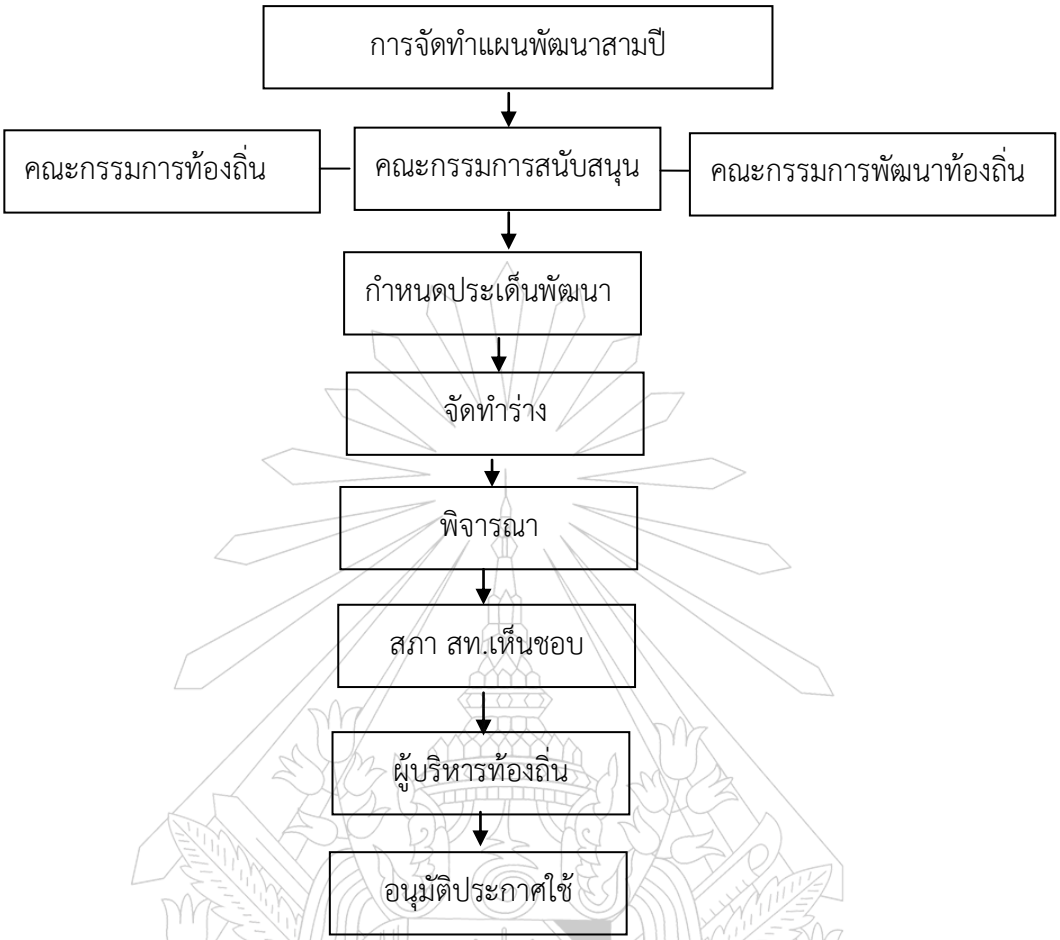
ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล สำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี สรุปผลการพัฒนาที่ผ่านมาต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประชาคมท้องถิ่น เพื่อคัดเลือกยุทธศาสตร์จัดลำดับแล้ว ประชุมตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาเหล่านั้นมาดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาหลังจากทราบแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปีแล้วคณะกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลและประชาคมท้องถิ่นร่วมกันพิจารณาคัดเลือกวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนา มาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์พัฒนา

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำรายละเอียดโครงการ พิจารณาคัดเลือกโครงการที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี เพื่อจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล จัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

ขั้นตอนที่ 7 การอนุมัติและประกาศใช้แผนสามปี ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 โครงสร้างและขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนา

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนประชาคมหมู่บ้าน จำแนกตาม เพศ และอายุ

ประชาคม						
			อายุ			
หมู่	เพศ	จำนวน	ไม่เกิน 35 ปี	36 - 45 ปี	46 ปีขึ้นไป	รวม
1	ชาย	9	3	3	3	15
	หญิง	6	2	2	2	
2	ชาย	8	2	4	2	15
	หญิง	7	2	3	2	
3	ชาย	8	3	3	2	16
	หญิง	8	2	4	2	
4	ชาย	8	2	4	2	15
	หญิง	7	2	3	2	
5	ชาย	8	2	3	3	15
	หญิง	7	2	3	2	
6	ชาย	8	2	3	3	15
	หญิง	7	3	2	2	
7	ชาย	10	3	4	3	16
	หญิง	6	2	2	2	
8	ชาย	8	2	3	3	15
	หญิง	7	2	3	2	
9	ชาย	8	2	3	3	15
	หญิง	7	2	2	3	
10	ชาย	8	2	3	3	15
	หญิง	7	3	2	2	
11	ชาย	8	2	3	3	15
	หญิง	7	2	3	2	

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนประชาคมหมู่บ้าน จำแนกตาม เพศ และอายุ (ต่อ)

ประชาคม						
หมู่	เพศ	จำนวน	อายุ			รวม
			ไม่เกิน 35 ปี	36 - 45 ปี	46 ปีขึ้นไป	
12	ชาย	8	2	3	3	15
	หญิง	7	3	2	2	
13	ชาย	9	2	3	3	16
	หญิง	7	2	2	3	
14	ชาย	8	2	3	3	15
	หญิง	7	3	2	2	
15	ชาย	8	2	3	3	15
	หญิง	7	3	2	2	
16	ชาย	10	3	4	3	16
	หญิง	6	2	2	2	
รวม	**ชาย**	**142**	**37**	**49**	**45**	**244**
	หญิง	**110**	**37**	**38**	**34**	

อ้างอิง. (เทศบาลตำบลหินกอง 2558 อัดสำเนา)

2.5.11 การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาท้องถิ่น

1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างสรรค์ชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข ตามกลยุทธ์ การแก้ไขปัญหาครัวเรือนยากจนแบบบูรณาการ และการเสริมสร้างความสุขมวลรวมชุมชนโดยพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลหินกอง อำเภอเมืองศรีสะเกษ ได้พิจารณาบ้านข้าวดอเป็นหมู่บ้านนำร่องในโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC ในระดับตำบล โดยหมู่บ้านได้คัดเลือกครัวเรือนเป้าหมายจำนวน 30 ครัวเรือน ในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารงานชุมชน กลยุทธ์ บริหารจัดการข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบทไทย ตำบลหินกองได้นำผลการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ปี 2555 มาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาภายในหมู่บ้าน/ตำบล และนำข้อมูลที่ตกเกณฑ์ จปฐ. มาแก้ไขให้ตรงกับความต้องการของคนในตำบลและบรรจุเข้าไปในแผนของตำบล โดยการมีส่วนร่วมของคนในหมู่บ้าน/ตำบล

3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ พัฒนาผู้ผลิต ผู้ประกอบการและการตลาด มีการส่งเสริมความรู้ด้านการประกอบอาชีพเสริมและการศึกษาดูงานด้านอาชีพและหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาผลิตภัณฑ์

4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างธรรมาภิบาลและความมั่นคงของทุนชุมชน กลยุทธ์ ส่งเสริมธรรมาภิบาลของกองทุนชุมชน ตำบลหินกองมีแหล่งทุนในการประกอบอาชีพแก้ไขปัญหาความยากจนและจัดสวัสดิการชุมชน เช่น เทศบาลตำบลหินกองมีงบประมาณให้แต่ละหมู่บ้านกู้ยืมเพื่อไปประกอบอาชีพ

2.5.12 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาท้องถิ่น

การพัฒนาตำบลหินกอง ในระยะที่ผ่านมา ได้พัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณูปโภคเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและสามารถพัฒนาความเจริญมาสู่ตำบลได้ในระดับหนึ่ง แต่ยังมีปัญหาที่สำคัญหลายประการ

จุดเด่นของตำบลหินกอง คือ การเป็นคนมีจิตใจเอื้ออารีต่อกัน การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีชุมชนแห่งความเกื้อกูลในสร้างครัวชุมชน การสร้างธนาคารแรงงาน (การลงแขก) รวมถึงวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและมีความขยัน อดทน มีป่าชุมชนเป็นแหล่งเศรษฐกิจในการเพิ่มรายได้ของชุมชน และมีสถานที่สำคัญคือมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย และวัดประจำหมู่บ้านต่างๆเป็นแหล่งรวมจิตใจของชาวบ้านทุกคน

จุดด้อยของตำบลหินกอง คือ เป็นเขตพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากในฤดูฝนการขาดการต่อยอดและขาดคนสืบสานต่อด้านอาชีพ คือ เช่นการจักสาน สานตะกร้าจากเถาวัลย์ จะเห็นว่าจะเป็นผู้สูงอายุ ไม่มีผู้สืบสานต่องานหัตถกรรมเหล่านี้ ขาดการรวมกลุ่มในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ ขาดทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน

พอสรุปได้ว่า เทศบาลตำบลหินกองมีประวัติความเป็นมา อาณาเขตติดต่อ ประชากร การปกครอง สภาพพื้นที่เหมาะต่อการวางแผนการพัฒนาเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพราะมีการดำเนินการส่งเสริมพัฒนาท้องถิ่นเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ประมวลผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ไว้ดังนี้

ทองใบ หนูไพล (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากหนึ่งด้าน อยู่ในระดับปานกลางหนึ่งด้าน และระดับน้อยสองด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยไปหามาก ได้แก่

ด้านการวางแผนและตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ด้านการดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับน้อย และด้านการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย

จิรวัลย์ วรวงศ์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนปฏิบัติงาน ผลการเปรียบเทียบประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

สงวนศักดิ์ บุญเรืองศรี (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองกี่ อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากสามด้าน และอยู่ในระดับปานกลางหนึ่งด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ ด้านการค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการวางแผนดำเนินการ และด้านการลงทุนและปฏิบัติงาน และด้านการติดตาม และประเมินผล ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน

พงศ์ปกรณ์ ใหม่วงศ์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลบึงโขงหลง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากหนึ่งด้าน อยู่ในระดับปานกลางสองด้าน และอยู่ในระดับน้อยหนึ่งด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ ด้านรับผลประโยชน์ และด้านการติดตามประเมินผล ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จ่าเอกสันติ ห้วงน้ำ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการร่วมเสนอปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมวางแผนในการพัฒนา ด้านการร่วมปฏิบัติกิจกรรม/ โครงการพัฒนา และด้านการร่วมตรวจสอบ ติดตามประเมินผลการพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ผลการเปรียบเทียบ

พบว่า ประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มี เพศ และระยะเวลาที่อาศัยในเขตเทศบาล ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05”

อรอนงค์ แก้วสง่า (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสลง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลงาน ผลการเปรียบเทียบพบว่าประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสลง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชากรที่มีเพศ อายุ และการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสลง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05”

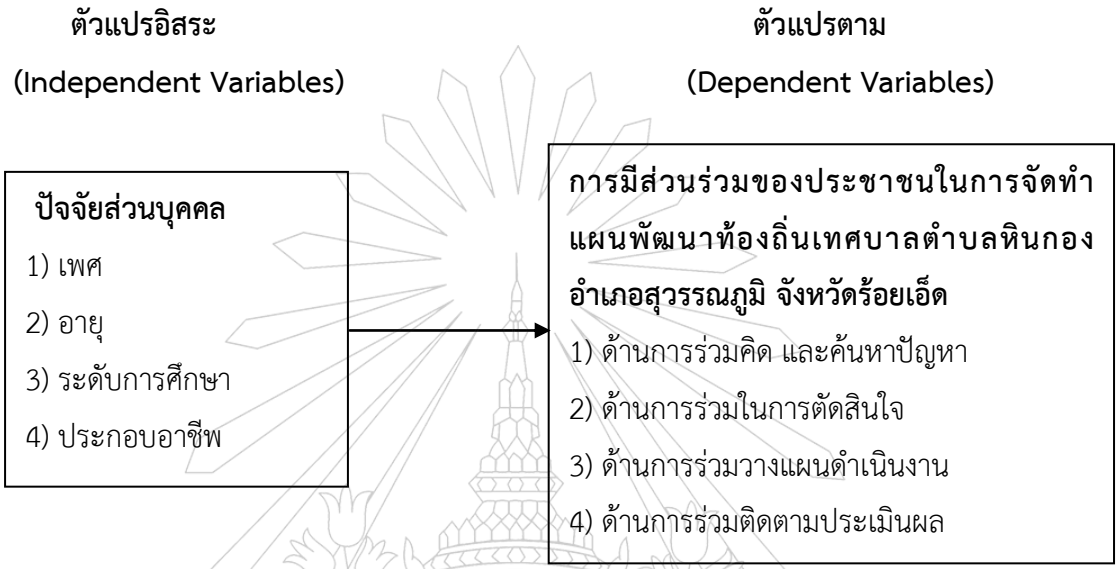
เทิดศักดิ์ บัวสอน (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากสองด้าน เรียงจากลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่มการพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05”

ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปเป็นส่วนประกอบในการกำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย และการอภิปรายผล ต่อไป

2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้กำหนดปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ และนำแนวคิด

ของ**โกวิทย์ พวงงาม** (2548, หน้า 260 – 261)) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในสี่ด้าน คือ ด้านการร่วมคิด และค้นหาปัญหา ด้านการร่วมในการตัดสินใจ ด้านการร่วมวางแผนดำเนินงาน และด้านการร่วมติดตามประเมินผล มาประยุกต์สรุปเป็นกรอบแนวคิดใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยกำหนดรูปแบบเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงประมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) และใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการตามลาดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

- 3.1.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
- 3.1.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.1.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.1.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

- 3.2.1 กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants)
- 3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.2.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.2.5 การวิเคราะห์มูล

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

3.1.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนซึ่งได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนประชาคมของหมู่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกเทศบาล กรรมการหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม ผู้แทนกลุ่มเกษตร ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และประชาชนในหมู่บ้าน ตามบัญชีรายชื่อ จำนวน 244 คน (เทศบาลตำบลหินกอง, 2558, (อัดสำเนา)

2) กลุ่มตัวอย่าง (Sample) กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 152 คน (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548, หน้า 47)

3.1.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างของประชากรที่ได้กำหนดจำนวนไว้แน่ชัด ในกรณีนี้ตัวอย่างทุกหน่วยในประชากรจะมีโอกาสถูกเลือกเท่ากัน ทำให้สามารถคาดคะเนความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างได้ ซึ่งมีเทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ตามลำดับ ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548, หน้า 64)

1) กำหนดกลุ่มประชากร (Population Size) โดยเลือกเอาประชาชนซึ่งได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนประชาคมของหมู่บ้าน จำนวน 244 คน

2) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 152 คน ตามสูตร ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+n(e)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของกลุ่มประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

$$n = \frac{244}{1+ 244 \times (0.05)^2}$$

$$n = 151.55$$

จากการคำนวณตามสูตร เพื่อความเหมาะสมจึงปัดทศนิยม ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 152 คน

3) กำหนดสัดส่วน และขนาด (Proportional to Size) โดยหาลักษณะของกลุ่มที่ศึกษา เพื่อคำนวณหาอัตราสัดส่วน โดยแบ่งสัดส่วนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้านและเพศ ใช้เป็นตัวแปรอิสระควบคุม (Control Variable) ตามสูตร ดังนี้

$n_1 = \frac{Ni}{N} \times n$

n_1 = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

Ni = จำนวนประชากร

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวม

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

จากการคำนวณได้กลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน และเพศ ดังรายละเอียดที่ปรากฏในตารางที่ 3.1

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชาคมแต่ละหมู่บ้าน จำแนกตาม เพศ และอายุ

		ประชากร (Ni)					กลุ่มตัวอย่าง (n_1)				
			อายุ					อายุ			
หมู่	เพศ	จำนวน	ไม่เกิน 35 ปี	36 - 45 ปี	46 ปี ขึ้นไป	รวม (*N*)	จำนวน	ไม่เกิน 35 ปี	36 - 45 ปี	46 ปี ขึ้นไป	รวม (n)
1	ชาย	9	3	3	3	15	6	2	2	2	9
	หญิง	6	2	2	2		3	1	1	1	
2	ชาย	8	2	4	2	15	5	1	3	1	9
	หญิง	7	2	3	2		4	1	2	1	
3	ชาย	8	3	3	2	16	6	2	3	1	11
	หญิง	8	2	4	2		5	1	3	1	
4	ชาย	8	2	4	2	15	5	1	3	1	9
	หญิง	7	2	3	2		4	1	2	1	
5	ชาย	8	2	3	3	15	5	1	2	2	9
	หญิง	7	2	3	2		4	1	2	1	
6	ชาย	8	2	3	3	15	5	1	2	2	9
	หญิง	7	3	2	2		4	2	1	1	
7	ชาย	10	3	4	3	16	7	2	3	2	11
	หญิง	6	2	2	2		4	1	2	1	
8	ชาย	8	2	3	3	15	5	1	2	2	9
	หญิง	7	2	3	2		4	1	2	1	

ประชากร (*Ni*)							กลุ่มตัวอย่าง (n_1)				
			อายุ				อายุ				
หมู่	เพศ	จำนวน	ไม่เกิน 35 ปี	36 - 45 ปี	46 ปีขึ้นไป	รวม (*N*)	จำนวน	ไม่เกิน 35 ปี	36 - 45 ปี	46 ปีขึ้นไป	รวม (n)
9	ชาย	8	2	3	3	15	5	1	2	2	9
	หญิง	7	2	2	3		4	1	1	2	
10	ชาย	8	2	3	3	15	5	1	2	2	9
	หญิง	7	3	2	2		4	2	1	1	
11	ชาย	8	2	3	3	15	5	1	2	2	9
	หญิง	7	2	3	2		4	2	1	1	
12	ชาย	8	2	3	3	15	5	1	2	2	9
	หญิง	7	3	2	2		4	2	1	1	
13	ชาย	9	3	3	3	16	6	2	2	2	11
	หญิง	7	2	2	3		5	1	2	2	
14	ชาย	8	2	3	3	15	5	1	2	2	9
	หญิง	7	3	2	2		4	2	1	1	
15	ชาย	8	2	3	3	15	5	1	2	2	9
	หญิง	7	3	2	2		4	2	1	1	
16	ชาย	10	3	4	3	16	8	3	3	2	8
	หญิง	6	2	2	2		3	1	1	1	
	ชาย	**142**	**37**	**49**	**45**		**88**	**22**	**37**	**29**	
รวม	**หญิง**	**110**	**37**	**38**	**34**	**244**	**64**	**22**	**24**	**18**	**152**
	รวม	**244**	**74**	**87**	**79**		**152**	**44**	**61**	**47**	

อ้างอิง. (เทศบาลตำบลหินกอง (2558, อัดสำเนา)

4) กำหนดวิธีการจับสลาก โดยทำการจับสลากสุ่มตัวอย่าง แบบใส่คืน (Sampling with Replacement) คือ นำประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้ มาทำการจับสลากเพื่อให้ประชากรมีโอกาสได้รับเลือกเท่ากัน ซึ่งมีวิธีการจับสลาก ดังนี้

(1) จัดทำบัญชีรายชื่อประชาคมทั้งสิบหกหมู่บ้าน แบ่งจำนวนเป็นเพศชายกลุ่มหนึ่ง กับเพศหญิงอีกกลุ่มหนึ่ง

(2) เฉพาะหมู่ที่ 1 เพศชายเขียนชื่อประชากรตามจำนวนเพศชาย อายุไม่เกิน 35 ปี เขียนชื่อประชากรทุกคนลงในกล่องแล้วเขย่าให้คละกัน จับรายชื่อในกล่องขึ้นมาอันหนึ่ง เขียนชื่อในบัญชีกลุ่มตัวอย่างไว้ เพื่อให้โอกาสถูกเลือกเท่ากัน จึงม้วนสลากลงในกล่องไว้ใส่คืนเหมือนเดิม แล้วจับสลากขึ้นมาใหม่และเขียนชื่อในบัญชีกลุ่มตัวอย่างไว้เช่นเดิม ระหว่างการจับสลาก หากมีรายชื่อซ้ำกันก็ม้วนสลากลงในกล่องใส่คืนเหมือนเดิม แล้วจับสลากขึ้นมาใหม่ และเพศหญิงอีกกลุ่มหนึ่ง ก็ดำเนินการเช่นเดียวกันกับกลุ่มเพศชาย จับสลากไปจนได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้คำนวณไว้ในตารางที่ 3.1

(3) ส่วนหมู่ที่ 2 – 16 ก็ดำเนินการตามขั้นตอนเสมือนหมู่ที่ 1 จนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวน 152 คน

3.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close-ended Questionnaire) สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบมีคำตอบให้เลือกตอบแบบ (Check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close-ended Questionnaire) สอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นคำถามแบบมีคำตอบให้เลือกตอบลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ช่วงระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยผู้ตอบเลือกตอบในข้อคำถาม ในสี่ด้าน จำนวน 28 ข้อ แต่ละด้านมีจำนวนข้อคำถาม คือ ด้านการร่วมคิด ค้นหาปัญหาและความต้องการ จำนวน 7 ข้อ ด้านการร่วมในการตัดสินใจ จำนวน 7 ข้อ ด้านการร่วมในการวางแผนดำเนินงาน จำนวน 7 ข้อ และด้านการร่วมติดตามประเมินผลจำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

3.1.4 การสร้าง และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้ทำ การสร้างเครื่องมือ และทดสอบคุณภาพเครื่องมือ ดำเนินการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การสร้างเครื่องมือ

1) ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสาร ตำราวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และงานวิจัยเชิงสำรวจหรืองานวิจัยภาคสนาม (Survey Research or Field Research) หนังสืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด และงานวิจัยอื่นๆ

2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาวางโครงสร้างแบบสอบถามโดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ และตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

3) ร่างแบบสอบถามมีข้อคำถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ (1) ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ (2) ข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีสี่ด้าน จำนวน 28 ข้อ ได้แก่ ด้านการร่วมคิด ค้นหาปัญหาและความต้องการ จำนวน 7 ข้อ ด้านการร่วมในการตัดสินใจ จำนวน 7 ข้อ ด้านการร่วมในการวางแผนดำเนินงาน จำนวน 7 ข้อ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล จำนวน 7 ข้อ (3) ข้อคำถามปลายเปิดที่เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในสี่ด้าน

4) นำร่างแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามทฤษฎีความเป็นปรนัย สำนวนการใช้ภาษา คำชี้แจง เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ จนได้แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในสี่ด้าน จำนวน 28 ข้อ

ตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) ตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ นำข้อคำถามฉบับร่าง ที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลักเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข หาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) ทั้งโครงสร้างเนื้อหา (Content and Construct Validity) และสำนวนภาษา (Wording) และประเมินดัชนีความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ในเนื้อหา (Index of Item - objective Congruence /IOC) จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

(1) รองศาสตราจารย์อุดม พิริยสิงห์ วุฒิการศึกษา ร.ม.(การปกครอง) ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้อง ด้านโครงสร้าง และเนื้อหา

(2) นายเอี่ยม อามาตย์มูลตรี วุฒิการศึกษา กศ.ม. (สาขาภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม ตำแหน่ง ที่ปรึกษาอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านภาษา และพิจารณาความสอดคล้อง

(3) นายเศรษฐโชค ศรีละพันธ์ วุฒิการศึกษา ร.ม.(รัฐศาสตร) มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านโครงสร้าง และเนื้อหา และพิจารณาความสอดคล้อง

นำข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหาทั้งหมดที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงตามที่ได้เสนอแนะ แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยใช้เกณฑ์ ในการประเมิน มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ตามสูตร ดังนี้

สูตร IOC = $\frac{\sum X}{N}$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบกับนิยาม/จุดประสงค์

$\sum X$ แทน ผลรวมคะแนนประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ให้คะแนน +1 แทน แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้สอดคล้องกับนิยาม/จุดประสงค์

ให้คะแนน 0 แทน ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้สอดคล้องกับนิยาม/จุดประสงค์

ให้คะแนน -1 แทน แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ไม่สอดคล้องกับนิยาม/จุดประสงค์

จากข้อคำถาม จำนวน 28 ข้อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 จำนวน 28 ข้อ และซึ่งผ่านเกณฑ์ในการประเมินทั้งหมดทุกข้อ

2) ตรวจสอบกับประชากรไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยนำแบบสอบถามไปใช้ทดลองกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try–out) แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในเขตเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แล้วนำผลที่ได้จากการทดลองตอบแบบสอบถามของประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ไปทดสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดำเนินการ ดังนี้

(1) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) นำผลที่ได้จากการทดลองนำผลที่ได้จากการทดลองตอบแบบสอบถามของประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (α-coefficient) ตามสูตรของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ดังนี้ (**กัลยา วานิชบัญชา**, 2548, หน้า 35)

$$\alpha = \frac{k}{k-1}\left(1-\frac{\sum S_i^2}{S_t^2}\right)$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์แอลฟา (ค่าความเชื่อมั่น)

k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

จากผลการทดสอบ ได้ค่าความเชื่อมั่นของทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

ตอนที่ 3 นำเครื่องมือที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3.1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ เก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection) โดยการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนที่เป็นประชาคมแต่ละหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูล โดยดำเนินการ ดังนี้

1) ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด นำเรียนนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจนครบกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 152 ชุด เก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณเป็นหลัก แจกให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมทั้งชี้แจง ทำความเข้าใจให้กลุ่มตัวอย่างทราบก่อนทำการตอบคำถาม ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบในประเด็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พร้อมทั้งให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะโดยอิสระในแต่ละด้าน หากผู้ตอบแบบถามไม่เข้าใจจึงทำการชี้แจงซ้ำอีกครั้ง เพื่อให้ผู้ตอบคำถามได้เข้าใจจนเลือกตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อได้ถูกต้องชัดเจนจนครบกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ด้วยวิธีการตอบแบบสอบถาม และตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ โดยกำหนด ค่าน้ำหนัก หรือคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert's Scale) ซึ่งกำหนดค่าคะแนน ดังนี้ (**บุญชม ศรีสะอาด**, 2545, หน้า 99)

ระดับมากที่สุด ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 5

ระดับมาก ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 4

ระดับปานกลาง ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 3

ระดับน้อย ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 2

ระดับน้อยที่สุด ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 1

3.1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จากนั้นนำไปลงรหัส(Coding) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อช่วยในการคำนวณและวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม รายด้าน และรายข้อ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วม ดังกล่าวจะมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 5.00 โดยใช้หลักเกณฑ์การวิเคราะห์แปลผล ดังนี้ (สรชัย พิศาลบุตร, 2548, หน้า 28)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

3) วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรอิสระที่มีจำนวนสองกลุ่ม ได้แก่ เพศ โดยใช้ ค่า t-test (Independent Deviation) ทดสอบความแตกต่างและวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของตัวแปรอิสระที่มีจำนวนตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ โดยใช้ค่า F-test (One-way ANOVA)

4) การวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) แจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3.1.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

(1) ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence หรือ (IOC)

(2) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) แบบแอลฟา (Alpha Coefficient)

2) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่

(1) ความถี่ (Frequency)

(2) ร้อยละ (Percentage)

(3) ค่าเฉลี่ย (Mean)

(4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3) สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

(1) ทดสอบสมมติฐาน t-test (Independent)

(2) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One–way ANOVA)/F-test

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1) ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence/IOC)

$$IOC = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับเนื้อหาหรือระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 48)

$$\alpha = \frac{k}{k-1}\left(1-\frac{\sum S_i^2}{S_t^2}\right)$$

เมื่อ α = สัมประสิทธิ์แอลฟา (ค่าความเชื่อมั่น)

k = จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 = ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3) ค่าร้อยละ (Percentage) **(นิภา เมธาวีชัย**, 2543, หน้า 128)

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

P = ค่าร้อยละ

X = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

4) ค่าเฉลี่ย (Mean) (**ส่งศรี ชมภูวงศ์**, 2547, หน้า 55)

$$\overline{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

$\overline{X}$ = ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

5) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (**ล้วน สายยศ และอังคนา สายยศ**, 2540, หน้า 43)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum fx^{2} - (\sum fx)^{2}}{N(N-1)}}$$

S = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$\sum fX$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละระดับ

N = จำนวนประชากร

6) ทดสอบสมมติฐาน (t-test) (**นิภา เมธาวีชัย**, 2543, หน้า 33)

$$t = \frac{\overline{X}_1 - \overline{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^{2}}{n_1} - \frac{S_2^{2}}{n_2}}}$$

เมื่อ t = ค่าที-เทสท์ (t- test)

$\overline{X}_1$, $\overline{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S_1^{2} , S_2^{2} = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่1 และกลุ่มที่2 ตามลำดับ

n_1 , n_2 = จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

7) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือ F-test

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F = อัตราส่วนของความแปรปรวน

MS_b = ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w = ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

MS_w = ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.2.1 กลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หรือผู้รู้ (Key Informants)

ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณทุกคน ส่วนผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือผู้รู้ (Key Informants) จำนวน 12 คน ประกอบด้วย กำนันตำบลหินกอง หนึ่งคน ผู้ใหญ่บ้านในตำบลหินกอง สิบเอ็ดคน

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1) แบบสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) ผู้วิจัยกำหนดเอาประเด็นสำคัญ (Key word) ผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม รายด้าน และรายข้อ ใช้เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ และใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

2) เครื่องบันทึกเสียง (Tape Record)

3) กล้องบันทึกภาพ

3.2.3 การสร้าง และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ การสร้าง และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1) ศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบสัมภาษณ์ เลือกเอาแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) (สุภางค์ จันทวานิช, 2552, หน้า 27) แล้วนำข้อมูลผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงปริมาณ เลือกเอาประเด็นสำคัญ (Key word) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม รายด้าน และรายข้อ มาประกอบสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นต่อผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงปริมาณ

2) ร่างแบบสัมภาษณ์นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาความถูกต้องครบถ้วนครอบคลุม การใช้ภาษาโครงสร้างและรูปแบบสัมภาษณ์ เสร็จแล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำให้สมบูรณ์

3) นำร่างแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญทั้งสามท่านจากการวิจัยเชิงปริมาณ แล้วตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ ก่อนไปจัดพิมพ์ นำไปสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายตามที่กำหนด

3.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1) ติดต่อประสานงาน นัดกำนัน และผู้ใหญ่บ้านสิบเอ็ดหมู่บ้าน เพื่อสัมภาษณ์ในวันเวลา และสถานที่ที่ผู้รู้กำหนด

2) ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ และวิธีดำเนินการแต่ละขั้นตอนของการสัมภาษณ์ แล้วสัมภาษณ์ไปตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ คือ ผลการวิเคราะห์จากการวิจัยเชิงปริมาณ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

3) เพื่อให้การสัมภาษณ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ผู้วิจัยมีผู้ช่วยวิจัยหนึ่งคนเพื่อช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ พระไพรวัล ธีรปญฺโญ(ตรีกุล) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ช่วยบันทึกเสียงและจดบันทึกข้อมูล

3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และข้อมูลจากการบันทึกภาพนำมารวบรวม และแยกแยะเป็นหมวดหมู่ตามความมุ่งหมายของการวิจัย และประเด็นคำถามที่ได้กำหนดไว้ ส่วนการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นจะกระทำไปพร้อม ๆ กัน ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย และหลังจากเสร็จสิ้นการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกข้อมูล การถอดเสียงการสัมภาษณ์และภาพถ่ายในแต่ละครั้ง โดยการจำแนกข้อมูลตามความมุ่งหมายการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ แล้วนำมาดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายในประเด็นที่กำหนดไว้ โดยใช้แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการเขียนเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) บรรยาย

วิเคราะห์เนื้อหา หมวดหมู่ และแจกแจงความถี่ สรุปประเด็นสัมภาษณ์ ที่ตรงกัน หรือโน้มเอียงไปในแนวเดียวกัน และสรุปเพื่อรายงานเป็นผลการวิจัย และใช้ประกอบการอภิปรายผลต่อไป

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\overline{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ทดสอบความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่ม
F	แทน	ทดสอบความแตกต่างระหว่าง 3 กลุ่มขึ้นไป
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
Sig	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Significance)

4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมุติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.1 - 4.4

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	88	57.89
หญิง	64	42.11
รวม	**152**	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 57.89 และเพศหญิง จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 42.11

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 35 ปี	44	38.95
36 - 45 ปี	61	40.13
46 ปีขึ้นไป	47	30.92
รวม	**152**	**100.00**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 36 - 45 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 40.13 รองลงมา คือ ไม่เกิน 35 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 38.95 และอายุ อายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 30.92

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	75	49.34
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	56	36.84
อนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป	21	13.82
รวม	**152**	**100.00**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 49.34 รองลงมา คือ มัธยมศึกษา/เทียบเท่า จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 36.84 และอนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 13.82

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการประกอบอาชีพ

ประกอบอาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรรม	63	41.45
ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว	42	27.63
รับจ้าง/ลูกจ้าง	31	20.39
รับราชการ/พนักงานของรัฐ	16	10.53
รวม	**152**	**100.00**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อย 41.45 รองลงมา คือ อาชีพค้าขาย/อาชีพส่วนตัว จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 27.63 อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้าง จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อย 20.39 และอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 10.53

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตารางที่ 4.5 – 4.9

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน (n = 152)

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นใน	ระดับการมีส่วนร่วม			
สี่ด้าน	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1.ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ	3.48	0.43	1	ปานกลาง
2.ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ	3.46	0.46	2	ปานกลาง
3.ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	3.41	0.45	3	ปานกลาง
4.ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	3.39	0.44	4	ปานกลาง
รวม	**3.44**	**0.37**	**-**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา และด้านการร่วมติดตามประเมินผล ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ โดยรวมและรายข้อ (n = 152)

ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน	3.58	0.49	1	มาก
2. ร่วมเสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนา	3.52	0.50	2	มาก
3. ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน	3.39	0.48	7	ปานกลาง
4. ร่วมอภิปรายปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านที่จะต้องได้รับการแก้ไขปัญหา อย่างเร่งด่วน	3.48	0.50	4	ปานกลาง
5. ร่วมกำหนดปัญหา และความต้องการโดยพิจารณาถึงผลประโยชน์ส่วนร่วมของหมู่บ้าน	3.50	0.50	3	ปานกลาง
6. ร่วมกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้ตรงกับความต้องการร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา	3.42	0.49	6	ปานกลาง
7. ร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการในการพัฒนาของหมู่บ้าน	3.45	0.50	5	ปานกลาง
รวม	**3.48**	**0.43**	**-**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหาความต้องการโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากสองข้อ และอยู่ในระดับปานกลางห้าข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน” รองลงมา คือ ข้อ 2 ที่ว่า “ร่วมเสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนา ” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน”

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ โดยรวมและรายข้อ (n = 152)

ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. วิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา	3.56	0.49	1	มาก
2. นำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำเป็นแผนพัฒนา	3.52	0.50	2	มาก
3. นำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำโครงการ	3.40	0.49	6	ปานกลาง
4. นำปัญหาความเดือดร้อน และความต้องการของหมู่บ้าน ที่ได้รับการร้องเรียนนำเสนอขอจัดทำแผน	3.49	0.50	3	ปานกลาง
5. นำปัญหาความเดือนร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน จัดทำแผน และโครงการของบประมาณ	3.43	0.49	5	ปานกลาง
6. ร่วมกำหนดแหล่งทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ของหมู่บ้านเพื่อนำไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน	3.46	0.50	4	ปานกลาง
7. ร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน	3.37	0.48	7	ปานกลาง
รวม	**3.46**	**0.46**	**-**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากสองข้อ และอยู่ในระดับปานกลางห้าข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “วิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา” รองลงมา คือ ข้อ 2 ที่ว่า “นำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำเป็นแผนพัฒนา” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน.”

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา โดยรวมและรายข้อ (n = 152)

ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาหลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ	3.50	0.50	1	ปานกลาง
2. ติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาก่อนการขอประชามติ	3.46	0.50	2	ปานกลาง
3. ติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ	3.31	0.46	7	ปานกลาง
4. เข้ารับฟังการประชุม เพื่อติดตามตรวจสอบพิจารณาร่างแผนพัฒนา	3.44	0.50	3	ปานกลาง
5. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ	3.39	0.49	5	ปานกลาง
6. ตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาที่ผ่านความเห็นชอบจาก สภา องค์การบริหารส่วนตำบล	3.43	0.50	4	ปานกลาง
7. ตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบล เห็นชอบ	3.35	0.48	6	ปานกลาง
รวม	**3.41**	**0.45**	**-**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทั้งเจ็ดข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ” รองลงมา คือ ข้อ 2 ที่ว่า “ติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ก่อนการขอประชามติ” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ”

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมติดตามประเมินผล โดยรวมและรายข้อ (n = 152)

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอให้ตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน	3.48	0.50	1	ปานกลาง
2. ติดตามประเมินผลในการจัดทำแผนพัฒนา และโครงการที่ได้นำเสนอต่อ องค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน	3.45	0.50	2	ปานกลาง
3. ติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบลในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน	3.28	0.45	7	ปานกลาง
4. ติดตามประเมินผลการบริหารจัดในแผนพัฒนา และโครงการที่ได้นำเสนอเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	3.43	0.50	3	ปานกลาง
5. ติดตามประเมินผลการดำเนินการในแผนพัฒนา และโครงการที่ได้นำเสนอเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	3.36	0.48	5	ปานกลาง
6. ติดตามประเมินผลในประสิทธิภาพการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนา และโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบล กำลังพัฒนา	3.40	0.49	4	ปานกลาง
7. ติดตามประเมินผลในประสิทธิภาพการบริหารจัดการในแผนพัฒนา และโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบล กำลังพัฒนา	3.32	0.47	6	ปานกลาง
รวม	**3.39**	**0.44**	**-**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมติดตามประเมินผล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทั้งเจ็ดข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอให้ตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน” รองลงมา คือ ข้อ 2 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลในการจัดทำแผนพัฒนา และโครงการที่ได้นำเสนอต่อ องค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบลในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน”

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ ต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบปรากฏดังตารางที่ 4.10-4.17

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	เพศชาย (n= 88)			เพศหญิง (n= 64)		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ	3.47	0.44	ปานกลาง	3.50	0.43	มาก
2. ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ	3.45	0.44	ปานกลาง	3.47	0.44	ปานกลาง
3. ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	3.39	0.43	ปานกลาง	3.44	0.45	ปานกลาง
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	3.37	0.44	ปานกลาง	3.42	0.45	ปานกลาง
รวม	**3.42**	**0.39**	**ปานกลาง**	**3.46**	**0.34**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม เพศหญิงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเพศชายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและความต้องการเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเพศหญิง มีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและความต้องการ อยู่ในระดับมาก ส่วนเพศชาย มีมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและความต้องการ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศพบว่า เพศหญิง มีส่วนร่วมมากกว่าเพศชาย ตามค่าเฉลี่ย

ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเพศหญิง มีส่วน

ร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเพศชาย มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศพบว่า เพศหญิง มีส่วนร่วมมากกว่าเพศชาย ตามค่าเฉลี่ย

ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการตรวจสอบแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเพศหญิงและเพศชาย มีส่วนร่วมในการตรวจสอบแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศพบว่า เพศหญิง มีส่วนร่วมมากกว่าเพศชาย ตามค่าเฉลี่ย

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเพศหญิงและเพศชาย มีส่วนร่วมในการตรวจสอบแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศพบว่า เพศหญิง มีส่วนร่วมมากกว่าเพศชาย ตามค่าเฉลี่ย

ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	เพศชาย (n= 88)			เพศหญิง (n= 64)			t	Sig
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล		
1. ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ	3.47	0.44	ปานกลาง	3.50	0.43	มาก	-1.01	.12
2. ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ	3.45	0.44	ปานกลาง	3.47	0.44	ปานกลาง	-3.89	.08
3. ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	3.39	0.43	ปานกลาง	3.44	0.45	ปานกลาง	-2.25	.09
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	3.37	0.44	ปานกลาง	3.42	0.45	ปานกลาง	-1.69	.22
รวม	**3.42**	**0.39**	**ปานกลาง**	**3.46**	**0.34**	**มาก**	**-2.69**	**.09**

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	อายุ								
	ไม่เกิน 35 ปี (n= 44)			36-45 ปี (n= 61)			46 ปีขึ้นไป (n= 47)		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ	3.52	0.37	มาก	3.49	0.44	ปานกลาง	3.43	0.48	ปานกลาง
2. ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ	3.50	0.46	ปานกลาง	3.47	0.45	ปานกลาง	3.41	0.50	ปานกลาง
3. ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	3.45	0.43	ปานกลาง	3.41	0.45	ปานกลาง	3.37	0.47	ปานกลาง
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	3.48	0.43	ปานกลาง	3.33	0.44	ปานกลาง	3.32	0.46	ปานกลาง
รวม	**3.49**	**0.35**	**ปานกลาง**	**3.40**	**0.38**	**ปานกลาง**	**3.45**	**0.39**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 51 ปีขึ้น อายุไม่เกิน 35 ปี และอายุ 41 – 50 ปี ไป เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมากหนึ่งช่วงอายุ และอยู่ในระดับปานกลางสองช่วงอายุ เมื่อพิจารณาตามอายุพบว่า อายุไม่เกิน 35

ปี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ส่วนอายุ 41 – 50 ปี และอายุ 46 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 51 ปีขึ้น อายุ 41 – 50 ปี ไป และอายุไม่เกิน 35 ปี

ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 51 ปีขึ้น ไป อายุไม่เกิน 35 ปี และอายุ 41 – 50 ปี

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 51 ปีขึ้น ไป อายุไม่เกิน 35 ปี และอายุ 41 – 50 ปี

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ตารางที่ 4.13 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	.58	3	0.29	1.53	.22
	ภายในกลุ่ม	23.14	149	0.19		
	รวม	**23.71**	**152**			
2. ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	0.02	3	0.11	0.51	.96
	ภายในกลุ่ม	26.71	149	0.22		
	รวม	**26.73**	**152**			
3. ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	.06	3	0.03	0.14	.87
	ภายในกลุ่ม	25.07	149	0.20		
	รวม	**25.13**	**152**			
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.53	3	0.26	1.34	.26
	ภายในกลุ่ม	24.21	149	0.20		
	รวม	**24.74**	**152**			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.09	3	0.05	0.33	.72
	ภายในกลุ่ม	17.37	149	0.14		
	รวม	**17.46**	**152**			

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	ระดับการศึกษา								
	ประถมศึกษา (n= 75)			มัธยมศึกษา/เทียบเท่า (n= 56)			อนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป (n= 21)		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ	3.50	0.35	ปานกลาง	3.48	0.47	ปานกลาง	3.41	0.41	ปานกลาง
2. ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ	3.48	0.45	ปานกลาง	3.46	0.48	ปานกลาง	3.44	0.40	ปานกลาง
3. ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	3.45	0.44	ปานกลาง	3.41	0.46	ปานกลาง	3.37	0.40	ปานกลาง
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	3.42	0.43	ปานกลาง	3.38	0.45	ปานกลาง	3.37	0.43	ปานกลาง
รวม	**3.46**	**0.33**	**ปานกลาง**	**3.43**	**0.40**	**ปานกลาง**	**3.31**	**0.36**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ ระดับมัธยมศึกษา/เทียบเท่า ระดับประถมศึกษา และอนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมากหนึ่งระดับการศึกษา และอยู่ในระดับปานกลางสองระดับการศึกษา เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาพบว่า มัธยมศึกษา/เทียบเท่า มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ส่วนประถมศึกษาและอนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมากหนึ่งระดับการศึกษา และอยู่ในระดับปานกลางสองระดับการศึกษา เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาพบว่า มัธยมศึกษา/เทียบเท่า มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ส่วนประถมศึกษาและอนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลางทุกระดับการศึกษา เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา/เทียบเท่า และอนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลางทุกระดับการศึกษา เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา/เทียบเท่า และอนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ตารางที่ 4.15 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	0.87	3	0.44	2.34	.10
	ภายในกลุ่ม	22.84	149	0.19		
	รวม	**23.71**	**152**			
2. ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	0.44	3	0.22	1.02	.36
	ภายในกลุ่ม	26.29	149	0.21		
	รวม	**26.73**	**152**			
3. ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	0.55	3	0.27	1.37	.26
	ภายในกลุ่ม	24.58	149	0.20		
	รวม	**25.13**	**152**			
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.80	3	0.40	2.06	.13
	ภายในกลุ่ม	23.94	149	0.20		
	รวม	**24.74**	**152**			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.62	3	0.31	2.25	.11
	ภายในกลุ่ม	16.84	149	0.14		
	รวม	**17.46**	**152**			

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้านจำแนกตามการประกอบอาชีพ

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	ประกอบอาชีพ							
	เกษตรกรรม (n= 63)		รับจ้าง/ลูกจ้าง (n= 42)		ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว (n= 31)		รับราชการ/พนักงานของรัฐ (n= 16)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ	3.50	0.48	3.47	0.41	3.49	0.42	3.46	0.43
2. ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ	3.48	0.47	3.45	0.45	3.47	0.43	3.44	0.46
3. ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	3.45	0.44	3.40	0.44	3.41	0.43	3.38	0.47
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	3.42	0.47	3.38	0.42	3.40	0.43	3.36	0.48
โดยรวม	**3.46**	**0.40**	**3.42**	**0.31**	**3.44**	**0.37**	**3.46**	**0.44**

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม อาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ อาชีพค้าขาย/อาชีพส่วนตัว และอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้าง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ พบว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมากสองอาชีพ และอยู่ในระดับปานกลางสองอาชีพ เมื่อพิจารณาตามอาชีพพบว่า อาชีพเกษตรกรรม และอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ส่วนอาชีพค้าขาย/อาชีพส่วนตัว และรับจ้าง/ลูกจ้าง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ พบว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก หนึ่งอาชีพ และอยู่ในระดับปานกลางสามอาชีพ เมื่อพิจารณาตามอาชีพพบว่า อาชีพเกษตรกรรม มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ส่วนอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้าง และอาชีพค้าขาย/อาชีพส่วนตัว มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา พบว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก หนึ่งอาชีพ และอยู่ในระดับปานกลางสามอาชีพ เมื่อพิจารณาตามอาชีพพบว่า อาชีพเกษตรกรรม มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ส่วนอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ อาชีพค้าขาย/อาชีพส่วนตัว และอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้าง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง ทุกกลุ่มอาชีพ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง/ลูกจ้าง รับราชการ/พนักงานของรัฐ และค้าขาย/อาชีพส่วนตัว

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ตารางที่ 4.17 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามการประกอบอาชีพ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	0.35	3	0.12	0.61	.61
	ภายในกลุ่ม	28.46	149	0.19		
	รวม	**28.81**	**152**			
2. ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	1.18	3	0.39	1.87	.14
	ภายในกลุ่ม	31.14	149	0.21		
	รวม	**32.32**	**152**			
3. ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	1.33	3	0.44	2.27	.08
	ภายในกลุ่ม	29.06	149	0.20		
	รวม	**30.38**	**152**			
4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.32	3	0.11	0.54	.66
	ภายในกลุ่ม	29.60	149	0.20		
	รวม	**29.92**	**152**			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.53	3	0.18	1.26	.29
	ภายในกลุ่ม	20.57	149	0.14		
	รวม	**21.10**	**152**			

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะของประชาชน เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อ	ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ	ความถี่
1.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน มากยิ่งขึ้น	5
2.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้ตรงกับความต้องการร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา มากยิ่งขึ้น	2
	ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ	
1.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน ให้มากยิ่งขึ้น	8
2.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมนำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำโครงการ มากยิ่งขึ้น	2
	ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	
1.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบร่างแผนพัฒนา โดยให้แสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ มากยิ่งขึ้น	9
2.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นชอบ มากยิ่งขึ้น	6
	ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	
1.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานในแผน และโครงการต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอ มากยิ่งขึ้น	10
2.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน มากยิ่งขึ้น	3

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ประชาชนได้เสนอแนะเพิ่มเติมประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน มากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้ตรงกับความต้องการร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา มากยิ่งขึ้น

ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน ให้มากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมนำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้านเสนอขอจัดทำโครงการ มากยิ่งขึ้น

ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบร่างแผนพัฒนา โดยให้แสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ มากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบล เห็นชอบ มากยิ่งขึ้น

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานในแผน และโครงการต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอ มากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน มากยิ่งขึ้น

โดยสรุป ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ลำดับตามความถี่สูงไปหาต่ำ สามอันดับแรก ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานในแผน และโครงการต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอ มากยิ่งขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบร่างแผนพัฒนา โดยให้แสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ มากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผนและโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน มากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ใช้แบบการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พร้อมกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านในตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 15 คน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายแบบ (Purposive Selection) ผู้วิจัยได้เลือกให้เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ดังผลจากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

1) ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ไว้ว่า “ท่านมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม และรายข้อ อย่างไร?” และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ อย่างไร?” ซึ่งผู้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สมชาย กุลวงษ์ สัมภาษณ์ไว้ว่า

> *“...โดยภาพรวม ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่พอสมควร เพราะได้เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน และ ร่วมเสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนา...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...เทศบาลตำบลหินกอง ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านมากยิ่งขึ้น...”*
>
> สมชาย กุลวงษ์. (3 กรกฎาคม 2559). กำนันตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

สมจิต มะลิวัลย์ สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ประชาชน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่พอสมควร เพราะได้เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน ร่วมเสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนา และร่วมอภิปรายปัญหาและความต้องการของหมู่บ้านที่จะต้องได้รับการแก้ไขปัญหา อย่างเร่งด่วน...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...เทศบาลตำบลหินกอง ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนามากยิ่งขึ้น...”

สมจิต มะลิวัลย์. (3 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่หมู่ 1 บ้านหินกอง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

บุญถม วงค์อามาตย์ สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ประชาชน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่พอสมควร เพราะเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...เทศบาลตำบลหินกอง ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน มากยิ่งขึ้น...”

บุญถม วงค์อามาตย์. (3 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 2 บ้านเล้าข้าว ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

ทองทิพย์ ศรีนนท์ สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ประชาชน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่พอสมควร เพราะเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน และ ร่วมกำหนดปัญหา และความต้องการโดยพิจารณาถึงผลประโยชน์ส่วนร่วมของหมู่บ้าน...” และได้ให้ข้อเสนอแนะ

ไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอภิปรายปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านที่จะต้องได้รับการแก้ไขปัญหามากยิ่งขึ้น...”

ทองทิพย์ ศรีนนท์. (3 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 4 บ้านสองชั้น ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

อภิฉัตร ภูสนาม สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ประชาชน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่พอสมควร เพราะเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน ร่วมเสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนา และข้อ 6 ร่วมกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้ตรงกับความต้องการร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา และร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้านมากยิ่งขึ้น...”

อภิฉัตร ภูสนาม. (4 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 5 บ้านโพนพอุง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

สง่า สังฆะมณี สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ประชาชน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่พอสมควร เพราะเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านร่วมเสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนา ร่วมอภิปรายปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านที่จะต้องได้รับการแก้ไขปัญหา อย่างเร่งด่วน ข้อ 7 ร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการในการพัฒนาของหมู่บ้าน และข้อ 3 ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอภิปรายปัญหาและความต้องการของหมู่บ้านที่จะต้องได้รับการแก้ไขปัญหามากยิ่งขึ้น...”

สง่า สังฆะมณี. (4 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 6 บ้านคัดเค้า ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

ชาตรี สิงห์พรรณนา สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ประชาชน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่พอสมควร เพราะร่วมอภิปรายปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านที่จะต้องได้รับการแก้ไขปัญหา อย่างเร่งด่วนร่วมกำหนดปัญหา และความต้องการโดยพิจารณาถึงผลประโยชน์ส่วนร่วมของหมู่บ้าน ร่วมกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้ตรงกับความต้องการร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา ร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการในการพัฒนาของหมู่บ้าน และร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

ชาตรี สิงห์พรรณนา. (4 กรกฎาคม 2559).ผู้ใหญ่ หมู่ 7 บ้านสมโฮ่ง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

ประสาร ขาวผ่อง สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ประชาชน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่พอสมควร เพราะเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน ร่วมเสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนา ร่วมอภิปรายปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านที่จะต้องได้รับการแก้ไขปัญหา อย่างเร่งด่วน ร่วมกำหนดปัญหา และความต้องการโดยพิจารณาถึงผลประโยชน์ส่วนร่วมของหมู่บ้านร่วมกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้ตรงกับความต้องการร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา ร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการในการพัฒนาของหมู่บ้าน และข้อ 3 ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนามากยิ่งขึ้น...”

ประสาร ขาวผ่อง. (4 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 8 บ้านโพนด้วน ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

จันทา พันธุ์ทองหล่อ สัมภาษณ์ไว้ว่า

"...โดยภาพรวม ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ประชาชน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่พอสมควร เพราะเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน ร่วมเสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนา ร่วมอภิปรายปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านที่จะต้องได้รับการแก้ไขปัญหา อย่างเร่งด่วน ร่วมกำหนดปัญหา และความต้องการโดยพิจารณาถึงผลประโยชน์ส่วนร่วมของหมู่บ้าน ร่วมกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้ตรงกับความต้องการร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา ร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการในการพัฒนาของหมู่บ้าน และ ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน..." และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า *"...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น..."*

จันทา พันธุ์ทองหล่อ. (5 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 9 บ้านหนองสระ ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

สำอาง ศักดิ์แสง สัมภาษณ์ไว้ว่า

"..."...โดยภาพรวม ประชาชน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ อยู่พอสมควร เพราะเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน ส่วน ร่วมกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้ตรงกับความต้องการร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา ร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการในการพัฒนาของหมู่บ้าน และ ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน ยังมีส่วนร่วมน้อย..." และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า *"...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้ตรงกับความต้องการร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา เปิดโอกาสให้ร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการใน*

การพัฒนาของหมู่บ้าน และเปิดโอกาสให้ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน มากยิ่งขึ้น...”

สำอาง ศักดิ์แสง. (5 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 10 บ้านหนองอีเข็ม ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

สมบูรณ์ สุโพธิ์ สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ประชาชน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่พอสมควร เพราะเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน ร่วมเสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนา ร่วมอภิปรายปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านที่จะต้องได้รับการแก้ไขปัญหา อย่างเร่งด่วน ร่วมกำหนดปัญหา และความต้องการโดยพิจารณาถึงผลประโยชน์ส่วนร่วมของหมู่บ้าน และร่วมกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้ตรงกับความต้องการร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้ตรงกับความต้องการร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนามากยิ่งขึ้น...”

สมบูรณ์ สุโพธิ์. (5 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 11 สำโรงเหนือ ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

ยศ ทำจันทา สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ อยู่พอสมควร เพราะเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน ร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาของหมู่บ้าน และ ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน ยังมีส่วนร่วมน้อย...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการในการพัฒนาของหมู่บ้าน และเปิดโอกาสให้ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน มากยิ่งขึ้น...”

ยศ ทำจันทา. (5 กรกฎาคม 2559).ผู้ใหญ่ หมู่ 12 บ้านโพนละมั่ง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

2) ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ไว้ว่า “ท่านมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม และรายข้อ อย่างไร?” และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ อย่างไร?” ซึ่งผู้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สมชาย กุลวงษ์ สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ อยู่พอสมควร เพราะต้องการร่วมวิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

สมชาย กุลวงษ์. (3 กรกฎาคม 2559). กำนันตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

สมจิต มะลิวัลย์ สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะต้องการร่วมวิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา และนำปัญหาความเดือนร้อนเร่งด่วนและความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำเป็นแผนพัฒนา...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

สมจิต มะลิวัลย์. (3 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่หมู่ 1 บ้านหินกอง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

บุญถม วงค์อามาตย์ สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะต้องการร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการ

ให้ตรงกับความต้องการของชุมชน และนำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำโครงการ...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

บุญถม วงค์อามาตย์. (3 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 2 บ้านเล้าข้าว ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

ทองทิพย์ ศรีนนท์ สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ อยู่พอสมควร เพราะเทศบาลตำบลหินกอง ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมนำปัญหาความเดือดร้อน และความต้องการของหมู่บ้าน ที่ได้รับการร้องเรียนนำเสนอขอจัดทำแผน...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

ทองทิพย์ ศรีนนท์. (3 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 4 บ้านสองชั้น ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

อภิฉัตร ภูสนาม สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะต้องการร่วมวิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน และนำปัญหาความเดือนร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน จัดทำแผน และโครงการของบประมาณ...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

อภิฉัตร ภูสนาม. (4 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 5 บ้านโพนพอุง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

สง่า สังฆะมณี สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะต้องการร่วมกำหนดเอาแหล่งทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ของหมู่บ้านเพื่อนำไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

สง่า สังฆะมณี. (4 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 6 บ้านคัดเค้า ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

ชาตรี สิงห์พรรณนา สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะต้องการร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน เพื่อเสนอบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

ชาตรี สิงห์พรรณนา. (4 กรกฎาคม 2559).ผู้ใหญ่ หมู่ 7 บ้านสมโฮ่ง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

ประสาร ขาวผ่อง สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหินกอง อยู่พอสมควร เพราะต้องการร่วมวิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

ประสาร ขาวผ่อง. (4 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 8 บ้านโพนด้วน ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

จันทา พันธุ์ทองหล่อ สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะต้องการร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน เพื่อนำเสนอปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำโครงการ...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

จันทา พันธุ์ทองหล่อ. (5 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 9 บ้านหนองสระ ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

สำอาง ศักดิ์แสง สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อยู่พอสมควร เพราะต้องการร่วมวิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน และนำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วนและความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำโครงการ...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

สำอาง ศักดิ์แสง. (5 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 10 บ้านหนองอีเข็ม ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

สมบูรณ์ สุโพธิ์ สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ อยู่พอสมควร เช่น ได้ร่วมนำปัญหาความเดือดร้อน และความต้องการของหมู่บ้าน ที่ได้รับการร้องเรียนนำเสนอขอจัดทำแผน...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

สมบูรณ์ สุโพธิ์. (5 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 11 สำโรงเหนือ ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

ยศ ทำจันทา สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะต้องการร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน เพื่อนำเสนอปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน เสนอขอจัดทำโครงการ...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

ยศ ทำจันทา. (5 กรกฎาคม 2559).ผู้ใหญ่ หมู่ 12 บ้านโพนละมั่ง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

3) ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ไว้ว่า “ท่านมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม และ

รายข้อ อย่างไร?” และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา อย่างไร?” ซึ่งผู้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สมชาย กุลวงษ์ สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

สมชาย กุลวงษ์. (3 กรกฎาคม 2559). กำนันตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

สมจิต มะลิวัลย์ สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ก่อนการขอประชามติ และติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

สมจิต มะลิวัลย์. (3 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่หมู่ 1 บ้านหินกอง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

บุญถม วงค์อามาตย์ สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ และติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

บุญถม วงค์อามาตย์. (3 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 2 บ้านเล้าข้าว ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

ทองทิพย์ ศรีนนท์ สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมข้ารับฟังการประชุม เพื่อติดตามตรวจสอบพิจารณาร่างแผนพัฒนา และติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

ทองทิพย์ ศรีนนท์. (3 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 4 บ้านสองชั้น ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

อภิฉัตร ภูสนาม สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ และติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

อภิฉัตร ภูสนาม. (4 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 5 บ้านโพนพอุง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

สง่า สังฆะมณี สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ อยู่พอสมควร เพราะเทศบาลตำบลหินกอง ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ที่ผ่านความเห็นชอบจาก สภา องค์การบริหารส่วนตำบล ...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

สง่า สังฆะมณี. (4 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 6 บ้านคัดเค้า ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

ชาตรี สิงห์พรรณนา สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะร่วมติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ และตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบล เห็นชอบ...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

ชาตรี สิงห์พรรณนา. (4 กรกฎาคม 2559).ผู้ใหญ่ หมู่ 7 บ้านสมโฮ่ง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

ประสาร ขาวผ่อง สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหินกอง อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

ประสาร ขาวผ่อง. (4 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 8 บ้านโพนด้วน ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

จันทา พันธุ์ทองหล่อ สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ และติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

จันทา พันธุ์ทองหล่อ. (5 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 9 บ้านหนองสระ ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

สำอาง ศักดิ์แสง สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา อยู่พอสมควร เช่น ได้ร่วมติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ก่อนการขอประชามติ...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

สำอาง ศักดิ์แสง. (5 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 10 บ้านหนองอีเข็ม ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

สมบูรณ์ สุโพธิ์ สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ และติดตามตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ อยู่พอสมควร ...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

สมบูรณ์ สุโพธิ์. (5 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 11 สำโรงเหนือ ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

ยศ ทำจันทา สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมร่วมเข้ารับฟังการประชุม เพื่อติดตามตรวจสอบพิจารณาร่างแผนพัฒนา และติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ อยู่พอสมควร ...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

ยศ ทำจันทา. (5 กรกฎาคม 2559).ผู้ใหญ่ หมู่ 12 บ้านโพนละมั่ง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ไว้ว่า “ท่านมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม และรายข้อ อย่างไร?” และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

เทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมติดตามประเมินผล อย่างไร?” ซึ่งผู้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สมชาย กุลวงษ์ สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอให้ตรงกับความต้องการของหมู่บ้านมากยิ่งขึ้น...”

สมชาย กุลวงษ์. (3 กรกฎาคม 2559). กำนันตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

สมจิต มะลิวัลย์ สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามประเมินผลในการจัดทำแผนพัฒนา และโครงการที่ได้นำเสนอต่อ องค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

สมจิต มะลิวัลย์. (3 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่หมู่ 1 บ้านหินกอง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

บุญถม วงค์อามาตย์ สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร และได้ร่วมติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน อยู่บ้าง...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านมากยิ่งขึ้น...”

บุญถม วงค์อามาตย์. (3 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 2 บ้านเล้าข้าว ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

ทองทิพย์ ศรีนนท์ สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามประเมินผลการบริหารจัดในแผนพัฒนา และโครงการ ที่ได้นำเสนอเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และได้ร่วมติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้านอยู่บ้าง...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการบริหารจัดในแผนพัฒนา และโครงการ มากยิ่งขึ้น...”

ทองทิพย์ ศรีนนท์. (3 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 4 บ้านสองชั้น ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

อภิฉัตร ภูสนาม สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เช่น ร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินการในแผนพัฒนา และโครงการที่ได้นำเสนอเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และได้ร่วมติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน อยู่บ้าง...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

อภิฉัตร ภูสนาม. (4 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 5 บ้านโพนพอุง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

สง่า สังฆะมณี สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน อยู่บ้าง....” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

สง่า สังฆะมณี. (4 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 6 บ้านคัดเค้า ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

ชาตรี สิงห์พรรณนา สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วน

ตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน อยู่บ้าง...” *และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”*

ชาตรี สิงห์พรรณนา. (4 กรกฎาคม 2559).ผู้ใหญ่ หมู่ 7 บ้านสมโฮ่ง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

ประสาร ขาวผ่อง สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหินกอง อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผนและโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

ประสาร ขาวผ่อง. (4 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 8 บ้านโพนด้วน ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

จันทา พันธุ์ทองหล่อ สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะต้องการร่วมติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน อยู่บ้าง...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

จันทา พันธุ์ทองหลอ. (5 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 9 บ้านหนองสระ ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

สำอาง ศักดิ์แสง สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามประเมินผลในการจัดทำแผนพัฒนา และโครงการที่ได้นำเสนอต่อ องค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

สำอาง ศักดิ์แสง. (5 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 10 บ้านหนองอีเข็ม ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

สมบูรณ์ สุโพธิ์ สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน อยู่บ้าง...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

สมบูรณ์ สุโพธิ์. (5 กรกฎาคม 2559). ผู้ใหญ่ หมู่ 11 สำโรงเหนือ ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

ยศ ทำจันทา สัมภาษณ์ไว้ว่า

“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะได้ร่วมติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน...” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

ยศ ทำจันทา. (5 กรกฎาคม 2559).ผู้ใหญ่ หมู่ 12 บ้านโพนละมั่ง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

5.1 ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเป็นรายด้าน

ผลการสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย เกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำประโยชน์ที่ได้จาก การสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ มาเป็นแนวทางสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1) ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ พบว่า โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนา ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้านร่วมอภิปรายปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านที่จะต้องได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน ร่วมกำหนดปัญหา และความต้องการโดยพิจารณาถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของหมู่บ้าน ร่วมกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้ตรงกับความต้องการร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา ร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการในการพัฒนาของหมู่บ้าน สอดคล้องกับงานวิจัยเชิงปริมาณ

2) ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ พบว่า โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมวิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา นำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำเป็นแผนพัฒนานำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำโครงการนำปัญหาความเดือดร้อน และความต้องการของหมู่บ้าน ที่ได้รับการร้องเรียน นำเสนอขอจัดทำแผน นำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน จัดทำแผนและโครงการของบประมาณ ร่วมกำหนดแหล่งทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ของหมู่บ้านเพื่อนำไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยเชิงปริมาณ

3) ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ พบว่า โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามตรวจสอเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ก่อนการขอประชามติติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯเข้ารับฟังการประชุม เพื่อติดตามตรวจสอบพิจารณาร่างแผนพัฒนา แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ ตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ที่ผ่านความเห็นชอบจาก สภา องค์การบริหารส่วนตำบล ตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบล เห็นชอบ สอดคล้องกับงานวิจัยเชิงปริมาณ

4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ พบว่า โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการร่วมติดตามประเมินผล อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอให้ตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน ร่วมติดตามประเมินผลในการจัดทำแผนพัฒนา และโครงการที่ได้นำเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน ร่วมติดตามประเมินผล ในการแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน ร่วมติดตามประเมินผลการบริหารจัดในแผนพัฒนา และโครงการ ที่ได้นำเสนอเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินการในแผนพัฒนา และโครงการที่ได้นำเสนอเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ร่วมติดตามประเมินผลในประสิทธิภาพการดำเนินการจัดทำแผน พัฒนา และโครงการที่

องค์การบริหารส่วนตำบล กำลังพัฒนา และร่วมติดตามประเมินผลในประสิทธิภาพการบริหารจัดการในแผนพัฒนา และโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำลังพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยเชิงปริมาณ

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Method Research) ทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ต่างกัน และ3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎี แนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยตั้งสมมติฐานการวิจัยว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นประชาคมของหมู่บ้าน ตามบัญชีรายชื่อทั้งสิบสามหมู่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก สภาเทศบาล กรรมการหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม ผู้แทนกลุ่มเกษตร ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และประชาชนในหมู่บ้าน จำนวน 244 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 152 คน

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายปิด จำนวน 28 ข้อ โดยแบ่งออกเป็นสี่ด้าน ได้แก่ ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา และด้านการร่วมติดตามประเมินผล ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติ t-test เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มในด้านเพศ และ F-test (One-

way ANOVA) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรมแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบ Real Practice ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ เครื่องบันทึกเสียง (Tape) และกล้องถ่ายภาพ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพตามวัตถุประสงค์ข้อ 3 คือ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) วิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยการจำแนกข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ในแต่ละด้านความคิดเห็น ตามวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิดและนิยามศัพท์เฉพาะแจกแจงความถี่แล้วนำเสนอในรูปแบบการพรรณาวิเคราะห์ (Analytical Discription) ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยตามข้อค้นพบ (Fact Findings) ตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

5.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 57.89 อายุ 36 - 45 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 40.13 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 49.34 และประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อย 41.45

5.1.2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนาและด้านการร่วมติดตามประเมินผล ตามลำดับ เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1) ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากสองข้อ และอยู่ในระดับปานกลางห้าข้อ โดย

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหาและความต้องการของหมู่บ้าน” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน”

2) ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางห้าข้อ และอยู่ในระดับปานกลางสองข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “วิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านเสนอขอจัดทำแผนพัฒนา” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมกำหนดนโยบายรูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน”

3) ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทั้งเจ็ดข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ”

4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางหกข้อ และอยู่ในระดับน้อยหนึ่งข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน”

5.1.3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่ประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนซึ่งประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

5.1.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

โดยสรุป ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ลำดับตามความถี่สูงไปหาต่ำ สามอันดับแรก ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานในแผน และโครงการต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอ มากยิ่งขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบร่างแผนพัฒนา โดยให้แสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผน ฯ ให้มากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผนและโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน ให้มากยิ่งขึ้น

5.2 อภิปรายผล

การวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยที่น่าสนใจเห็นควรนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

5.2.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** เทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาด้าน

การร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา และด้านการร่วมติดตามประเมินผล อยู่พอสมควร โดยเฉพาะด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ประชาชนมีส่วนร่วมมากกว่าทุกด้าน แต่ด้านการร่วมติดตามประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยกว่าทุกด้าน อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ**พงศ์ปกรณ์ ใหม่วงศ์** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลบึงโขงหลง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ**จ่าเอกสันติ ห้วงน้ำ** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ**เทิดศักดิ์ บัวสอน** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1) ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน และเสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อนำไปจัดทำแผนพัฒนา อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์**กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ ที่ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า** *“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ อยู่พอสมควร และเทศบาลตำบลหินกองเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม เช่น ร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอแนะปัญหาและความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนา ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้านร่วมอภิปรายปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านที่จะต้องได้รับการแก้ไขปัญหา อย่างเร่งด่วน ร่วมกำหนดปัญหา และความต้องการโดย*

*พิจารณาถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของหมู่บ้าน ร่วมกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้ตรงกับความต้องการร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา ร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการในการพัฒนาของหมู่บ้าน...”*และสอดคล้องกับการวิจัย**จ่าเอกสันติ ห้วงน้ำ**ได้ทำวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหา/ความต้องการ อยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ**จิรวัลย์ วรวงค์** ได้ทำวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า ด้านร่วมกำหนดปัญหา/ความต้องการ อยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ**สงวนศักดิ์ บุญเรืองศรี** ได้ทำวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองกี่ อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยพบว่า ด้านร่วมกำหนดปัญหา/ความต้องการอยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน” ซึ่งมีค่าการแปลผลในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนมีส่วนร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน อยู่พอสมควร เพราะอาจต้องการเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหาและความต้องการของหมู่บ้าน ให้องค์การบริการส่วนตำบลหินกอง ได้นำไปบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีการประเมินในรายข้อนี้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดกว่าทุกข้อ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**สมชาย กุลวงษ์** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน ให้เทศบาลตำบลหินกอง บรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น....”* สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**ยศ ทำจันทา** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะต้องการร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน ให้เทศบาลตำบลหินกอง บรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น....”* สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**จันทา พันธุ์ทองหล่อ** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *“...ประชาชนมีส่วนร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เพื่อต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบล นำไปบรรจุไว้เป็นแผนพัฒนาท้องถิ่น....”*

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน” ซึ่งมีค่าแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนอาจมีส่วนร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้านอยู่พอสมควร แต่อาจยังเห็นว่าการร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน เทศบาลตำบลหินกอง อาจเปิดโอกาส ให้ยังไม่เต็มที่ อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้

ประชาชนมีส่วนร่วมในรายข้อนี้น้อยกว่าทุกข้อ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**ทองจันทร์ อุดด้วง** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *"...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะต้องการร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลนำไปบรรจุเป็นแผนพัฒนาท้องถิ่น...."* สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**อภิฉัตร ภูสนาม** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *"...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน...."* และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า *"...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้านมากยิ่งขึ้น..."* และสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**สมจิต มะลิวัลย์** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *"...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะต้องการมีส่วนร่วมเสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนา และนำเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน...."...."* และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า *"...เทศบาลตำบลหินกอง ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนามากยิ่งขึ้น..."*

2) ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน และเสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อนำไปจัดทำแผนพัฒนา อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์**กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ ที่ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า** *"...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ อยู่พอสมควร เพราะต้องการร่วมวิเคราะห์ แลพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านเสนอขอจัดทำแผนพัฒนา นำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำเป็นแผนพัฒนานำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำโครงการนำปัญหาความเดือดร้อน และความต้องการของหมู่บ้าน ที่ได้รับการร้องเรียนนำเสนอขอจัดทำแผน นำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน จัดทำแผน และโครงการของบประมาณ ร่วมกำหนดแหล่งทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ของหมู่บ้านเพื่อนำไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการ*

ให้ตรงกับความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยเชิงปริมาณ...” และสอดคล้องกับการวิจัยของ**พงศ์ปกรณ์ ใหม่วงศ์** ได้ทำวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลบึงโขงหลง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการดำเนินการจัดทำแผน อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการวิจัยของ**จ่าเอกสันติ ห้วงน้ำ** ได้ทำวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการร่วมปฏิบัติกิจกรรม/ โครงการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง รวมทั้งสอดคล้องกับการวิจัยของ**ทองใบ หนูไพล** ได้ทำวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการดำเนินการวางแผนพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ**จิรวัลย์ วรวงค์** ได้ทำวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก และยังไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ**สงวนศักดิ์ บุญเรืองศรี** ได้ทำวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองกี่ อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “วิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา” ซึ่งมีค่าแปลผลในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนมีส่วนร่วมวิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา อยู่ในระดับสูง เพราะอาจต้องการร่วมวิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอ ให้องค์การบริการส่วนตำบลหินกอง ได้นำไปบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจในรายข้อนี้มีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกข้อ และมีค่าแปลผลในระดับมาก สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ **สมชาย กุลวงษ์** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการอยู่พอสมควร เพราะต้องการร่วมวิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา....” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”* สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ **สำอาง ศักดิ์แสง** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *“...โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อยู่พอสมควร เพราะต้องการร่วมวิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน และนำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำโครงการ....”* สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**ประสาร ขาวผ่อง** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อยู่พอสมควร เพราะต้องการร่วมวิเคราะห์ และพิจารณา*

ลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา....” และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า *“...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”* และสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**อภิฉัตร ภูสนาม** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะต้องการร่วมวิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน และนำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน จัดทำแผน และโครงการของบประมาณ....”*

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน” ซึ่งมีค่าแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนอาจมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน อยู่พอสมควร แต่อาจยังเห็นว่าการร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน เทศบาลตำบลหินกอง อาจเปิดโอกาส ให้ยังไม่เต็มที่ อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายข้อนี้น้อยสุดกว่าทุกข้อ และมีค่าแปลผลในระดับปานกลาง สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**บุญถม วงค์อามาตย์** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะต้องการร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน และนำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำโครงการ....”* สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**ทองจันทร์ อุดด้วง** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะต้องการร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน เพื่อเสนอบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น....”* สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**จันทา พันธุ์ทองหล่อ** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะต้องการร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน เพื่อนำเสนอปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำโครงการ....”* และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า *“...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”* และ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**ยศ ทำจันทา** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะต้องการร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน เพื่อนำเสนอปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน เสนอขอจัดทำโครงการ....”* และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า *“...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”*

3) ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา อยู่พอสมควร เพราะได้

ร่วมติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ และติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ก่อนการขอประชามติ อยู่บ้าง อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์**กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ ที่ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า** *"...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามตรวจสอเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ก่อนการขอประชามติติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯเข้ารับฟังการประชุม เพื่อติดตามตรวจสอบพิจารณาร่างแผนพัฒนา แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ที่ผ่านความเห็นชอบจาก สภา องค์การบริหารส่วนตำบล ตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบล เห็นชอบ..."* สอดคล้องกับงานวิจัยของ**จ่าเอกสันติ ห้วงน้ำ** ได้ทำวิจัย "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด" ผลการวิจัยพบว่า ด้านการร่วมตรวจสอบ ติดตามประเมินผลการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า "ติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ" ซึ่งมีค่าแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ อยู่พอสมควร เพราะอาจต้องการเห็นผลการติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจในรายข้อนี้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดกว่าทุกข้อ ซึ่งมีค่าแปลผลในระดับปานกลาง สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**สมชาย กุลวงษ์** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *"...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาหลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ...."* สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**สมจิต มะลิวัลย์** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *"...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ก่อนการขอประชามติ และติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ...."* สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**บุญถม วงค์อามาตย์** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *"...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระ*

ของร่างแผนพัฒนา หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ และติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ....” สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**ทองจันทร์ อุดด้วง** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะร่วมติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ และตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบล เห็นชอบ....”* และ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ **ประสาร ขาวผ่อง** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ....”*

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ” ซึ่งมีค่าแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนอาจมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ อยู่พอสมควร แต่อาจไม่กล้าตัดสินใจติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ มากนัก เพราะเทศบาลตำบลหินกอง อาจเปิดโอกาสให้ยังไม่เต็มที่ อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายข้อนี้น้อยสุดกว่าทุกข้อ ซึ่งมีค่าแปลผลในระดับปานกลาง สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**ทองทิพย์ ศรีนนท์** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมข้ารับฟังการประชุม เพื่อติดตามตรวจสอบพิจารณาร่างแผนพัฒนา และติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ....”* สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**อภิฉัตร ภูสนาม** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ และติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ....”* สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**จันทา พันธุ์ทองหล่อ** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ และติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ....”* สอดคล้องกับคำ

สัมภาษณ์ของ**สมบูรณ์ สุโพธิ์** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *"...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ และติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ อยู่พอสมควร ...."* และสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**ยศ ทำจันทา** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *"...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมร่วมเข้ารับฟังการประชุม เพื่อติดตามตรวจสอบพิจารณาร่างแผนพัฒนา และติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ อยู่พอสมควร ...."*

4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมติดตามประเมินผล อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน และติดตามประเมินผลในการจัดทำแผนพัฒนา และโครงการที่ได้นำเสนอต่อ องค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน อยู่บ้าง อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์**กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ ที่ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า** "...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการร่วมติดตามประเมินผล อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน ร่วมติดตามประเมินผลในการจัดทำแผนพัฒนา และโครงการที่ได้นำเสนอต่อ องค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน ร่วมติดตามประเมินผล ในการแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน ร่วมติดตามประเมินผลการบริหารจัดในแผนพัฒนา และโครงการ ที่ได้นำเสนอเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินการในแผนพัฒนา และโครงการที่ได้นำเสนอเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ร่วมติดตามประเมินผลในประสิทธิภาพการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนา และโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบล กำลังพัฒนา และร่วมติดตามประเมินผลในประสิทธิภาพการบริหารจัดการในแผน พัฒนา และโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบล กำลังพัฒนา..." และสอดคล้องกับการวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของ**สงวนศักดิ์ บุญเรืองศรี** ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองกี่ อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์" ผลการวิจัยพบว่า ด้านการติดตาม และประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ**เทิดศักดิ์ บัวสอน** ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด" ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ**ทองใบ หนูไพล**ได้ทำวิจัย "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา" ผลการวิจัยพบว่า ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ**พงศ์ปกรณ์ ใหม่วงศ์** ได้ทำวิจัย "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลบึงโขงหลง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย" ผลการวิจัยพบว่า ด้านการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับน้อย

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า "ติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอให้ตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน" ซึ่งมีค่าแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอให้ตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน อยู่พอสมควร เพราะอาจต้องการเห็นผลการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอให้ตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจในรายข้อนี้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดกว่าทุกข้อ ซึ่งมีค่าแปลผลในระดับปานกลาง สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**สมชาย กุลวงษ์** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *"...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน...."* สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**บุญถม วงค์อามาตย์** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *"...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร และได้ร่วมติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน อยู่บ้าง...."* สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**ทองทิพย์ ศรีนนท์** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *"...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามประเมินผลการบริหารจัดในแผนพัฒนา และโครงการ ที่ได้นำเสนอเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และได้ร่วมติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน อยู่บ้าง..."* สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**อภิฉัตร ภูสนาม** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *"...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เช่น ร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินการในแผนพัฒนา และโครงการที่ได้นำเสนอเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และได้ร่วมติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน อยู่บ้าง ...."* และสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**ประสาร ขาวผ่อง** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *"...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน..."*

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน” ซึ่งมีค่าแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนอาจมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน อยู่พอสมควร แต่อาจไม่กล้าตัดสินใจติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน มากนัก เพราะเทศบาลตำบลหินกองอาจเปิดโอกาส ให้ยังไม่เต็มที่ อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรายข้อนี้น้อยสุดกว่าทุกข้อ ซึ่งมีค่าแปลผลในระดับปานกลาง สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**สง่า สังฆะมณี** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน อยู่บ้าง.....”* สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**ทองจันทร์ อุดด้วง** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน อยู่บ้าง....”* สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**จันทา พันธุ์ทองหล่อ** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะต้องการร่วมติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน อยู่บ้าง....”* สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**สมบูรณ์ สุโพธิ์** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน อยู่บ้าง....”* และสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ**ยศ ทำจันทา** ให้คำสัมภาษณ์ว่า *“...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะได้ร่วมติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน....”*

5.2.2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

1) เพศการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Hypothesis) **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** การที่ประชาชนไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงจะมีส่วนร่วม มากน้อยเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าเพศใดๆ แต่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เหมือนกัน ดังนั้น ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ

จิรวัลย์ วรวงค์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการเปรียบเทียบประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ**เทิดศักดิ์ บัวสอน** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ**สงวนศักดิ์ บุญเรืองศรี** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองกี่ อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ **พงศ์ปกรณ์ ใหม่วงศ์** ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลบึงโขงหลง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ**จ่าเอกสันติ ห้วงน้ำ** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มี เพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05” รวมทั้งไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ **อรอนงค์ แก้วสง่า** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสลง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” ผลการเปรียบเทียบพบว่าประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสลง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05”

2) อายุ การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Hypothesis) **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** การที่ประชาชนไม่ว่าจะเป็นช่วงอายุใดจะมีส่วนร่วม มากน้อยเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอายุใด ๆ แต่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เหมือนกัน ดังนั้น ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ**จิรวัลย์ วรวงค์** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชน

ที่มี อายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ**จ่าเอกสันติ ห้วงน้ำ** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด” ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มี อายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด ไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ**อรอนงค์ แก้วสง่า** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสลง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มี อายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสลง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05”

3) ระดับการศึกษา การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** การที่ประชาชนไม่ว่าจะอยู่ในระดับการศึกษาใด จะมีส่วนร่วม มากน้อยเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าระดับการศึกษานั้นๆ แต่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เหมือนกัน ดังนั้น ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยประเด็นนี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ**เทิดศักดิ์ บัวสอน**) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มี ระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการวิจัยของ**จิรวัลย์ วรวงค์** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการเปรียบเทียบประชาชนที่มี ระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4) ประกอบอาชีพ การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอาชีพโดยรวมและรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** การที่ประชาชนไม่ว่าจะเป็นจะประกอบอาชีพใด จะมีส่วนร่วม มากน้อยเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าประกอบอาชีพใดๆ แต่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เหมือนกัน ดังนั้น ประชาชนที่ประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการวิจัย

ของ **สงวนศักดิ์ บุญเรืองศรี** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองกี่ อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการวิจัยของ**จ่าเอกสันติ ห้วงน้ำ** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด ไม่แตกต่างกัน

แต่ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ**พงศ์ปกรณ์ ใหม่วงศ์** ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลบึงโขงหลง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นเทศบาลตำบลหินกอง ควรปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาแนวทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มมากขึ้นทั้งสี่ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการร่วมติดตามประเมินผลควรให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก เพราะค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่ำที่สุด

1) ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลหินกอง จึงควรแก้ไขปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหาความต้องการให้มากยิ่งขึ้น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลหินกอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และยกระดับการพัฒนาเปิด

โอกาส เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน ให้มากยิ่งขึ้น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลหินกอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรแก้ไขปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาส ให้ประชาชนร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้านให้มากยิ่งขึ้น

2) ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลหินกองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรแก้ไขปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ให้มากยิ่งขึ้น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “วิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลหินกอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาส เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในวิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา ให้มากยิ่งขึ้น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน.” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลหินกอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรแก้ไขปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน ให้มากยิ่งขึ้น

3) ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลหินกอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรแก้ไขปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา ให้มากยิ่งขึ้น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลหินกอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรแก้ไขปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาส เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม

ตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ ให้มากยิ่งขึ้น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลหินกอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรแก้ไขปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ ให้มากยิ่งขึ้น

4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลหินกอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรแก้ไขปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ด้านการร่วมติดตามประเมินผล ให้มากยิ่งขึ้น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลหินกอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรแก้ไขปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน ให้มากยิ่งขึ้น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลหินกอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรแก้ไขปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน ให้มากยิ่งขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นที่ผู้วิจัย จะเสนอแนะให้ผู้ที่สนใจ จะวิจัยต่อยอดดังต่อไปนี้

1) จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด **โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง** ดังนั้น ควรวิจัย อุปสรรค สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

2) จากผลการวิจับพบว่า ด้านการร่วมติดตามประเมินผล **เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกด้าน** ดังนั้น ควรวิจัย อุปสรรค สภาพปัญหา การมีส่วนร่วมด้านการร่วมติดตามประเมินผลของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

3) จากผลการวิจัยพบว่า ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน” **เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดทั้งสี่ด้าน** ดังนั้น ควรวิจัย อุปสรรค สภาพปัญหา การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วนของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

4) จากผลการวิจัยพบว่า **ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด** คือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานในแผน และโครงการต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอ ให้มากยิ่งขึ้น ดังนั้น ควรวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานในแผนและโครงการเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

มหามกุฏราชวิทยาลัย

บรรณานุกรม

กัลยา วานิชบัญชา. (2548).*สถิติสำหรับการวิจัย.* กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กาญจนา แก้วเทพ. (2549). *มกรดกวัฒนธรรมและศาสนาพลังงานสร้างสรรค์ในชนบท*.กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

การปกครอง, กรม. (2549). *การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล.* กรุงเทพมหานคร : สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.

การปกครองส่วนท้องถิ่น, กรมส่งเสริม. (2548). *คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น.* กรุงเทพฯ: ส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น (นโยบายและแผน) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.

เกรียงศักดิ์ แก่นละออ. (2547). *ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลสูงเนิน*. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2550*). กฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 1* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จิรรัชการพิมพ์.

โกวิทย์ พวงงาม. (2553). *การจัดการตนเองของชุมชน.* กรุงเทพฯ: เอ็กเปอเน็ต.

คะนึงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ. (2545) *แนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 : ปัญหาอุปสรรค และทางออก*. สถาบันพระปกเกล้า.

จิตจำนง กิติกีรติ. (2532). *การพัฒนาชุมชน : การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ.

จินตวีร์ เกษมศุข. (2554). *การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

จิรวัลย์ วรวงค์. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด*. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ชาติชาย ณ เชียงใหม่. (2545). *การมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่สมดุล*. กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์บริษัทธรรมดาเพรส จำกัด.

ณรัชช์อร ศรีทอง. (2554). *การบริหารงานพัฒนาชุมชนเชิงยุทธศาสตร์.* กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์.

ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). *พลวัตรการมีส่วนร่วมของประชาชน: จากอดีตจนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550*. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ.พี.กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. (2550). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย.* กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.

_____. (2550).*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภาการพิมพ์.

ทองใบ หนูไพล. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เทศบาลตำบลหินกอง. (2558). *บัญชีรายชื่อการประชาคมหมู่บ้าน ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ*. ร้อยเอ็ด : เทศบาลตำบลหินกอง.

_____. (2558). *งานสารสนเทศ*. ร้อยเอ็ด : เทศบาลตำบลหินกอง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ. ร้อยเอ็ด .

เทิดศักดิ์ บัวสอน. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด.* สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ธานินทร ศิลปจารุ. 2548. *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS.* กรุงเทพฯ : วี. อินเตอร พริ้นท.

ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์. (2543). *กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง: ประชาคม ประชา สังคม*. พิมพ์ครังที่6 . ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา.

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). *การมีส่วนร่วมหลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง*. กรุงเทพฯ : 598 พริ้นต์ .

นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2550). *หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับบริการสาธารณะ*. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.

นิภา เมธาวีชัย. (2543). *วิทยาการวิจัย.* กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏธนบุรี.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2550). แนวคิดแนวทางการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2546). *“ภาพรวมของรัฐธรรมนูญ” ในภาพรวมของรัฐธรรมนูญและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540*. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น.พิมพ์ครั้งที่ 7.* กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

บญุยิ่ง ประทมุ. (2551). *พัฒนาการบริหารงานตามหลักความโปรงใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบรหิารส่วนตำบลเขาสามยอด จังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธปริญญาสังคมสงเคราะหศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต , บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร.

ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2542). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา.* กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

พงศ์ปกรณ์ ใหม่วงศ์. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลบึงโขงหลง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย*. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยลัยมหาสารคาม.

ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.* กรุงเพทพฯ : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.

ยุทธพงษ์ กัยวรรณ์. *พื้นฐานการวิจัย.* กรุงเทพมหานคร : สุริยาสาสน์. 2543.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2546).*หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพมหานคร : ห.จ.ก. ไทยอนุเคราะห์ไทย.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2550, วันที่ 25 เดือนสิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.*

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.* กรุงเทพฯ: นานมีบุคสพับลิเคชนั่ส.

ล้วน สายยศ และอังคนา สายยศ. (2540). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

วัชรา ไชยสาร. (2544). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2549). *หลักรัฐประศาสนศาสตร์ แนวคิดและกระบวนการ.* กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์โฟร์เพซ

วุฒิชัย กุลรัตน์. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย*. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สงวนศักดิ์ บุญเรืองศรี. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองกี่ อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์.* รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยลัยมหาสารคาม.

ส่งศรี ชมภูวงศ์. (2547). *การวิจัย*. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2547). *รายงานผลการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจและกำกับดูแลตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สมพันธ์ เตชะอธิก. และคณะ (2540). *การพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้าน* ขอนแก่น : สถาบนัวจิยัและพฒันา มหาวทิยาลยัขอนแก่น, 2540.

_____ . (2544). *ศักยภาพและเครือข่ายผู้นำชาวบ้าน.* ขอนแก่น : โรงพิมพ์พระธรรมขันต์.

สรชัย พิศาลบุตร. (2548). *เรียนรู้สถิติและการวิจัยด้วยกรณีศึกษา.* กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่บริษัท จูนพับลิซซิ่ง จำกัด.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2543). *ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม.* กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สันติ ห้วงน้ำ, จ่าเอก. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด*. วิทยานิพนธรัฐประศาสนศาตรมหาบัณฑิต, สาขาบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำอาง ศักดิ์แสง. (2559, 5 กรกฎาคม). ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 10 บ้านหนองอีเข็ม ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.

สุภางค์ จันทวานิช. (2552). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อคิน รพีพัฒน์. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา.* กรุงเทพฯ: ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข.

อรทัย ก๊กผล. (2546). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน.* กรุงเทพฯ : มูลนิธิปริญญาโทสำหรับนักบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อรอนงค์ แก้วสง่า. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสลง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี.* วิทยานิพนธรัฐประศาสนศาตรมหาบัณฑิต, สาขาบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

อุทัย หิรัญโต. (2546). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1) รองศาสตราจารย์ อุดม พิริยสิงห์

วุฒิการศึกษา ร.ม. (การปกครอง), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2) นายเอี่ยม อามาตย์มูลตรี

วุฒิการศึกษา กศ.ม.(สาขาภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

ตำแหน่ง อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

3) นายเศรษฐโชค ศรีละพันธ์

วุฒิการศึกษา ร.ม.(รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๕๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร รองศาสตราจารย์ อุดม พิริยสิงห์

ด้วย พระเอื้อพันธุ์ ธมฺมวโร (ยมรัตน์) นักศึกษาสาขารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ดได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระใบฎีกาอุดมเกียรติ วิสุทฺธาจาโร)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ได้ตรวจสอบ และประเมินเรียบร้อย
๑๓ กันยายน ๒๕๕๙

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร.๐-๔๕๓๕๑-๘๓๖๔,๐๔๓๕๑-๖๐๗๖
โทรสาร.๐-๔๓๕๑-๔๖๘๑
http://www.rec.mbu.ac.th

ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๕๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร นายเอี่ยม อามาตย์มูลตรี

ด้วย พระเอื้อพันธุ์ ธมฺมวโร (ยมรัตน์) นักศึกษาสาขารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ดได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระใบฎีกาอุดมเกียรติ วิสุทฺธาจาโร)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร.๐-๔๕๓๕๑-๘๓๖๔,๐๔๓๕๑-๖๐๗๖
โทรสาร.๐-๔๓๕๑-๔๖๘๑
http://www.rec.mbu.ac.th

ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๕๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายเศรษฐโชค ศรีละพันธ์

ด้วย พระเอื้อพันธุ์ ธมฺมวโร (ยมรัตน์) นักศึกษาสาขารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ดได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระใบฎีกาอุดมเกียรติ วิสุทฺธาจาโร)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร.๐-๔๕๓๕๑-๘๓๖๔,๐๔๓๕๑-๖๐๗๖
โทรสาร.๐-๔๓๕๑-๔๖๘๑
http://www.rec.mbu.ac.th

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๕๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวมรวบข้อมูล

เจริญพร นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ด้วย พระเอื้อพันธุ์ ธมฺมวโร (ยมรัตน์) นักศึกษาสาขารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระใบฎีกาอุดมเกียรติ วิสุทฺธาจาโร)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร.๐-๔๕๓๕๑-๘๓๖๔,๐๔๓๕๑-๖๐๗๖
โทรสาร.๐-๔๓๕๑-๔๖๘๑
http://www.rec.mbu.ac.th

ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๕๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวมรวบข้อมูล

เจริญพร กำนันตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ด้วย พระเอื้อพันธุ์ ธมฺมวโร (ยมรัตน์) นักศึกษาสาขารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระใบฎีกาอุดมเกียรติ วิสุทฺธาจาโร)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร.๐-๔๕๓๕๑-๘๓๖๔,๐๔๓๕๑-๖๐๗๖
โทรสาร.๐-๔๓๕๑-๔๖๘๑
http://www.rec.mbu.ac.th

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

<u>คำชี้แจง</u>

1) แบบสอบถามนี้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามและแสดงถึงการมีส่วนร่วมที่ตรงความเป็นจริงทุกข้อ ข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับจากท่านในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างสูงต่อการวิจัยครั้งนี้ และคำตอบของท่านจักไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด เพราะเสนอผลการวิจัยในภาพรวม

2) แบบสอบถามแบ่งเป็นสามตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พระเอื้อพันธุ์ ธมฺมวโร (ยมรัตน์)
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

<u>ตอนที่ 1</u> ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

<u>คำชี้แจง</u> โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน [ ] หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

1) เพศ

[ ] ชาย

[ ] หญิง

2) อายุ

[ ] ไม่เกิน 35 ปี

[ ] 36 - 45 ปี

[ ] 46 ปีขึ้นไป

3) ระดับการศึกษา

[ ] ประถมศึกษา

[ ] มัธยมศึกษา/เทียบเท่า

[ ] อนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป

4) ประกอบอาชีพ

[ ] เกษตรกรรม

[ ] ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว

[ ] รับจ้าง/ลูกจ้าง

[ ] รับราชการ/พนักงานของรัฐ

<u>ตอนที่ 2</u> แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคำตอบทางขวามือ ของแต่ละข้อ ที่ตรงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด และให้ตอบครบทุกข้อ

<u>ตัวอย่าง</u>

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ					
1.	เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน	/				
2.	ร่วมเสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนา		/			

<u>อธิบาย</u>

ตัวอย่างข้อ 1 แสดงว่า ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ท่านเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

ตัวอย่างข้อ 2 แสดงว่า ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ท่านร่วมเสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนา อยู่ในระดับมาก

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ						
1.	เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน					
2.	ร่วมเสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนา					
3.	ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน					
4.	ร่วมอภิปรายปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านที่จะต้องได้รับการแก้ไขปัญหา อย่างเร่งด่วน					
5.	ร่วมกำหนดปัญหา และความต้องการโดยพิจารณาถึงผลประโยชน์ส่วนร่วมของหมู่บ้าน					
6.	ร่วมกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้ตรงกับความต้องการร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา					
7.	ร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการในการพัฒนาของหมู่บ้าน					
ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ						
8.	วิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา					
9.	นำปัญหาความเดือนร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำเป็นแผนพัฒนา					
10.	นำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำโครงการ					
11.	นำปัญหาความเดือดร้อน และความต้องการของหมู่บ้าน ที่ได้รับการร้องเรียนนำเสนอขอจัดทำแผน					
12.	นำปัญหาความเดือนร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน จัดทำแผน และโครงการของบประมาณ					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
13.	ร่วมกำหนดแหล่งทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ของหมู่บ้านเพื่อนำไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน					
14.	ร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน					
ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา						
15.	ติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาหลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ					
16.	ติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาก่อนการขอประชามติ					
17.	ติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ					
18.	เข้ารับฟังการประชุม เพื่อติดตามตรวจสอบพิจารณาร่างแผนพัฒนา					
19.	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ					
20.	ตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ที่ผ่านความเห็นชอบจาก สภา องค์การบริหารส่วนตำบล					
21.	ตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นชอบ					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านการร่วมติดตามประเมินผล						
22.	ติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอให้ตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน					
23.	ติดตามประเมินผลในการจัดทำแผนพัฒนา และโครงการที่ได้นำเสนอต่อ องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน					
24.	ติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน					
25.	ติดตามประเมินผลการบริหารจัดในแผนพัฒนา และโครงการ ที่ได้นำเสนอเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้					
26.	ติดตามประเมินผลการดำเนินการในแผนพัฒนา และโครงการที่ได้นำเสนอเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้					
27.	ติดตามประเมินผลในประสิทธิภาพการดำเนินการจัดทำแผน พัฒนา และโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบล กำลังพัฒนา					
28.	ติดตามประเมินผลในประสิทธิภาพการบริหารจัดการในแผน พัฒนา และโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบล กำลังพัฒนา					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

เพื่อให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ขอความกรุณาเขียนข้อเสนอแนะเพิ่มทั้งสี่ด้าน

1) ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

2) ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

3) ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

ขออนุโทนา ขอบคุณในการให้ความร่วมมือกรอกแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ภาคผนวก จ
แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของคะแนน ($\sum X$)	$IOC = \frac{\sum x}{N}$	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1) ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ						
1	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
2) ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ						นำไปใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
3) ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา						
15	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของคะแนน ($\sum X$)	$IOC = \frac{\sum x}{N}$	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
4) ด้านร่วมติดตามประเมินผล						
22	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
26	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
27	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC) IOC โดยมีเกณฑ์ ในการประเมิน ตามสูตร

สูตร $IOC = \frac{\sum X}{N}$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบกับนิยาม/จุดประสงค์

$\sum X$ แทน ผลรวมคะแนนประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ให้คะแนน +1 แทน แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้สอดคล้องกับนิยาม/จุดประสงค์

ให้คะแนน 0 แทน ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้สอดคล้องกับนิยาม/จุดประสงค์

ให้คะแนน -1 แทน แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ไม่สอดคล้องกับนิยาม/จุดประสงค์

จากข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 28 ข้อ โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) เท่ากับ 1.00 จำนวน 28 ข้อ ซึ่งใช้ได้ทั้งหมด

ภาคผนวก ฉ
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

****** Method 1 (space saver) will be used for this analysis ******

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Reliability Coefficients N of Cases = 30 N of Items =28 Alpha = .949

Item-Total Statistics

ข้อ	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1	98.27	174.409	.525	.948
2	98.10	170.714	.704	.947
3	98.30	171.321	.646	.947
4	98.00	168.207	.882	.945
5	98.00	168.207	.882	.945
6	98.27	172.823	.610	.947
7	98.33	175.747	.423	.949
8	98.20	172.303	.602	.948
9	98.27	172.823	.610	.947
10	98.30	174.286	.531	.948
11	98.20	171.269	.655	.947
12	98.27	171.168	.699	.947
13	98.27	172.409	.591	.948
14	98.03	169.620	.847	.945
15	98.07	172.892	.560	.948
16	98.07	172.892	.560	.948
17	98.40	175.490	.440	.949
18	98.40	175.490	.440	.949
19	98.07	173.926	.584	.948
20	98.13	174.326	.508	.949
21	97.90	177.059	.396	.949
22	97.97	173.895	.579	.948

23	98.00	174.138	.484	.949
24	98.00	168.207	.882	.945
25	98.00	168.207	.882	.945
26	98.00	168.207	.882	.945
27	98.40	173.628	.502	.949
28	98.40	173.628	.502	.949

ภาคผนวก ช

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

การวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด”

คำอธิบาย

1) แบบสัมภาษณ์ชุดนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) ใช้คำถาม ดำเนินการสัมภาษณ์ในทุกประเด็น และขั้นตอน ใช้การบันทึกเสียง (Tape Record) และกล้องบันทึกภาพ ในการสัมภาษณ์ ประเด็นคำถามใดไม่ได้ข้อมูลชัดเจน ขอความกรุณาถามซ้ำจนได้ข้อมูลชัดเจน

2) แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ใช้เฉพาะประชากร จำนวน 12 คน ได้แก่ นายกเทศมตรี ปลัดเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด และผู้ใหญ่บ้านตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

3) แบบสัมภาษณ์นำผลการวิเคราะห์จากการวิจัยเชิงปริมาณ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด คือ โดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อ

4) การตอบแบบสัมภาษณ์ ขอความกรุณาท่านได้โปรดตอบให้ครบทุกข้อ เพื่อจะได้ข้อ มูลที่ถูกต้องครบถ้วน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

พระเอื้อพันธุ์ ธมฺมวโร (ยมรัตน์)
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประเด็นสัมภาษณ์

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

แนวทางการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ในการวิจัยเชิงปริมาณ และการอภิปลายผล กำหนดประเด็นเป็นคำถาม คำสำคัญ (Key words) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นการสัมภาษณ์ โดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อ แบ่งประเด็นคำถามออกเป็น 2 ตอน คือ ข้อมูลทั่วไป และประเด็นสัมภาษณ์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ- สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....

วัน เดือน ปี ที่ให้สัมภาษณ์.....

สถานที่ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ประเด็นสัมภาษณ์

1) ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ

“ท่านมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ อย่างไร?” และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อย่างไร?”

ความคิดเห็น.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

2) ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ

“ท่านมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ

อย่างไร?” และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อย่างไร?”

ความคิดเห็น.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

3) ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา

“ท่านมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนาอย่างไร?” และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อย่างไร?”

ความคิดเห็น.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล

“ท่านมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมติดตามประเมินผล อย่างไร?” และท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ อย่างไร?”

ความคิดเห็น.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

ภาคผนวก ฌ
รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ที่	ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง/สถานที่	วัน/เดือน/ปี
1)	สมชาย กุลวงษ์	กำนันตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.	3 กรกฎาคม 2559
2)	สมจิต มะลวัลย์.	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 บ้านหินกอง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	3 กรกฎาคม 2559
3)	ทองทิพย์ ศรีนนท์	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 4 บ้านสองชั้น ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	3 กรกฎาคม 2559
4)	บุญถม วงค์อามาตย์	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2 บ้านเล้าข้าว ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	4 กรกฎาคม 2559
5)	อภิฉัตร ภูสนาม	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5 บ้านโพนพอุง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	4 กรกฎาคม 2559
6)	สง่า สังฆะมณี	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 6 บ้านคัดเค้า ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด.	4 กรกฎาคม 2559
7)	ชาตรี สิงห์พรรณนา	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 7 บ้านสมโฮ่ง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	4 กรกฎาคม 2559
8)	ประสาร ขาวผ่อง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 8 บ้านสมโฮ่ง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด.	5 กรกฎาคม 2559
9)	จันทา พันธุ์ทองหล่อ	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 9 บ้านหนองสระ ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด.	5 กรกฎาคม 2559
10)	สำอาง ศักดิ์แสง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 10 บ้านหนองอีเข็ม ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด.	5 กรกฎาคม 2559
11)	สมบูรณ์ สุโพธิ์	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 11 สำโรงเหนือ ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	5 กรกฎาคม 2559
12)	ยศ ทำจันทา	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 12 บ้านโพนละมั่ง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด.	5 กรกฎาคม 2559

ภาคผนวก ซ

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

สัมภาษณ์ สมชาย กุลวงษ์ กำนันตำบลหินกอง
อำเภอสุวรรณภูมิ ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
(3 กรกฎาคม 2559)

สัมภาษณ์ สมจิต มะลิวัลย์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 1 บ้านหินกอง ตำบลหินกอง
อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
(3 กรกฎาคม 2559)

สัมภาษณ์ ทองทิพย์ ศรีนนท์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 4 บ้านสองชั้น ตำบลหินกอง
อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
(3 กรกฎาคม 2559)

สัมภาษณ์ บุญถม วงค์อามาตย์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2 บ้านเล้าข้าว ตำบลหินกอง
อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
(3 กรกฎาคม 2559)

สัมภาษณ์ อภิฉัตร ภูสนาม ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5 บ้านโพนพอุง ตำบลหินกอง
อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
(4 กรกฎาคม 2559)

สัมภาษณ์ สง่า สังฆะมณี ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 6 บ้านคัดเค้า ตำบลหินกอง
อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
(4 กรกฎาคม 2559)

สัมภาษณ์ ชาตรี สิงห์พรรณนา ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 7 บ้านส้มโฮง ตำบลหินกอง
อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
(4 กรกฎาคม 2559)

สัมภาษณ์ ประสาร ขาวผ่อง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 8 บ้านโพนดวน ตำบลหินกอง
อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
(4 กรกฎาคม 2559)

สัมภาษณ์ จันทา พันธุ์ทองหล่อ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 9 บ้านหนองสระ ตำบลหินกอง
อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
(5 กรกฎาคม 2559)

สัมภาษณ์ สำอาง ศักดิ์แสง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 10 บ้านหนองอีเข็ม ตำบลหินกอง
อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
(5 กรกฎาคม 2559)

สัมภาษณ์ สมบูรณ์ สุโพธิ์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 11 สำโรงเหนือ ตำบลหินกอง
อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
(5 กรกฎาคม 2559)

สัมภาษณ์ ยศ ทำจันทา ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 12 บ้านโพนละมั่ง ตำบลหินกอง
อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
(5 กรกฎาคม 2559)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	:	พระเอื้อพันธุ์ ธมฺมวโร (ยมรัตน์)
วัน เดือน ปี เกิด	:	8 เมษายน 2521
สถานที่เกิด	:	69 หมู่ 3 บ้านสองชั้น ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 45130
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	:	126 หมู่ที่ 7 วัดส้มโฮง บ้านส้มโฮง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 45130
ประวัติการศึกษา		
พ.ศ. 2545	:	พธ.บ. (พุทธศาสตรบัณฑิต) สาขารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
พ.ศ. 2561	:	รม. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต) สาขาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ตำแหน่ง และประวัติการทำงาน		
พ.ศ. 2554	:	เจ้าอาวาสวัดสองชั้น ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2555-2559	:	เลขานุการเจ้าคณะอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2556	:	พระสอนศีลธรรม โรงเรียนบ้านหินกอง ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

มหามกุฏราชวิทยาลัย